

Πρόληψη και αποτροπή βίαιων πρακτικών που σχετίζονται με
εγκλήματα τιμής μέσω της εκπαίδευσης και του διαλόγου
μεταναστευτικών ΜΚΟ
(FATIMA)

JUST/2013/DAP/AG/5823

Διατομεακή έρευνα επί των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης

Διανομή: περιορισμένη

Συγγραφέας: Sofia Strid, Πανεπιστήμιο του Örebro, Σουηδία

Ημερομηνία: 25/09/2015

Εισαγωγή: Hannana Siddiqui και Umme Imam, the Angelou Centre, Ηνωμένο Βασίλειο

Με την υποστήριξη του Προγράμματος Daphne της Ευρωπαϊκής Ένωσης

COPYRIGHT

© Copyright 2015 Σύμπραξη FATIMA

Μέλη

- Folkuniversitetet
- Κοινότητα του Örebro, Διοικητικό Συμβούλιο
- ΔΗΜΗΤΡΑ Εκπαιδευτικός Οργανισμός
- Kerigma, Innovation and Social Development
- The Angelou Centre
- Örebro University

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αναπαραγωγή ή τροποποίηση μέρους ή όλου αυτού του εγγράφου χωρίς την γραπτή συναίνεση της Σύμπραξης FATIMA. Επιπλέον, θα πρέπει να γίνεται σαφής αναφορά στους συγγραφείς του εγγράφου και να ακολουθούνται σαφώς οι κανόνες περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η παρούσα δημοσίευση αποτυπώνει μόνο τις απόψεις του συγγραφέα, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση μπορεί να γίνει των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Με την επιφύλαξη των νομίμων δικαιωμάτων.

Το έγγραφο αυτό μπορεί να τροποποιηθεί χωρίς προειδοποίηση.

Έκδοση ελέγχου

Έκδοση	Ημερομηνία	Σχόλια
01	10/05/2015	Ολοκλήρωση της έρευνας από το Πανεπιστήμιο του Örebro και το Angelou Centre.
02	07/07/2015	Συμπληρωματικές αναφορές από τοπικές συναντήσεις εργασίας
03	18/08/2015	Συμπληρωματικές πληροφορίες από τους εταίρους του έργου

04	14/09/2015	Αναθεωρήσεις με τη βοήθεια εθνικών εμπειρογνομώνων
05	25/09/15	Ποιοτικός έλεγχος από τον υπεύθυνο της ομάδας έργου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ	11
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	18
2.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ FATIMA	18
2.1.1 Αντίκτυπος του έργου	19
2.2 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ FATIMA:	20
2.3 Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΚΟ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΕΡΓΟ FATIMA	20
2.3.1 Πεδίο της έρευνας	21
1. ΥΠΟΒΑΘΡΟ: ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ	22
3.1 ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	22
3.1.1 Το ελληνικό μοντέλο.....	22
3.1.2 Το μοντέλο της Πορτογαλίας.....	23
3.1.1 Το μοντέλο της Σουηδίας.....	24
3.1.1 Το μοντέλο της Βρετανίας	25
3.2 ΤΑ ΜΟΤΙΒΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ, ΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	25
3.2.1 Τα μοτίβα της μετανάστευσης στην Ελλάδα.....	25
3.2.2 Τα μοτίβα της μετανάστευσης στην Πορτογαλία.....	26
3.2.3 Τα μοτίβα μετανάστευσης στην Σουηδία.....	27
3.2.4 Τα μοτίβα μετανάστευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο	28
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	31
4.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ.....	31
4.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	31
4.2.1 Τεχνολογία.....	32
4.2.2 Σχέδιο δράσης	32
4.3 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	33
4.3.1 Δοκιμές πεδίου και οριστικοποίηση του ερωτηματολογίου.....	34
5. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΒΙΑ ΚΑΙ ΤΙΜΗ	37
5.1 ΒΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΗ ΒΙΑ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΤΙΜΗΣ	37
5.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ	37
5.3 ΤΙΜΗ	38
6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	42
6.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	42
<i>Πίνακας 6.1: Οι οργανώσεις του δείγματος: όνομα, έμμισθο προσωπικό, άμισθο προσωπικό (εθελοντές),</i> <i>ετήσια χρηματοδότηση και ωφελούμενοι (αριθμός δικαιούχων).....</i>	<i>43</i>
6.1.1.1 Οργανωτική δομή στην Ελλάδα	45
6.1.1.2 Οργανωτική δομή στην Πορτογαλία	46
6.1.1.3 Οργανωτική δομή στη Σουηδία.....	46
6.1.1.4 Οργανωτική δομή στο Ηνωμένο Βασίλειο	46

6.1.2 Χρηματοδότηση.....	47
6.1.2.1 Χρηματοδότηση στην Ελλάδα.....	48
6.1.2.2 Χρηματοδότηση στην Πορτογαλία.....	48
6.1.2.3 Χρηματοδότηση στην Σουηδία.....	49
6.1.2.4 Χρηματοδότηση στο Ηνωμένο Βασίλειο.....	49
6.1.3 Ωφελούμενοι.....	50
6.1.3.1: Ηλικία ωφελουμένων.....	51
6.1.3.2 Εθνικότητα των ωφελουμένων και τοπικός πληθυσμός στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.....	52
6.1.3.3 Θρησκεία των ωφελουμένων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, την Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο..	55
6.1.4 Τύπος εργασιών που αναλαμβάνουν οι ΜΚΟ στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.	56
6.1.5 Συνεργασίες.....	56
6.1.5.1 Συνεργασίες με τοπικές ΜΚΟ.....	57
6.1.5.2 Συνεργασίες με εθνικές ΜΚΟ.....	58
6.1.5.3 Συνεργασίες με τοπικές κυβερνητικές υπηρεσίες.....	59
6.1.5.4 Συνεργασίες με υπηρεσίες της κυβέρνησης.....	59
6.1.5.5 Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα.....	60
6.1.6 Συνεργασίες με δίκτυα.....	61
6.1.6.1 Συνεργασίες δίκτυο τοπικών ΜΚΟ.....	61
6.1.6.2 Συνεργασίες δικτύων τοπικών ΜΚΟ.....	62
6.1.6.3 Συνεργασίες με δίκτυα της τοπικής αυτοδιοίκησης.....	62
6.1.6.4 Συνεργασίες δικτύου της κυβέρνησης.....	63
6.2. ΑΠΟΦΕΙΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.....	64
6.2.1 Γνώση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία.....	64
6.2.1.1 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία από τις ελληνικές ΜΚΟ.....	64
6.2.1.2 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και της Νομοθεσίας από τις Πορτογαλικές ΜΚΟ.....	66
6.2.1.3 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία από τις σουηδικές ΜΚΟ.....	67
6.2.1.4 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία από τις βρετανικές ΜΚΟ.....	67
6.2.1.5 Συνοπτική σύγκριση της κατανόησης των οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	68
6.2.2: Εργασία σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.....	68
6.3 ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ.....	69
6.3.1 Στάσεις και ορισμοί για την βία που σχετίζεται με την τιμή.....	69
6.3.1.1 Η βία που σχετίζεται με την τιμή συνδεδεμένη με την κουλτούρα (μερικές φορές ως έγκλημα λόγω κουλτούρας).....	70
6.3.1.2 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως μορφή διάκρισης ή παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.....	71
6.3.1.3 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως έγκλημα.....	71

6.3.1.4 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως θέμα που σχετίζεται με το φύλο, θέμα της ισότητας των φύλων	72
6.3.1.5 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως μορφή ενδοοικογενειακής βίας και άλλων μορφών βίας.	72
6.3.1.6 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως φαινόμενο που δεν συνδέεται με την θρησκεία, την εθνότητα και την κουλτούρα.	73
6.3.1.7 Οργανώσεις που δεν είναι εξοικειωμένες με την βία για λόγους τιμής	73
6.3.2: Μορφές βίας και κακοποίησης που αναφέρονται από τις οργανώσεις	73
6.3.3: Εργασίας των ΜΚΟ σε θέματα βίας για λόγους τιμής.	76
6.3.4 Απαντήσεις για την βία κατά των γυναικών συμπεριλαμβανομένης της βίας για λόγους τιμής	77
6.3.4.1 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Ελλάδα	77
6.3.4.2 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Πορτογαλία	78
6.3.4.3 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Σουηδία	78
6.3.4.4 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στο Ηνωμένο Βασίλειο	79
6.3.4.5 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινωνίας στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Ελλάδα	80
6.3.4.6 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινωνίας στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Πορτογαλία	81
6.3.4.7 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινότητας στον εξαναγκασμό σε γάμο, ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στην Σουηδία	81
6.3.4.8 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινότητας στον εξαναγκασμό σε γάμο, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο	82
6.3.4.9 Απαντήσεις για τις ενέργειες της κυβέρνησης στον εξαναγκασμό σε γάμο, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στην Ελλάδα	83
6.3.4.10 Απαντήσεις για τις ενέργειες της κυβέρνησης στον εξαναγκασμό σε γάμο, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στην Πορτογαλία	84
6.3.4.1.1 Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στην Σουηδία	84
6.3.4.1.2 Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στο Ηνωμένο Βασίλειο	85
6.3.4.1.3 Αναγνωρισμένα κενά ως απάντηση στους αναγκαστικούς γάμους, στον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων και την ενδοοικογενειακή βία	86
6.4 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ	86
6.4.1 Κατάρτιση του προσωπικού και των εθελοντών	87
6.4.1.1 Υπάρχουσα εκπαίδευση στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο: μορφές και επίπεδα	87
6.4.1.2 Εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο	88
6.4.2 Εκπαίδευση στη βία για λόγους τιμής	90
6.4.2.1 Περιεχόμενο εκπαίδευσης	90
6.4.2.2 Εκπαιδευτικές ανάγκες	92
6.4.2.2.1 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στην Ελλάδα	93
6.4.2.2.2 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στην Πορτογαλία	93

6.4.2.2.3 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στη Σουηδία.....	94
6.4.2.2.4 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στο Ηνωμένο Βασίλειο	94
6.4.3 Εκπαίδευση: πώς και σε ποιόν.....	94
6.4.4 Γλώσσες πραγματοποίησης της εκπαίδευσης στην ευρύτερη κοινότητα.....	96
6.6 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	98
6.6.1. Προτάσεις πολιτικής για την Ελλάδα	98
6.5.2 Προτάσεις πολιτικής για την Πορτογαλία	98
6.5.3 Προτάσεις πολιτικής για την Σουηδία.....	99
6.5.4 Προτάσεις πολιτικής για το Ηνωμένο Βασίλειο	99
7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	102
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	104
1: Ερωτηματολόγιο.....	108

Κατάλογος από πίνακες, γραφήματα και εικόνες

Πίνακες

Πίνακας 1: Συνοπτική επισκόπηση των ΜΚΟ στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

Πίνακας 6.1: Οι οργανώσεις που συμμετείχαν στην έρευνα: το όνομα, το προσωπικό, η χρηματοδότηση

Πίνακας 6.2: Οργανωτική δομή (ομαδοποιημένη) των οργανισμών του δείγματος

Πίνακας 6.3: Χρηματοδότηση στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

Πίνακας 6.4: Συνοπτική παρουσίαση των ωφελούμενων των ΜΚΟ

Πίνακας 6.5: Ηλικία ωφελουμένων

Πίνακας 6.6: Εθνότητα ωφελουμένων

Πίνακας 6.7: Εθνότητα του τοπικού πληθυσμού

Πίνακας 6.8: Θρήσκευμα ωφελουμένων

Πίνακας 6.9: Πρότυπα της εργασίας των ΜΚΟ σε θέματα βίας για λόγους τιμής.

Πίνακας 6.10: Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα για τη βία κατά των γυναικών

Πίνακας 6.11: Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Πορτογαλία για τη βία κατά των γυναικών

Πίνακας 6.12: Σουηδική αστική κοινωνική ανταπόκριση στη βία κατά των γυναικών

Πίνακας 6.13: Βρετανική αστική κοινωνική ανταπόκριση στη βία κατά των γυναικών

Πίνακας 6.14 Απαντήσεις σχετικά με την στάση της ευρύτερης κοινότητας στη βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα

Πίνακας 6.15: Απαντήσεις για την στάση της ευρύτερης κοινότητας στη βία κατά των γυναικών στην Πορτογαλία

Πίνακας 6.16: Απαντήσεις σχετικά με την στάση της ευρύτερης κοινότητας στη βία κατά των γυναικών στην Σουηδία

Πίνακας 6.17: Απαντήσεις για την στάση της ευρύτερης κοινότητας στη βία κατά των γυναικών στην Μεγάλη Βρετανία

Πίνακας 6.18: Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα

Πίνακας 6.19: Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στην Πορτογαλία

Πίνακας 6.20: Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στην Σουηδία

Πίνακας 6.21: Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στο Ηνωμένο Βασίλειο

Πίνακας 6.22: Αναγνωρισμένα κενά και ελλείψεις στην πολιτική για την βία που σχετίζεται με εγκλήματα τιμής

Πίνακας 6.23: Εκπαίδευση στην διαχείριση έργου

Πίνακας 6.24 Εκπαιδευτικές ανάγκες για πιο αποτελεσματική λειτουργία

Πίνακας 6.25: Εκπαιδευτικές ανάγκες για την βία που σχετίζεται με εγκλήματα τιμής

Πίνακας 6.26: Απαιτούμενες γλώσσες για την δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ευρύτερη κοινότητα

Γραφήματα

Γράφημα 6.1: Πηγές χρηματοδότησης στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

Γράφημα 6.2: Τύπος εργασιών που αναλαμβάνει μία ΜΚΟ

Γράφημα 6.3: Συνεργασίες

Γράφημα 6.4: Δίκτυα

Γράφημα 6.5: Εργασία σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Γράφημα 6.6: Μορφές βίας και κακοποίησης

Γράφημα 6.7: Επίσημες ενέργειες για την αποτροπή βίαιων πρακτικών που σχετίζονται με την τιμή

Γράφημα 6.8: Περιεχόμενο προκαθορισμένων εκπαιδευτικών αναγκών

Γράφημα 6.9: Παροχή κατάρτισης

Γράφημα 6.10: Ομάδες/οργανισμοί στους οποίους θα παρείχαν εκπαίδευση οι ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και/ ή την βία για λόγους τιμής

Εικόνες

Εικόνα 6.1: Ορισμοί βίας για λόγους τιμής

Εικόνα 6.2: Εκπαιδευτικές ανάγκες

Εικόνα 6.3: Περιεχόμενο προηγούμενης εκπαίδευσης

Κατάλογος συντομογραφιών

ΕΒ Ενδοοικογενειακή Βία
ΕΕ Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΟΣ Ευρωπαϊκή Οικονομική Συνεργασία
ΕΚ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
ΕΕ Ευρωπαϊκή Ένωση
(FGM) Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων
ΑΓ Αναγκαστικός Γάμος
ΚΜ Κράτος Μέλος
ΜΚΟ Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΣΕ Σεξουαλική Επίθεση
ΟΗΕ Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
UNICEF United Nations International Children

Π

ερ

ίλ

η

1. Περίληψη

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα έρευνα έλαβε χώρα ως μέρος του έργου FATIMA: Πρόληψη και αποτροπή βίαιων πρακτικών που σχετίζονται με εγκλήματα τιμής μέσω της εκπαίδευσης και του διαλόγου μεταναστευτικών ΜΚΟ (FATIMA), το οποίο είναι ένα έργο που υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή JUST/ 2013 / Δράση επιχορήγησης.

Ο γενικός στόχος του FATIMA είναι φιλόδοξος: πρόληψη της βίας που σχετίζεται με την τιμή μέσω της διευκόλυνσης και της ενίσχυσης της παραγωγής γνώσης (απόκτηση γνώσης ή εμπειρίας) και των διαδικασιών μεταφοράς γνώσης (με λίγα λόγια της "εκπαίδευσης") ανάμεσα στις ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων, ιδίως για τις μορφές βίας όπως ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, ο αναγκαστικός γάμος και ο εξαναγκασμός σε σεξουαλικές πράξεις, που διαπράττονται εναντίον των γυναικών, των νέων και των παιδιών.¹ Η μέθοδος αυτή συμπεριλαμβάνει την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση για την κινητοποίηση της αλλαγής σε στάσεις και συμπεριφορές ανάμεσα σε μειονεκτούσες και περιθωριοποιημένες ομάδες. Η μέθοδος αυτή είναι καινοτόμος καθώς εμπλέκει ενεργά τις ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων, οι οποίες είτε δραστηριοποιούνται είτε όχι στο πεδίο της βίας κατά των γυναικών. Επομένως, αυτή η μεθοδολογική προσέγγιση είναι ολοκληρωμένη. Εμπλέκει κάποιες ΜΚΟ που κυρίως ασχολούνται με άλλα θέματα από την βία κατά των γυναικών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εμπλέκει και ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων που δραστηριοποιούνται σε αυτά τα πεδία. Η μέθοδος δίνει φωνή σε ένα εύρος Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Και οι δύο αυτοί τύποι ΜΚΟ έχουν την δυνατότητα να ασκούν επιρροή και να έχουν αντίκτυπο στα επίπεδα γνώσης και επίγνωσης των μελών τους. Το δεύτερο στάδιο αυτής της μεθόδου βασίζεται στην ενδυνάμωση των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων με τους δικούς τους όρους. Το πρόγραμμα FATIMA ερευνά τις ανάγκες που εκφράζουν οι ίδιες οι οργανώσεις και αναλύει αντίστοιχα τις δυνατότητές τους. Για να καταστεί αυτό δυνατό, στόχος αυτής της έρευνας είναι η διερεύνηση και η ανάδειξη των αναγκών, των πλεονεκτημάτων και των περιορισμών των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σε επίπεδο οργάνωσης και πηγών, σε τέσσερα κράτη μέλη της ΕΕ: στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η έρευνα αυτή καταλήγει στην ανάπτυξη εργαλείων και εκπαιδευτικού υλικού για την περαιτέρω ενίσχυση της παραγωγής γνώσης και των ικανοτήτων μετάδοσης γνώσης των ΜΚΟ μεταναστευτικών ομάδων στην ΕΕ. Τα εργαλεία και το εκπαιδευτικό υλικό θα βοηθήσουν στη μετάδοση γνώσης για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών.

Η έκθεση αυτή είναι το αποτέλεσμα του Πακέτου Εργασίας 1: "Έρευνα στις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης".

Το πακέτο Εργασίας 1 περιλαμβάνει έξι κύριες φάσεις:

- 1) Ανάπτυξη του ερωτηματολογίου
- 2) Διανομή ερωτηματολογίου
- 3) Συνεντεύξεις σε βάθος

---

¹Στην έρευνα αυτή οι όροι "βία που σχετίζεται με την τιμή", «βία τιμής», "βία για λόγους τιμής" και "βία που σχετίζεται με εγκλήματα τιμής" έχουν την ίδια σημασία.

- 4) Ανάλυση των δεδομένων
- 5) Τελική έκθεση αξιολόγησης
- 6) Εκθέσεις των συναντήσεων εργασίας.

Αυτή η έκθεση είναι η πέμπτη. Στόχος της είναι να προσδιορίσει την οργανωτική δομή των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων, τα επίπεδα των αναγκών τους για εκπαίδευση και κατάρτιση και στάση τους απέναντι στην λεγόμενη βία για λόγους τιμής και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στόχος είναι η αναγνώριση και ανάλυση των διαδικασιών παραγωγής και μετάδοσης γνώσεων. Η έρευνα βασίζεται σε τέσσερις βασικές πηγές: α) μελέτες της βιβλιογραφίας, β) ένα ημι-δομημένο ερωτηματολόγιο με προκαθορισμένες επιλογές σε συνδυασμό με ανοιχτές ερωτήσεις που τίθενται σε 25 ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σε τέσσερις χώρες, γ) εκθέσεις των συναντήσεων εργασίας σε κάθε χώρα με ΜΚΟ και επαγγελματίες σε σχετικούς τομείς, και δ) δεδομένα και σχόλια από εμπειρογνώμονες στις τέσσερις χώρες.

Η προσέγγιση και στόχος του ερωτηματολογίου ήταν να προσδιορίσει το επίπεδο της γνώσης και της παραγωγής γνώσης των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα (ανθρώπινα) δικαιώματα των γυναικών και τα (ανθρώπινα) δικαιώματα των παιδιών καθώς και σχετικά με τη βία που σχετίζεται με την τιμή. Στοχεύει, επίσης, στη χαρτογράφηση της διαδικασίας μεταφοράς της γνώσης εξετάζοντας τα υφιστάμενα δίκτυα, τις μεθόδους και τα εργαλεία για την παραγωγή και την μετάδοση της γνώσης καθώς επίσης και των στάσεων των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στην επονομαζόμενη βία που σχετίζεται με την τιμή. Ο στόχος δεν είναι η ερμηνεία των υφιστάμενων στάσεων, αλλά η χαρτογράφησή τους για κάθε συμμετέχουσα χώρα.

Τα αποτελέσματα της παρούσας έκθεσης θα χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη του περιεχομένου και της μορφής του προφίλ των ΜΚΟ και των αναγκών τους σε εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία. Τα αποτελέσματα θα διαδοθούν και θα συζητηθούν σε συναντήσεις εργασίας σε κάθε χώρα, που διοργανώνονται από κάθε συμμετέχοντα εταίρο, με προσκεκλημένους από ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων και ενδιαφερόμενους φορείς από τις αρχές και τους πολίτες. Το υλικό θα το προφίλ των ΜΚΟ θα συζητηθεί σε αυτές τις συναντήσεις εργασίας.

Η ανάλυση καλύπτει χώρες από διάφορες περιφέρειες της ΕΕ - βόρεια, νότια, ανατολικά και δυτικά - μας δίνει την ευκαιρία να παρατηρήσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές και να χαρτογραφήσουμε την ύπαρξη πιθανών κοινών προτύπων και αναγκών μεταξύ των χωρών με διαφορετικά πολιτιστικά, πολιτικά και κοινωνικά καθεστώτα. Οι διαφορές και ομοιότητες στη χρηματοδότηση, την οργανωτική δομή, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού, την συνδρομή, την απήχηση (αριθμός ωφελουμένων) και την «συνεκτικότητα» (τοπική, εθνική, κυβερνητική συμμετοχή και συμμετοχή σε δίκτυα και συνεργασίες), αποτελούν τη βάση για την ικανότητα να παράγουν και να μεταδίδουν την γνώση. Τα ευρήματα από την διαπολιτισμική μελέτη σχετικά με την ικανότητα και τους πόρους των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών, και πραγματικά, μεταξύ των οργανισμών. Ένα γενικό συμπέρασμα είναι ότι, συνολικά, οι ΜΚΟ δεν διαθέτουν τις μεθόδους και τις ικανότητες για την παραγωγή και τη μεταφορά της γνώσης. Στερούνται τις μεθόδους και τα εργαλεία για να «εκπαιδεύσουν». Το πρόγραμμα FATIMA έρχεται για να καλύψει ένα κενό.

Η έρευνα αυτή δείχνει μεγάλες διακυμάνσεις ανάμεσα στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι 1) τα μοντέλα ή δομές της κοινωνίας των πολιτών είναι διαφορετικά

σε τέσσερις χώρες (βλέπε Ιστορικό) και 2) οι οργανισμοί επιλέχθηκαν χρησιμοποιώντας διαφορετικά κριτήρια: η λογική του δείγματος δεν είναι η ίδια σε όλες τις τέσσερις χώρες.

Στην Ελλάδα, η πλειοψηφία των συμμετεχουσών ΜΚΟ στην έρευνα, λαμβάνουν καλή χρηματοδότηση και έχουν πολύ προσωπικό. Ωστόσο, γενικότερα, πολλές ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων ήταν δύσκολο να ανταποκριθούν καθώς ο τομέας των ΜΚΟ έχει υποστεί τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης και πολλές από τις ΜΚΟ χρηματοδοτούνται σήμερα μόνο για την καταπολέμηση της φτώχειας. Ο τομέας της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα και πολλές ελληνικές ΜΚΟ αντιμετωπίζουν μια υπαρκτή απειλή καθώς η οικονομική κρίση βαθιάει και πολλοί οργανισμοί έχουν κλείσει.

Στην Πορτογαλία, το τοπικός ερευνητής χρησιμοποίησε το Διαδίκτυο για να εντοπίσει τις οργανώσεις που 1) σχετίζονται με την βία για λόγους τιμής και 2) που δραστηριοποιούνται γεωγραφικά σε όλη την Πορτογαλία. Οι πορτογαλικές οργανώσεις δραστηριοποιούνται σε διάφορους κοινωνικούς τομείς και ο καθένας καλύπτει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών όχι ειδικά για την μειονότητα γυναικών που έχουν επιβιώσει από βία για λόγους τιμής. Ως εκ τούτου, ο αριθμός των ωφελουμένων ανά οργάνωση είναι σχετικά υψηλός.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, εφαρμόστηκαν αυστηρότερα κριτήρια: γυναικείες ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της βίας. Οι οργανώσεις επιλέχθηκαν επίσης για τη γεωγραφική εκπροσώπηση, και μερικές μικρές ΜΚΟ που ενδιαφέρονται για την βία που συνδέεται με την τιμή έδωσαν επίσης συνέντευξη. Στις άλλες τρεις χώρες, το δείγμα δεν αντιπροσώπευε οργανώσεις εθνικών μειονοτήτων που εργάζονται ειδικά με βία για λόγους τιμής.

Στη Σουηδία, οι οργανισμοί επιλέχθηκαν με βάση τα παρακάτω κριτήρια 1) διοργανώνουν μικρούς κύκλους σπουδών, 2) διευθύνονται από και για τις μειονοτικές ομάδες και 3) δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενσωμάτωσης και κοινωνικά ζητήματα. Το σουηδικό δείγμα δεν αποτελείται από οργανισμούς που λειτουργούν ήδη με τη βία ή τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά των οργανισμών όπου το FATIMA έχει την ικανότητα να χτίσει τη γνώση και τις ικανότητες σχετικά με τη βία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν τεράστιες διαφορές μεταξύ των οργανώσεων, κυρίως ίσως στα επίπεδα γνώσης της βίας κατά των γυναικών, της τιμής, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διαχείρισης έργου και της συγκέντρωσης χρημάτων.

Τα ποσοτικά ευρήματα δείχνουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Παρ' όλα αυτά, τα ποιοτικά ευρήματα εντοπίζουν αξιοσημείωτες ομοιότητες στην εκπαίδευση, τις εκπαιδευτικές ανάγκες, τις μεθόδους διάδοσης και τις ικανότητες. Τα ευρήματα συνοψίζονται στον πίνακα 1 παρακάτω:

Πίνακας 1: Συνοπτική επισκόπηση των ΜΚΟ στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Μέσος όρος
Αριθμός οργανώσεων	28	25	25	27	105/4
Έτος	Πριν το 2000 - 2010	2000-2010	2000-2010	Πριν το 2000	2000-2010
Προσωπικό					

<i>Μέσος όρος</i>	1-5	1-15	1-5	6-10	1-5
<i>Έμμισθο (μέσος όρος)</i>	44	116	2	15	19
<i>Εθελοντές (μέσος όρος)</i>	121	7	26	15	42
<i>Οργανώσεις χωρίς προσωπικό</i>	0	0	8	2	10
<i>Χρηματοδότηση (€)</i>					
<i>Χωρίς χρηματοδότηση</i>	0	7	0	0	
<i>Μέσος όρος</i>	+250K	6-20K, +250K	0-5K	+250K	+250K
<i>Ποσό</i>	19.303.965	3.966.029	12.918	10.266.893	33.549.805
<i>Μέσος όρος</i>	689.427	75.146	5.148	410.675	295.099
<i>Πηγή</i>	Τοπική	Τοπική	Τοπική	Τοπική	
<i>Προσβασιμότητα</i>					
<i>Αριθμός</i>	2.602.654	129.318	4.002	33.174	2.769.148
<i>Ηλικία</i>	25-60	25-60	25-60	25-60	25-60
<i>Εθνότητα</i>	Αφρικανική Ανατολικής Ευρώπης	Αφρικανική Βραζιλιάνικη	Αφρικανική Κουρδική	Πακιστανική Αφρικανική	Αφρικανική 30% Ανατολικής Ευρώπης 24%
<i>Θρησκεία</i>	Ισλαμική Χριστιανισμός	Χριστιανισμός Ισλαμική	Ισλαμική Χριστιανισμός	Ισλαμική Χριστιανισμός	Ισλαμική 31% Χριστιανισμός 24%
<i>Δίκτυα</i>					
<i>Τοπική</i>	2	4	1	22	7.25
<i>Εθνική</i>	1	4	0	20	6.25
<i>Κυβερνητική</i>	1	1	2	6	2.5
<i>Ανθρώπινα δικαιώματα</i>					
<i>Γνώση των οργανισμών</i>	22	15	0/18 ²	18	14/18
<i>Αυτοαξιολόγηση γνώσης</i>	Υψηλή	Υψηλή	Υψηλή	Υψηλή	Υψηλή
<i>Κατανόηση</i>	Νομοθεσία Συνθήκες Υπάρχουσα γνώση Αξίες	Νομοθεσία Συνθήκες Υπάρχουσα γνώση Αξίες	-	Νομοθεσία Συνθήκες Γνώση Θεσμοί	
<i>Βία για λόγους τιμής</i>					
<i>Ορισμός</i>	Κουλτούρα Διακρίσεις	Κουλτούρα Διακρίσεις	Κουλτούρα Διακρίσεις	Έγκλημα Διακρίσεις	
<i>Απαντήσεις για</i>					

² 18 οργανώσεις απάντησαν «ναι» στην ερώτηση: «Γνωρίζετε την ύπαρξη του νόμου περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων;», αλλά καμία δεν μπορούσε να δώσει κανένα παράδειγμα του τι περιλαμβάνει.

τον αναγκαστικό γάμο: -Κοινωνία των πολιτών -Ευρύτερη κοινωνία -Πολιτική	Αποσιώπηση/ αποδοκιμασία Νομοθεσία	Συγκάλυψη/ συνενοχή/ παράλειψη Νομοθεσία		Υποστήριξη Άγνοια/ συμπαιγνία Ποινικοποίηση	
Εκπαίδευση					
Ληφθείσα	Επίπεδο διοίκησης	Επίπεδο διοίκησης		Επίπεδο διοίκησης	
Αναγνωρισμένη ανάγκη	Διαχείριση έργου Ανεύρεση πόρων Εργαλεία Βία για λόγους τιμής	Διαχείριση έργου Ανεύρεση πόρων Ανθρώπινα δικαιώματα Βία για λόγους τιμής	Περιεχόμενο/ θεματική Διαχείριση έργου Ανεύρεση πόρων Βία για λόγους τιμής	Διοικητικό Συμβούλιο Διαχείριση έργου Ανεύρεση πόρων/ χρηματοδότηση Βία για λόγους τιμής	
Τρόποι ενημέρωσης για βία	Παρουσιάσεις Βασική	Παρουσιάσεις Μέτρια/ βασική	Παρουσιάσεις Βασική	Κρατική Υψηλή	
Θα εκπαιδευα άλλους	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	
Μέθοδος	Μέσος όρος	Μέσος όρος	Βασική	Υψηλή	

Η παρούσα έκθεση προσδιορίζει τις ακόλουθες ποιοτικές διακρατικές ομοιότητες και διαφορές:

- 1) Το επίπεδο των γνώσεων των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη σχέση τους με τα δικαιώματα των γυναικών και τα δικαιώματα των παιδιών είναι αρκετά χαμηλό. Υπάρχει μια γενική γνώση για την ύπαρξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά παρατηρείται έλλειψη γνώσης για το συγκεκριμένο περιεχόμενο της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτή η έλλειψη είναι πιο εντυπωσιακή στις ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Σουηδία από ό, τι στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου το επίπεδο των γνώσεων σχετικά με τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι αρκετά υψηλό.
- 2) Υπάρχει ένα ευρύ φάσμα απόψεων, στάσεων και γνώσεων σχετικά με την λεγόμενη βία για λόγους τιμής.
- 3) Μερικές από τις οργανώσεις του δείγματος, π.χ. στην Πορτογαλία και την Ελλάδα, δεν εργάζονται καθόλου με το θέμα της βίας για λόγους τιμής. Η πλειοψηφία των οργανώσεων πιστεύουν ότι στις κοινότητες που εξυπηρετούν οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι θύματα βίας.
- 4) Η πλειοψηφία των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο ταυτόχρονα χρηματοδοτούνται από τοπικούς φορείς: αυτό δείχνει ότι τα εργαλεία και τα υλικά που θα αναπτυχθούν θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το τοπικό πλαίσιο.
- 5) Η πλειοψηφία των οργανώσεων συνδέονται περισσότερο με το τοπικό επίπεδο και λιγότερο με το εθνικό επίπεδο (το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελεί εξαίρεση)
- 6) Παρατηρείται έλλειψη κατάρτισης των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στο να εκπαιδεύσουν τα μέλη τους σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την βία που σχετίζεται με την τιμή. Η πλειοψηφία της

εκπαίδευσης που έχουν λάβει είναι στη διαχείριση έργου. Ωστόσο, αυτή είναι μία από τις δύο πιο περιζήτητες εκπαιδεύσεις. Η δεύτερη είναι η ανεύρεση πόρων.

- 7) Υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές στα επίπεδα εκπαίδευσης και αναγκών μεταξύ των οργανισμών και μεταξύ των χωρών. Ωστόσο, η πλειοψηφία των ΜΚΟ που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν έλλειψη εκπαίδευσης στην βία που σχετίζεται με εγκλήματα τιμής, 64% αναφέρουν ότι το προσωπικό/ εθελοντές τους δεν έχουν λάβει τέτοια εκπαίδευση. Το πρόγραμμα FATIMA έρχεται για να καλύψει ένα κενό.
- 8) Υπάρχουν διαφορές στον τρόπο που οι οργανώσεις έχουν επιλεγεί/ στον τρόπο δειγματοληψίας, γεγονός που επηρεάζει τα επίπεδα γνώσης, οργάνωσης και πρόσβασης.

Εν όψει των διαπιστώσεων αυτών, οι βασικές συστάσεις για την σκιαγράφιση του προφίλ των σχετικών ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων για την καταπολέμηση της λεγόμενης βία για λόγους τιμής και τις βίαιες πρακτικές, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη:

- Το σκεπτικό για την επιλογή μίας συγκεκριμένου ΜΚΟ - αυτό διαφοροποιείται από χώρα σε χώρα
- Το μέγεθος των ΜΚΟ και τις εθνικές διακυμάνσεις
- Τις διαφορές στις πηγές τις κάθε ΜΚΟ σε κάθε χώρα
- Η συγκριτική/ σχετική σύνδεση των ΜΚΟ σε κάθε χώρα, συμπεριλαμβάνει
  - Ωφελούμενοι
  - Δίκτυα
  - Συνεργασίες

Περαιτέρω, οι συστάσεις με βάση τα πορίσματα για την καταπολέμηση της βίας που σχετίζεται με την τιμή και τις βίαιες πρακτικές, θα πρέπει να αναπτύξουν:

- Εκπαιδευτικό υλικό που λαμβάνει υπόψη τις εθνικές και τις τοπικές διακυμάνσεις και τις ανάγκες διαφορετικών ακροατηρίων.
- Το εκπαιδευτικό υλικό για τις ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων θα πρέπει να περιλαμβάνει περισσότερες γνώσεις από τις βασικές για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την γνώση από τις Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών και των εθνικών πολιτικών στα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Εκπαίδευση στην διοίκηση και την ανεύρεση πόρων
- Επιτόπια κατάρτιση με συζήτηση, παρουσιάσεις και μελέτες περίπτωσης.
- Στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Σουηδία θα πρέπει να οργανωθούν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και παραγωγής γνώσης, συγκεκριμένα για την βία για θέματα τιμής.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να παρέχεται μάθηση για το τι ισχύει στην χώρα τους από έμπειρους συνεργάτες.

Το γενικό συμπέρασμα από την έρευνα σχετικά με τη διαδικασία παραγωγής γνώσης και τη μεταφορά γνώσης είναι ότι το επίπεδο της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ύπαρξη της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι υψηλό, όπως είναι η γνώση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αλλά υπάρχουν τεράστιες βελτιώσεις που πρέπει να γίνουν στα επίπεδα γνώσης του περιεχομένου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - και διαφέρουν μεταξύ των χωρών. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων οργανισμών δεν είναι σε θέση να περιγράψουν τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα τους, ιδίως οι πορτογαλικές και οι σουηδικές οργανώσεις δεν μπορούσαν να περιγράψουν το περιεχόμενο της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το εκπαιδευτικό υλικό που θα δημιουργηθεί για την εκπαίδευση των ΜΚΟ θα πρέπει να λάβει υπόψη του αυτά τα ευρήματα. Το έργο FATIMA έχει τη δυνατότητα να έχει μεγάλο αντίκτυπο.

Εισ

αγ

ωγ

ή

2. Εισαγωγή

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έρευνα έλαβε χώρα ως μέρος του έργου FATIMA, του προγράμματος DAPHNE: Πρόληψη και αποτροπή βίαιων πρακτικών που σχετίζονται με εγκλήματα τιμής μέσω της εκπαίδευσης και του διαλόγου μεταναστευτικών ΜΚΟ (2014-2016), το οποίο είναι ένα έργο που υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή JUST/ 2013 / Δράση επιχορήγησης. Ο συντονιστής εταίρος του έργου είναι το Πανεπιστήμιο Folkuniversitetet, στην Uppsala, στη Σουηδία. Αυτή η έκθεση έχει παραχθεί από το Πανεπιστήμιο του Örebro, στη Σουηδία με την γραπτή συνεισφορά και τις παρατηρήσεις του Angelou Centre, στο Ηνωμένο Βασίλειο. Όλοι οι εταίροι του έργου έχουν συμβάλει με απευθείας κείμενα στα τμήματα που αφορούν την κοινωνία των πολιτών και την μετανάστευση σε κάθε χώρα.

2.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ FATIMA

Ο στόχος του έργου FATIMA είναι μέρος της προτεραιότητας DAPHNE 2.2.2. Η βία που συνδέεται με βίαιες πρακτικές. Ο γενικός στόχος του FATIMA είναι φιλόδοξος: πρόληψη της βίας που σχετίζεται με την τιμή, ιδίως τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, τον αναγκαστικό γάμο ή τον πρόωρο γάμο ή τον εξαναγκασμό σε σεξουαλικές σχέσεις, που διαπράττονται κατά των γυναικών, των νέων και των παιδιών μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων και την παροχή των προγραμμάτων κατάρτισης. Με την εκπαίδευση των ανθρώπων από τις σχετικές ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων και τον εξοπλισμό τους με εκπαιδευτικό υλικό σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, το έργο διευκολύνει τον κοινωνικό διάλογο μεταξύ των ομάδων των μειονοτήτων, στις οποίες υπάρχει η γενική άποψη ότι επικρατούν οι πατριαρχικές στάσεις και κουλτούρες. Ο διάλογος περιλαμβάνει την άμεση συμμετοχή των κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της στοχοθετημένης ευαισθητοποίησης, της εκπαίδευσης, της εξειδικευμένης κατάρτισης των βασικών επαγγελματιών, καθώς και την προώθηση του διαλόγου στις κοινότητες. Περαιτέρω, το έργο επικεντρώνεται στην ευαισθητοποίηση και την κατανόηση της επονομαζόμενης βίας για λόγους τιμής και των συνεπειών της τόσο για τα θύματα όσο και για τους δράστες.

Η μέθοδος είναι η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών, και η κινητοποίηση της αλλαγής συμπεριφορών.

Για την εκπλήρωση του σκοπού και των μακροπρόθεσμων στόχων, η συνεργασία των εταίρων του έργου με την κοινωνία των πολιτών, την ακαδημαϊκή κοινότητα και τις δημόσιες αρχές θα οδηγήσει σε:

- Την ανάπτυξη του επαγγελματικού προφίλ για τις ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων και τους ιδιώτες που ασχολούνται με την καταπολέμηση της βίας για λόγους τιμής.
- Την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού με βάση τις Ευρωπαϊκές και τις Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τα Δικαιώματα του Παιδιού, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην εκπαιδευτική πρωτοβουλία για ομάδες ανθρώπων που ζουν και εργάζονται με και μέσα σε πατριαρχικές κοινωνίες και πολιτισμούς.

- Την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την διατομεακή συνεργασία και τη δικτύωση μεταξύ των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών (αρχές, σχολεία, αστυνομία και φορείς κοινωνικής πρόνοιας/ υγειονομικής περίθαλψης) που αφορούν τη βία για λόγους τιμής.
- Η εκπαίδευση των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στην ανεύρεση πόρων, τη διαχείριση έργου και τη βιωσιμότητα όσον αφορά την εργασία κατά της βίας για λόγους τιμής.

Η πρωταρχική ομάδα στόχος του έργου είναι οι ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων που σχετίζονται με το θέμα της βίας για λόγους τιμής. Η δευτερογενής ομάδα στόχος είναι τα άτομα που εκτίθενται ή κινδυνεύουν να εκτεθούν σε βία για λόγους τιμής. Και τέλος, την τρίτη ομάδα στόχο αποτελούν εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί ενδιαφερόμενοι φορείς που χρειάζεται να συνεργαστούν με ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σε σχέση με τη βία για λόγους τιμής.

2.1.1 Αντίκτυπος του έργου

Το έργο στοχεύει να έχει αντίκτυπο στις οικογένειες με πατριαρχικές στάσεις και αξίες που μπορούν δυνητικά να ασκήσουν βία για λόγους τιμής. Οι δυσκολίες προσέγγισης αυτών των ομάδων είναι πολλές. Κατοικούν σε απομονωμένες περιοχές και συνήθως έχουν φτωχή γνώση της γλώσσας της χώρας φιλοξενίας. Περαιτέρω, οι υπάρχουσες συζητήσεις για την βία για λόγους τιμής, που συνδέουν το πρόβλημα με συγκεκριμένες κοινότητες, πολιτισμούς και ομάδες έχουν αρνητικό αντίκτυπο στις διάφορες πρωτοβουλίες. Αυτού του είδους η προσέγγιση έχει δημιουργήσει μια κατάσταση όπου οι ομάδες-στόχοι, κυρίως άντρες αλλά και γυναίκες, αισθάνονται ότι δέχονται διακρίσεις, κατηγορούνται και στιγματίζονται. Γονείς με πατριαρχικές στάσεις αποφεύγουν να συμμετέχουν σε τέτοιες ενέργειες, καθώς πιστεύουν ότι η χώρα υποδοχής προσπαθεί να αντιμετωπίσει τις αξίες και τις παραδόσεις τους ως λάθος. Ως εκ τούτου, οι πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί και τα έργα δεν φθάνουν στους (εν δυνάμει) παραβάτες, αλλά μόνο στα θύματα, δηλαδή τις γυναίκες και τα παιδιά. Η πολιτική και οι δράσεις κατά της βίας για λόγους τιμής είναι συχνά αντιπαραγωγική και δημιουργεί μια αίσθηση του «εμείς» και «αυτοί».

Το προτεινόμενο έργο, με την ενδυνάμωση των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων, θα μπορέσει να προσεγγίσει την ομάδα στόχο σε απομονωμένες περιοχές κατοικίας. Περαιτέρω το ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό θα παραχθεί σε γλώσσες των ομάδων - στόχου και με τη συνεργασία με τις ΜΚΟ μειονοτήτων θα προσαρμοστεί στις ανάγκες των συγκεκριμένων ομάδων. Αυτή η προσέγγιση θα διευκολύνει τον κοινωνικό διάλογο με βάση τις Συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το δικαίωμα των γυναικών και των παιδιών σε σχέση με τη βία για λόγους τιμής και με αυτόν τον τρόπο να ενημερώσει για τις συνέπειες της βίας που συνδέεται με την τιμή. Δεδομένου ότι μία από τις σημαντικές πτυχές που αφορούν την βία για λόγους τιμής είναι η πίεση της ομάδας, το έργο θα υποστηρίξει τις μειονοτικές ΜΚΟ για να ανυψώσει τον κοινωνικό διάλογο και να ευαισθητοποιήσει τους συμπατριώτες τους σε εθνικό επίπεδο στο κράτος μέλος.

Η επιθυμητή επίδραση που το προτεινόμενο έργο θα επιδιώξει είναι να δημιουργηθεί μια συζήτηση και ένας διάλογος εντός των ομάδων-στόχων, προκειμένου να σπάσει τα ταμπού και με αυτόν τον τρόπο να ανυψώσει το πρόβλημα της βίας που σχετίζεται με την τιμή από το ατομικό επίπεδο σε επίπεδο ομάδας. Αυτό θα εξουδετερώσει την πίεση της ομάδας, δεδομένου ότι πολλοί παραβάτες βίαιων πρακτικών που σχετίζονται με εγκλήματα τιμής αναφέρονται στην κουλτούρα, τη θρησκεία ή/ και την παράδοση. Πολλοί εκφράζουν ότι πρέπει να συντηρήσουν κώδικες τιμής στις κοινότητές τους. Περαιτέρω, δεδομένου ότι η εκπαίδευση και ο κοινωνικός

διάλογος που θα πραγματοποιηθούν από τις ΜΚΟ μειονοτήτων θα περιλαμβάνουν όλη την οικογένεια, θα ενθαρρύνουν τη συζήτηση και το διάλογο μέσα στην οικογένεια μεταξύ του συζύγου και της συζύγου, αλλά και μεταξύ γονέων και παιδιών για βία που σχετίζεται με την παράδοση που σχετίζεται με την τιμή και την πραγματική τους ζωή στη χώρα υποδοχής.

2.2 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ FATIMA:

- B1 - Γυμνότητα του Örebro, Διοικητικό Συμβούλιο, ΣΟΥΗΔΙΑ
- B2 - ΔΗΜΗΤΡΑ Εκπαιδευτική Συμβουλευτική, ΕΛΛΑΔΑ
- B3 - Kerigma: Καινοτομία και Κοινωνική Ανάπτυξη, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
- B4 -4 The Angelou Centre, Ηνωμένο Βασίλειο
- B5 – Πανεπιστήμιου του Örebro, ΣΟΥΗΔΙΑ

2.3 Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΚΟ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΕΡΓΟ FATIMA

Η έρευνα που αποτελεί βάση αυτής της έκθεσης είναι το αποτέλεσμα του Πακέτου Εργασίας 1: "Έρευνα στις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης". Οι στόχοι της παρούσας μελέτης είναι να εντοπίσει και να χαρτογραφήσει τις στάσεις, τα επίπεδα γνώσης, παραγωγής γνώσης και των διαδικασιών μεταφοράς γνώσης σε μειονοτικές ΜΚΟ για την βία που σχετίζεται με την τιμή και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η έρευνα/ ερωτηματολόγιο εφαρμόστηκε ταυτόχρονα στις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες της ΕΕ: την Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο με 25 ερωτηθέντες/ μονάδες ανάλυσης σε κάθε χώρα/ περίπτωση.

Η προσέγγιση και οι στόχοι του ερωτηματολογίου ήταν να προσδιορίσει το επίπεδο της γνώσης και της παραγωγής γνώσης των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα (ανθρώπινα) δικαιώματα των γυναικών και τα (ανθρώπινα) δικαιώματα των παιδιών. Στοχεύει, επίσης, στη χαρτογράφηση της διαδικασίας μεταφοράς της γνώσης εξετάζοντας τις υφιστάμενες μεθόδους και τα εργαλεία για την παραγωγή και την μεταφορά γνώσης καθώς επίσης και των στάσεων των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σχετικά με την βία που σχετίζεται με την τιμή. Η εθνική ανάλυση της έκθεσης που καλύπτει χώρες από διαφορετικές ευρωπαϊκές περιφέρειες μας δίνει την ευκαιρία να παρατηρήσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές και να χαρτογραφήσουμε την ύπαρξη πιθανών κοινών προτύπων συμπεριφοράς ανάμεσα στις χώρες με διαφορετικές πολιτιστικές, πολιτικές ή κοινωνικοπολιτικές συνθήκες.

Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα είναι μια άσκηση χαρτογράφησης η οποία:

- Εξετάζει τις στάσεις των ΜΚΟ σε σχέση με την βία για λόγους τιμής.
- Αναγνωρίζει το επίπεδο των γνώσεων των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη σχέση τους με τα δικαιώματα των γυναικών και τα δικαιώματα των παιδιών (διαδικασία παραγωγής γνώσης).
- Προσδιορίζει τους βασικούς παράγοντες για το σχεδιασμό του προφίλ των σχετικών ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων για την καταπολέμηση της βίας που σχετίζεται με την τιμή (διαδικασία μεταφοράς γνώσης).

Αυτή η έρευνα παρέχει το απαραίτητο σημείο εκκίνησης και πληροφορίες για την παραγωγή στοχευμένων εργαλείων για τα άλλα πακέτα εργασίας του έργου. Πιο συγκεκριμένα, αυτό το πακέτο εργασίας παρέχει μια ανάλυση των αναγκών για την ανάπτυξη ικανοτήτων, εργαλείων, μεθόδων και της εκπαίδευσης για τη μείωση της βίας που σχετίζεται με την τιμή. Επιπλέον, οι βασικές μεταβλητές της έρευνας επιτρέπουν μια μοναδική χαρτογράφηση της οργάνωσης, τους πόρους και προβολής των ΜΚΟ στις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες: Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

2.3.1 Πεδίο της έρευνας

Η έρευνα αφορά την αναγνώριση των στάσεων και της παραγωγής γνώσης και των διαδικασιών μεταφοράς σε επιλεγμένες ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Το κύριο θέμα που προκύπτει από τη συγκεκριμένη έκθεση είναι να εξετάσει τα ανωτέρω ζητήματα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τις ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη βία για λόγους τιμής.

Η έκθεση περιλαμβάνει:

- Μεθοδολογία για την διεξαγωγή της έρευνας.
- Καινοτομία: πλαισιώνοντας την τιμή και τη βία κατά των γυναικών
- Εργαλεία διεξαγωγής έρευνας: ερωτηματολόγιο
- Ανάλυση απαντήσεων
- Αναφορά: η έκθεση της έρευνας, διατίθεται και στα Αγγλικά και σε ηλεκτρονική μορφή

1. ΥΠΟΒΑΘΡΟ: ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Αυτή η ενότητα εξετάζει 1) το φόντο της δομής της κοινωνίας των πολιτών και 2) τα πρότυπα της μετανάστευσης στις τέσσερις χώρες. Αυτό το υπόβαθρο είναι απαραίτητο προκειμένου να έχουν νόημα και να είναι κατανοητές οι εθνικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Πρόκειται για ένα σύντομο ιστορικό, το οποίο έχει ως στόχο να περιγράψει και, σε ένα βαθμό να εξηγήσει, γιατί τα αποτελέσματα της θεματικής ανάλυσης διαφέρουν τόσο μεταξύ των τεσσάρων χωρών. Το τμήμα που αφορά την κοινωνία των πολιτών περιγράφει το ρόλο και τη θέση της κοινωνίας των πολιτών και των ΜΚΟ στην κάθε χώρα. Η ενότητα για τη μετανάστευση περιγράφει την ιστορία και τα πρότυπα της μετανάστευσης στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο αντίστοιχα.

3.1 ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Το τμήμα που αφορά την κοινωνία των πολιτών περιγράφει το ρόλο και τη θέση της κοινωνίας των πολιτών στην κάθε χώρα. Τέσσερα θέματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά, συμπεριλαμβανομένων:

- 1) Η σχέση μεταξύ του κράτους και της κοινωνίας των πολιτών
- 2) Η χρηματοδότηση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (κρατικές ή ιδιωτικές πηγές)
- 3) Ο βαθμός στον οποίο το γυναικείο κίνημα είναι αυτονομιστικό και ο βαθμός στον οποίο λειτουργεί εντός του κράτους ή εκτός του κράτους, και
- 4) Η θέση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών θέση στη διαδικασία χάραξης πολιτικής: έχουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών λόγο στη χάραξη πολιτικής, και υπάρχουν επίσημοι μηχανισμοί διαβούλευσης;

Η διάρθρωση του τομέα των ΜΚΟ στις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες διαφέρει σε μεγάλο βαθμό. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν συγκριτικά συμπεράσματα για τη σχετική θέση ή την κατάσταση των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σε αυτή τη μελέτη. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί η διαφορετική δομή των ΜΚΟ.

3.1.1 Το ελληνικό μοντέλο

Ο τομέας της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα και των ελληνικών ΜΚΟ είναι πολύ δραστήριες σε μια ευρεία ποικιλία θεμάτων: τα ανθρώπινα δικαιώματα, την καταπολέμηση της φτώχειας, το περιβάλλον, κ.λπ. Η κοινωνία των πολιτών περιλαμβάνει τις επαγγελματικές ενώσεις, τα συνδικάτα, τις φιλανθρωπικές ή θρησκευτικές οργανώσεις, τις ΜΚΟ, τα κοινωνικά κινήματα, τις άτυπες κοινοτικές ομάδες και τα δίκτυα. Σε γενικές γραμμές, η κοινωνία των πολιτών στην Ελλάδα παραδοσιακά χαρακτηρίζεται από μια έντονη παρέμβαση του κράτους και της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, την αδύναμη υποστήριξη της κυβέρνησης προς τις ΜΚΟ, και μια αυτόνομη κοινωνία που εξαρτάται από ισχυρούς οικογενειακούς δεσμούς.

Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Έργο Πολιτών (2008), την Εθνική Υπηρεσία για τον εθελοντισμό στην Ελλάδα, σχετικά με το νομοθετικό και φορολογικό πλαίσιο για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα, απαριθμεί πέντε είδη μη κερδοσκοπικών οργανισμών:

1. Τα μη κερδοσκοπικά σωματεία που τα μέλη πληρώνουν συνδρομή.
2. Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες (ΑΜΚΕ) που είναι μία μορφή συλλογικής δράσης με μη κερδοσκοπικό σκοπό.
3. Ιδρύματα: Τα ιδρύματα είναι ένα ποσό/ κληρονομιά/ δωρεά για έναν συγκεκριμένο σκοπό
4. Έρανοι: Επιτροπή Συλλογής: τουλάχιστον πέντε άτομα (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), με στόχο την συλλογή χρημάτων ή αντικειμένων, και
5. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), όπως η εκκλησία, το επαγγελματικό επιμελητήριο, κ.λπ.

Στην Ελλάδα, οι γυναίκες έχουν αγωνιστεί για ίσα δικαιώματα και ισότητα ευκαιριών, με αποτέλεσμα να αναδιατυπωθούν οι νόμοι και οι πολιτικές στο σύνολό τους έτσι ώστε να βασίζονται στην αρχή της ισότητας. Το γυναικείο κίνημα δεν είναι απομονωμένο από τα άλλα κοινωνικά κινήματα και τώρα εργάζεται για τον αγώνα για τα δικαιώματα των γυναικών σε άλλους τομείς ..

Λόγω της οικονομικής κρίσης, η κοινωνική κατάσταση στην Ελλάδα έχει επιδεινωθεί επηρεάζοντας τόσο τους μετανάστες όσο και τους Έλληνες. Από το 2010, έχουν ακυρωθεί οι φοροαπαλλαγές για τις ΜΚΟ και η χρηματοδότηση είναι πολύ φτωχή. Ωστόσο, οι ΜΚΟ και τα άτυπα δίκτυα ακόμα προσπαθούν να παρέχουν κοινωνική βοήθεια στους φτωχούς, τους ανέργους και τους αστέγους.

3.1.2 Το μοντέλο της Πορτογαλίας

Για την κατανόηση του μοντέλου της Πορτογαλίας και τον ρόλο και την λειτουργία των ΜΚΟ, χρειάζεται να πούμε κάποια πράγματα για την ιστορία της. Οι οργανισμοί αλληλεγγύης που ιδρύθηκαν στην Πορτογαλία κατά την διάρκεια του Μεσαίωνα συνδεόταν με την εκκλησία και/ ή ήταν βαθιά επηρεασμένοι από τις χριστιανικές αρχές. Οι χριστιανικές φιλανθρωπικές οργανώσεις και οι αξίες ενίσχυσαν την δημιουργία θεσμών, όπως ήταν οι αδελφότητες, οι οποίες ήταν υπεύθυνες για την ίδρυση νοσοκομείων, γηροκομείων και άσυλων. Με την ανάπτυξη των πόλεων τον Μεσαίωνα και την ανάπτυξη της βιοτεχνίας, άρχισαν να εμφανίζονται βιοτεχνίες. Η ποιότητα των υπηρεσιών που παρεχόταν στις περισσότερες από αυτές τις οργανώσεις ήταν χαμηλή, με συχνό φαινόμενο την κατάχρηση, τη διαφθορά και την κακή διαχείριση. Η κατάσταση αυτή οδήγησε σε αναδόμηση της βοήθειας, όπως και σε άλλα σημεία της Ευρώπης.

Στην μοντέρνα εποχή, ο ρόλος της πρόνοιας "ανήκει" σε φιλανθρωπικές οργανώσεις που υποστηρίζονται από το κράτος. Πάντα υπήρχε κάποια κρατική στήριξη, που με κάποιο τρόπο προσπαθούσε να ελέγχει τις δραστηριότητες της υγειονομικής περίθαλψης. Από την εποχή του D. José, η παρέμβαση του Στέμματος σε αυτά τα ιδρύματα αυξήθηκε, όχι μόνο στα ιδρύματα βασιλικής προστασίας, όπως τα φιλανθρωπικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία, αλλά και σε αδελφότητες και το τρίτο τάγμα, που ενέπνευσαν τον αγώνα ενάντια στο καθεστώς. Η υπεράσπιση της αυτονομίας των πανεπιστημίων και η αντίσταση στον αποικιακό πόλεμο ήταν το βασικό μάθημα στις απαιτήσεις των σπουδαστών. Από τη δεκαετία του '70, το φοιτητικό κίνημα εντείνει τη δράση κατά του καθεστώτος. Παρουσιάζεται στην Πορτογαλία ισχυρή πολιτικοποίηση των πανεπιστημίων, η οποία συνέβαλε στην είσοδο των ακραίων αριστερών ομάδων στο πανεπιστημιακό περιβάλλον. Η αντίσταση στον πόλεμο αποτέλεσε ένα από τα κύρια θέματα του φοιτητικού κινήματος. Την δεκαετία του 90, τα φοιτητικά κινήματα εστίασαν τον αγώνα τους ενάντια στα δίδακτρα. Από τα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα, με το κίνημα ειρήνης και την ενοποίηση των φιλελεύθερων κρατών, οι γυναίκες ανέλαβαν ενεργό ρόλο στην αύξηση των ειρηνικών και αντιμιλιταριστικών ενώσεων. Με την έναρξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, το κίνημα ειρήνης δεν βρίσκει πλέον χώρο έκφρασης στην Πορτογαλία. Τα οικολογικά κινήματα και η ανάπτυξη των πορτογαλικών

περιβαλλοντικών οργανώσεων θα πρέπει να αντιμετωπίζονται υπό το πρίσμα ενός συνόλου κοινωνικών τάσεων που συνεχίζουν να χαρακτηρίζουν την χώρα σε όλο τον εικοστό αιώνα. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, παρά την εξαφάνιση ενός συνόλου δομών που γεννήθηκαν κατά την προηγούμενη δεκαετία, ορισμένες πορτογαλικές ΜΚΟ (Quercus, Σύνδεσμος για την Προστασία της Φύσης, GEOTA) καταφέρνουν να επηρεάσουν την εθνική περιβαλλοντική ατζέντα, χάρη στο επίπεδο εκπαίδευσης και ετοιμότητάς του προσωπικού τους, που απαρτίζεται κυρίως από άτομα που προέρχονται από την αστική ελίτ.

Συμπερασματικά, με τον ερχομό του εικοστού αιώνα, ιδρύονται στην Πορτογαλία περισσότερες οργανώσεις. Ωστόσο, με την Επανάσταση των Γαρυφάλλων/ Επανάσταση της 25ης Απριλίου (1974), η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά ενισχύθηκε και έγινε πιο δυναμική, γεγονός που οδήγησε σε μεγαλύτερη συμμετοχή τους σε συνδικαλιστικές οργανώσεις καθώς και σε ανθρωπιστικές, πολιτιστικές, αθλητικές και ψυχαγωγικές οργανώσεις. Οι σκοποί των οργανώσεων είναι ποικίλες: από τον αγώνα για τα εργασιακά δικαιώματα και την προστασία του περιβάλλοντος, στην προώθηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και δράσεων αλληλεγγύης. Με πορτογαλική είσοδο στην ΕΟΚ (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα), υπήρξε μια τεράστια αύξηση του αριθμού των οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των ενώσεων και των συνεταιρισμών.

3.1.1 Το μοντέλο της Σουηδίας

Η ανάπτυξη του τομέα των ΜΚΟ στη Σουηδία είναι παράλληλη με την ανάπτυξη του σουηδικού κοινωνικού κράτους. Το σύγχρονο μοντέλο των σουηδικών ΜΚΟ ιστορικά συνδέεται με τις αρχές του 20ου αιώνα, όταν αυξήθηκε η συμμετοχή και ο αντίκτυπος τόσο του εργατικού όσο και του γυναικείου κινήματος στην οικοδόμηση της κοινωνίας. Το προηγούμενο μοντέλο της κοινωνίας των πολιτών, με κυρίαρχες τις φιλανθρωπικές οργανώσεις και την εκκλησία, αντικαταστάθηκε από την εισαγωγή ενός κρατικού μοντέλου, το οποίο περιλάμβανε οργανώσεις του δημοσίου τομέα. Αυτό το κρατικό σύστημα πρόνοιας εισήχθη και κυριαρχεί έως σήμερα στη Σουηδία. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών χρηματοδοτήθηκαν κυρίως από το κράτος, μέσω χρημάτων από φόρους. Μέχρι σήμερα, οι περισσότερες οργανώσεις συμπεριλαμβανομένων των ενοριών, εξακολουθούν να βρίσκονται στο ίδιο καθεστώς.

Το σύστημα των ΜΚΟ στη Σουηδία είναι στενά συνδεδεμένο με την οικοδόμηση της δημοκρατίας της χώρας: «ένας άνθρωπος, μία ψήφος». Για να δημιουργηθεί μια οργάνωση στη Σουηδία, πρέπει πρώτα να εγγραφεί στο μητρώο των κρατικών αρχών και μετά να εγκριθεί. Όταν η οργάνωση ενταχθεί στο μητρώο, μπορεί να κάνει αίτηση για τοπική, περιφερειακή και κρατική χρηματοδότηση. Αυτό αφορά την πλειοψηφία των χρηματοδοτήσεων. Εκτός από αυτή τη χρηματοδότηση, ένα πολύ μικρό μέρος αποτελείται από χρηματοδότηση για φιλανθρωπίες, η οποία έχει επίσης απαίτηση από την κάθε οργάνωση να έχει καταχωρηθεί σωστά. Οι οργανώσεις πρέπει να υποβάλουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τις εκλογές και το καταστατικό για να πληρούν τις προϋποθέσεις μιας δημοκρατικής οργάνωσης.

Από τη δεκαετία του 1980, το κίνημα των γυναικών στη Σουηδία κυριαρχείται από αποσχιστικές τάσεις. Οι γυναίκες στην πλειοψηφία τους αγωνίζονται για την καταπολέμηση και την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών. Οι γυναικείες οργανώσεις μέσα στο γυναικείο κίνημα, και όχι τόσο οι οργανώσεις εθνικών μειονοτήτων, πραγματοποιούν το μεγαλύτερο μέρος του έργου της κοινωνίας των πολιτών για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών. Για να λαμβάνουν αυτές τις οργανώσεις κρατική χρηματοδότηση, θα πρέπει το 75% των μελών τους να

είναι γυναίκες, μια πολιτική που τέθηκε σε εφαρμογή για να καταπολεμήσει την ανισότητα των φύλων στην κρατική χρηματοδότηση της κοινωνίας των πολιτών.

3.1.1 Το μοντέλο της Βρετανίας

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ η κρατική χρηματοδότηση για τις ΜΚΟ αναπτύχθηκε στη δεκαετία του 1980, άρχισε να μειώνεται στη δεκαετία του 2000, ιδίως μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης περίπου το 2008. Το Ηνωμένο Βασίλειο είχε ενεργό φεμινιστικό κίνημα για περίπου πέντε δεκαετίες με ιδιαίτερη έμφαση στη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών, ιδιαίτερα την ενδοοικογενειακή βία, που οδήγησε τις ΜΚΟ να δημιουργήσουν ξενώνες μόνο για γυναίκες/ καταφύγια και υπηρεσίες υποστήριξης. Δημιουργήθηκαν, επίσης, τα κέντρα άμεση βοήθειας σε περίπτωση βιασμού, αλλά αυτά δεν υποστηρίχθηκαν πολύ από το κράτος. Το φεμινιστικό κίνημα των μαύρων γυναικών αναπτύχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1970 με αυτόνομες εξειδικευμένες υπηρεσίες για τις μαύρες και μειονοτικές γυναίκες και τα παιδιά, που λάμβαναν επίσης μικρή υποστήριξη από το κράτος. Οι εκστρατείες τους αρχικά επικεντρώθηκαν στην ενδοοικογενειακή βία εντός των μειονοτικών κοινοτήτων, ιδιαίτερα των ασιατικών κοινοτήτων του Νότου. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, επεκτάθηκαν για να συμπεριλάβουν βλαβερές πρακτικές, όπως ο καταναγκαστικός γάμος, ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων και η βία για λόγους τιμής, και συμπεριέλαβαν μειονοτικές ομάδες από την Μέση Ανατολή, την Αφρική και άλλες. Κάποιες γυναικείες ομάδες από την Καραϊβική με καταγωγή από την Αφρική είναι επίσης ενεργές στα θέματα βιασμού και σεξουαλικής βίας. Στα τέλη της δεκαετίας του 2000, η πολιτεία αναγνώρισε τελικά την ανάγκη για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών στο σύνολό της, αλλά η οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε μείωση της κρατικής χρηματοδότησης και την κατάργηση ή τη μείωση των υπηρεσιών μόνο για γυναίκες ή μόνο για μειονεκτούσες γυναίκες, ιδιαίτερα εκείνες που παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες για τις γυναίκες μειονοτικών ομάδων.

Ενώ οι ΜΚΟ γυναικών μειονοτήτων επικεντρώθηκαν στον αγώνα τους κατά της βίας εναντίον των γυναικών και των κοριτσιών, η αύξηση των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων και των μεταναστευτικών ΜΚΟ στη δεκαετία του 1970 εργάστηκε για την καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων, και, πιο πρόσφατα, των θρησκευτικών διακρίσεων και την ισλαμοφοβία. Δεν έχουν γενικά καταπιαστεί με θέματα της ισότητας των φύλων, αν και πολλές γυναικείες ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων δραστηριοποιούνται επίσης στην αντιμετώπιση της ανισότητας των φύλων. Η ανάπτυξη των ομάδων με βάση την θρησκευτική τους πίστη, συμπεριλαμβανομένων κάποιων γυναικείων ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων, έχει δημιουργήσει μια σύγκρουση με τις κοσμικές μαύρες φεμινίστριες που υποστηρίζουν ότι, ενώ αντιτίθενται στις θρησκευτικές διακρίσεις, ο θρησκευτικός φονταμενταλισμός διακρίνει τις γυναίκες. Η κρατική χρηματοδότηση, ωστόσο, έχει αυξηθεί σε ομάδες, κυρίως μουσουλμανικές, που βασίζονται στην θρησκευτική πίστη, για την πρόληψη της τρομοκρατίας και τον μουσουλμανικό εξτρεμισμό, γεγονός που δυσκολεύει τις προοδευτικές, κοσμικές ΜΚΟ να λάβουν χρηματοδότηση.

3.2 ΤΑ ΜΟΤΙΒΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ, ΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

3.2.1 Τα μοτίβα της μετανάστευσης στην Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι χώρα με μεγάλη ιστορία στην μετανάστευση και τον εκπατρισμό. Από την ανεξαρτησία της χώρας το 1832, οι Έλληνες έχουν μεταναστεύσει εκτός της χώρας κυρίως για οικονομικούς σκοπούς. Η πρώτη μεταναστευτική ροή πραγματοποιήθηκε μετά από τον ελληνικό - τουρκικό πόλεμο του 1919-1922 και την «ανταλλαγή πληθυσμών», όταν πάνω από δύο εκατομμύρια άνθρωποι εκτοπίστηκαν.

Στην πρόσφατη ιστορία, το πρώτο μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα προς την Ελλάδα έγινε στις αρχές του 1990 κυρίως από την Αλβανία. Μετά το 1995, αφίχθηκαν πολλοί μετανάστες από άλλες Βαλκανικές χώρες, την πρώην Σοβιετική Ένωση, το Πακιστάν και την Ινδία.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ο μεγαλύτερος αριθμός μεταναστών προέρχονται από Βαλκανικές χώρες, την Αλβανία, τη Βουλγαρία και την Ρουμανία. Οι μετανάστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση (Γεωργία, Ρωσία, Ουκρανία, Μολδαβία, κ.λπ.) απαρτίζουν το 10% του συνολικού πληθυσμού.

Στην απογραφή του 2001, καταγράφηκε ένας πληθυσμός 10.96 εκατομμυρίων, από τους οποίους 762.000 (περίπου 7%) ήταν χωρίς Ελληνική υπηκοότητα. Οι Αλβανοί αποτελούν την μεγαλύτερη εθνική ομάδα (56%). Στην απογραφή του 2011, καταγράφηκε ένας συνολικός πληθυσμός 10.82 εκατομμυρίων, από τους οποίους 911.929 (περίπου 8,4%) ήταν χωρίς Ελληνική υπηκοότητα. Μεταξύ αυτών των δύο απογραφών, ο συνολικός πληθυσμός των μεταναστών είναι μάλλον παρόμοιος τόσο με ποιοτικούς όσο και με ποσοτικούς όρους. Η πιο σημαντική διαφορά εντοπίζεται στον τριπλασιασμό του μεγέθους της πακιστανικής κοινότητας, αν και εξακολουθεί να αριθμεί μόνο 34.000 (Baldwin-Edwards 2014).

Τους τελευταίους μήνες του τρέχοντος έτους, 2015, η Ελλάδα έχει γίνει προορισμός για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο που εγκαταλείπουν τη Συρία και τη Λιβύη, γεγονός που έχει οδηγήσει σε εντάσεις καθώς το ελληνικό κράτος δεν διαθέτει επί του παρόντος πόρους για να τους υποδεχθεί.

3.2.2 Τα μοτίβα της μετανάστευσης στην Πορτογαλία

Μέχρι τα τέλη του 20ου αιώνα η Πορτογαλία υπήρξε χώρα αποδήμησης. Η Πορτογαλία παρουσίασε αρνητικό ισοζύγιο μετανάστευσης μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1970, συνεχίζοντας την τάση μεταξύ του 1982 και του 1992, και αργότερα το 2011.

Η εμφάνιση του φαινομένου της μετανάστευσης στην Πορτογαλία εμφανίστηκε κατά την περίοδο αμέσως μετά την Επανάσταση της 25ης Απριλίου 1974. Συνδέθηκε με τη διαδικασία αποαποικιοποίησης, την αλλαγή του νόμου για την ιθαγένεια και την πορτογαλική κίνηση επιστροφής από τις πρώην αποικίες. Στη δεκαετία του 1990, η Πορτογαλία εμφάνισε καθαρή μετανάστευση. Στην επόμενη φάση της οικονομικής ανάπτυξης παρουσιάστηκε αύξηση των αναγκών απασχόλησης στο δημόσιο τομέα, άλλες ανάγκες σε εργατικό δυναμικό και εδραίωση της δημοκρατίας. Όταν η Πορτογαλία μπήκε στην ΕΕ (τότε ΕΟΚ) το 1986, αυτοί οι διαρθρωτικοί παράγοντες παγιώθηκαν και η μετανάστευση προς την Πορτογαλία αυξήθηκε. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η Πορτογαλία έγινε χώρα με έντονο προφίλ μετανάστευσης, καλωσορίζοντας ένα μεγάλο αριθμό οικονομικών μεταναστών. Αυτό συνεχίστηκε μέχρι το 2010.

Ως πρώην αποικιακή δύναμη, η ιστορία μετανάστευσης της Πορτογαλίας κυριαρχείται κυρίως από τις εθνότητες των πρώην αποικιών. Οι μετανάστες από το Πράσινο Ακρωτήριο, την Αγκόλα, τη Βραζιλία, τη Μοζαμβίκη, το Σάο

Τομέ και Πρίνσιπε και της Γουινέας-Μπισσάου κυριάρχησαν στα πρώτα μεταναστευτικά ρεύματα. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η Πορτογαλία γνώρισε την διαφοροποίηση των μεταναστευτικών ροών, μπαίνοντας σε μια νέα φάση μετανάστευσης με την άφιξη πολιτών από την Ανατολική Ευρώπη (π.χ. Ουκρανοί, Μολδαβοί, Ρώσοι και Ρουμάνοι) και την Ασία (π.χ. Κινέζοι) - με λίγες πολιτιστικές και γλωσσικές συγγένειες με την Πορτογαλία. Με την αλλαγή του αιώνα, ξεκίνησε ένα δεύτερο κύμα μετανάστευσης από τη Βραζιλία (με λιγότερα προσόντα και περισσότερες γυναίκες), με διακριτά χαρακτηριστικά από το πρώτο κύμα της δεκαετίας του 1980 (με περισσότερα προσόντα).

Όσον αφορά τις κύριες εθνικές ομάδες, η ομάδα των χωρών της Νότιας Αμερικής καθιερώθηκε ως η πιο αντιπροσωπευτική, που αποτελείται κυρίως από πολίτες με Βραζιλιάνικη εθνικότητα. Αμέσως μετά, ακολουθούν οι χώρες της Αφρικής που ομιλούν πορτογαλικά και τα κράτη μέλη της ΕΕ. Ο αλλοδαπός πληθυσμός δεν είναι ομοιόμορφα κατανομημένος σε όλη την Πορτογαλία. Η υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών στην περιοχή της Λισσαβόνας αποτελεί σε μεγάλο βαθμό συνέπεια των πρώτων κυμάτων μετανάστευσης από τις πορτογαλλόφωνες αφρικανικές χώρες. Οι Βραζιλιάνοι είναι σε μια ενδιάμεση θέση, δεδομένου ότι το ήμισυ των κατοίκων ζουν στην περιοχή της Λισσαβόνας. Οι Κινέζοι υπήκοοι βρίσκονται κυρίως στη Λισαβόνα και το βόρειο τμήμα της Πορτογαλίας.

3.2.3 Τα μοτίβα μετανάστευσης στην Σουηδία

Η Σουηδία χαρακτηρίζεται από ένα σχετικά ομοιογενή πληθυσμό. Το 2014 το 16% (1,6 εκατομμύρια) του πληθυσμού της Σουηδίας (9,5 εκατομμύρια) είχαν γεννηθεί στο εξωτερικό. Οι μισοί από αυτούς έχουν μεταναστεύσει από το εσωτερικό της ΕΕ. Οι πιο κοινές ιθαγένειες σε αυτό το 16% ήταν οι Σουηδοί (Σουηδοί που επέστρεψαν στη χώρα), οι Φιλανδοί, οι Ιρακινοί, οι Πολωνοί και οι Σύριοι (πρόσφυγες πολέμου) (SCB, 2015. Βάση δεδομένων SCB). Η Σουηδία είναι μια χώρα καθαρής μετανάστευσης, που είναι: περισσότεροι άνθρωποι εισέρχονται στη χώρα από αυτούς που εγκαταλείπουν τη χώρα. Το 2014, 120.000 άτομα μετανάστευσαν στη Σουηδία, ενώ 51.000 άτομα μετανάστευσαν από τη Σουηδία σε άλλη χώρα (SCB 2015). Οι πιο συχνές χώρες προορισμού είναι η Νορβηγία, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ και η Φινλανδία (βάση δεδομένων SCB, χωρίς ημερομηνία).

Κατά τα τελευταία 150 χρόνια, η Σουηδία έχει γίνει από μια χώρα εξερχόμενης μετανάστευσης σε μια χώρα εισερχόμενης μετανάστευσης, ακόμη και αν τα πρότυπα μετανάστευσης ιστορικά παρουσιάζουν διακυμάνσεις. Μετά τον μεγάλο λοιμό και την αποδημία (1850-1930), όταν περίπου 1,2 εκατομμύρια Σουηδοί μετανάστευσαν στις ΗΠΑ, η σουηδική μετανάστευση μπορεί να χωριστεί σε τρεις φάσεις.

Φάση 1 (1945-1960): Ευρωπαίοι Πρόσφυγες Πολέμου - η φάση αυτή χαρακτηρίζεται από τη μετανάστευση κυρίως προσφύγων από χώρες που έχουν πληγεί από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, ιδίως από τα κράτη της Βαλτικής και της Ανατολικής Ευρώπης.

Φάση 2 (1960-1980): Ευρωπαϊκή Στρατολόγηση Εργασίας - μετανάστες από τις σκανδιναβικές χώρες και τη Νότια Ευρώπη.

Φάση 3 (1990-2015): Οι αιτούντες άσυλο σε όλο τον κόσμο - γυναίκες και άνδρες που δραπετεύουν από την πείνα, τον πόλεμο και την πολιτική δίωξη. Μετανάστευση από το Ιράν, τη Χιλή, το Λίβανο, την πρώην Γιουγκοσλαβία, τη Σομαλία, τη Συρία.

Μέχρι τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, η Σουηδία ήταν μια χώρα καθαρής αποδήμησης, και η αποδήμηση - η απώλεια του εργατικού δυναμικού - αποτέλεσε κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα. Οι περιορισμοί που υπέβαλαν οι ΗΠΑ στη μετανάστευση, επιβράδυνε την ροή των ατόμων που εγκατέλειπαν τη Σουηδία. Στο τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, κυρίως χάρη στην άθικτη σουηδική βιομηχανία (η Σουηδία δεν συμμετείχε στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και επίσημα παρέμεινε πολιτικά ουδέτερη) η Σουηδία δέχθηκε οικονομικούς μετανάστες από τη Γερμανία, τις γειτονικές σκανδιναβικές χώρες και τις χώρες της Βαλτικής. Το 1943 η Σουηδία κατήργησε την υποχρεωτική άδεια εργασίας για τους πολίτες των σκανδιναβικών χωρών, γεγονός που προκάλεσε σημαντική αύξηση των οικονομικών μεταναστών που εντάχθηκαν στο δυναμικό της σουηδικής βιομηχανίας. Η Κοινή Σκανδιναβική Αγορά Απασχόλησης (Common Nordic Employment Market) ιδρύθηκε το 1954. Οι δεκαετίες 1950 και 1960 ήταν μια περίοδος μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού κυρίως από τις σκανδιναβικές χώρες, αλλά και από την Ιταλία, την Ελλάδα και τη Γιουγκοσλαβία. Στην τελευταία περίπτωση, η δημόσια αρχή για την ένταξη στην αγορά εργασίας μπορεί να χαρακτηριστεί από μάλλον ενεργές στρατηγικές (επιθετικές) προσλήψεων (Andersson Jona και Wadensjö 2011).

Ο συνολικός αριθμός των κατοίκων της Σουηδίας που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό έχει αυξηθεί κατά περίπου 1 εκατομμύριο από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Περίπου το ένα τρίτο προέρχεται από τις σκανδιναβικές χώρες, το ένα τρίτο από την Ευρώπη και το ένα τρίτο εκτός Ευρώπης. Η πλειοψηφία έχουν ζήσει στη Σουηδία για περισσότερο από δέκα χρόνια και το 40% έχουν ζήσει στη Σουηδία για περισσότερο από 20 χρόνια (SCB 2008).

3.2.4 Τα μοτίβα μετανάστευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο

Πάντα υπήρχαν μεταναστευτικά ρεύματα προς το Ηνωμένο Βασίλειο (Βρετανία), αλλά ήταν μικρά και δημογραφικά ασήμαντα μέχρι τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Σύμφωνα με τα αρχεία της επίσημης απογραφής από το 1851 μέχρι σήμερα, ο αριθμός των ατόμων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό και ζουν στη Βρετανία ήταν πολύ μικρός μέχρι τα μέσα του εικοστού αιώνα, και η αύξηση του πληθυσμού μεταξύ των απογραφών (κάθε δεκαετία), ήταν αρκετά αργή. Στα ογδόντα χρόνια μεταξύ του 1851 και 1931, ο πληθυσμός που γεννήθηκε στο εξωτερικό αυξήθηκε μόνο κατά περίπου ένα εκατομμύριο. Κατά τον 19ο αιώνα αυτό αφορούσε κυρίως Εβραίους από την Ανατολική Ευρώπη που μετανάστευσαν στο Ηνωμένο Βασίλειο σε αρκετά μεγάλους αριθμούς, ενώ η μετανάστευση των ανθρώπων από την Κίνα, την Ινδία και την Αφρική ήταν πολύ μικρή και ασήμαντη.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο η μετανάστευση προς το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε αργά σε λιγότερο από δύο εκατομμύρια στα σαράντα χρόνια από το 1951 έως το 1991. Ο Βρετανικός Νόμος για την Ιθαγένεια (British Nationality Act) το 1948 χορήγησε στους υπηκόους της Βρετανικής Αυτοκρατορίας το δικαίωμα να ζουν και να εργάζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επομένως, οι πολίτες της «Κοινοπολιτείας» δεν περνούσαν τον έλεγχο της μετανάστευσης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την άφιξη οικονομικών μεταναστών από την Ινδία, την Αφρική και την Καραϊβική και προσφύγων από την Ανατολική Αφρική. Οι γυναίκες και τα παιδιά ενώθηκαν αργότερα με τους άντρες εργάτες και σιγά σιγά ξεκίνησαν να εγκαθίστανται κοινότητες μεταναστών στο Ηνωμένο Βασίλειο, ειδικά στις αστικές περιοχές. Ωστόσο, μετά το 1962, η Κοινοπολιτεία επέβαλε όλο και σκληρότερους ελέγχους μετανάστευσης. Με την εναλλαγή των κυβερνήσεων, την αύξηση του ρατσισμού και την οικονομική κρίση, οι έλεγχοι και οι πολιτικές για τον περιορισμό της μετανάστευσης από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εντατικοποιηθεί. Ωστόσο, η οικονομική μετανάστευση από την ΕΕ έχει αυξηθεί. Οι αιτούντες άσυλο από χώρες

εκτός ΕΕ είναι περισσότεροι από αυτούς που εισέρχονται στο Ηνωμένο Βασίλειο για άλλους σκοπούς, κυρίως από την Μέση Ανατολή, το Πακιστάν και την Αφρική. Και αυτοί, όμως, έχουν τα τελευταία χρόνια συναντήσει έντονες αντιδράσεις από δεξιές αντι-ευρωπαϊκές ομάδες.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1990, ο ρυθμός και η κλίμακα της μετανάστευσης αυξήθηκε σε ένα χωρίς ιστορικό προηγούμενο επίπεδο. Ο γεννημένος στο εξωτερικό πληθυσμός της Αγγλίας και της Ουαλίας υπερδιπλασιάστηκε, αυξήθηκε, δηλαδή, κατά σχεδόν τέσσερα εκατομμύρια στα είκοσι χρόνια μεταξύ των απογραφών του 1991 και του 2011. Έχει φτάσει πλέον το 13,4% του συνολικού πληθυσμού.

Μεθοδ ολογική Προσέγ γιση

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το κεφάλαιο αυτό περιγράφει την μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας. Ξεκινά με τους στόχους της έρευνας και ακολουθούν τα τμήματα σχετικά με την αναλυτική και πρακτική/ τεχνική προσέγγιση που χρησιμοποιείται. Η ενότητα για την αναλυτική προσέγγιση περιγράφεται χρονολογικά. Οι επόμενες ενότητες παρουσιάζουν, επίσης με χρονολογική σειρά, ένα σχέδιο δράσης βήμα-προς-βήμα και περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο αναπτύχθηκε, σχεδιάστηκε, ελέγχθηκε, εφαρμόστηκε και χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο.

4.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Οι στόχοι της παρούσας μελέτης είναι:

- Να προσδιορίσει το επίπεδο γνώσης και της διαδικασίας παραγωγής γνώσης (απόκτηση της γνώσης ή της εμπειρίας) των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα (ανθρώπινα) δικαιώματα των γυναικών και τα (ανθρώπινα) δικαιώματα των παιδιών και της βίας που σχετίζεται με την τιμή.
- Να χαρτογραφήσει τη διαδικασία μεταφοράς της γνώσης εξετάζοντας τα υφιστάμενα δίκτυα, τις μεθόδους και τα εργαλεία για την παραγωγή και την μετάδοση της γνώσης (με λίγα λόγια της "εκπαίδευσης") και
- Να χαρτογραφήσει τις στάσεις των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στην επονομαζόμενη βία που σχετίζεται με την τιμή.

4.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Βιβλιογραφική έρευνα: μελέτες, ακαδημαϊκές εκθέσεις, ανακοινώσεις της ΕΕ, συνέδρια και εκθέσεις του ΟΗΕ, εκθέσεις δραστηριοτήτων ΜΚΟ μειονοτήτων.
- Καθορισμός της μεθοδολογίας και στόχοι του ερωτηματολογίου.
- Καθορισμός των στόχων και των ερευνητικών ερωτημάτων για την δημιουργία του ερωτηματολογίου με βάση τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής έρευνας και τα κενά των πληροφοριών που προσδιορίζονται στην παρούσα έρευνα. Συγκεκριμένα εργαλεία θα αναπτυχθούν με βάση τους στόχους και τα ερευνητικά ερωτήματα.
- Επεξεργασία των ερωτήσεων και σχεδιασμός των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων: καθορισμός των ερωτήσεων στην ηλεκτρονική έρευνα. Για την έρευνα και την συγκέντρωση πληροφοριών χρησιμοποιήθηκε ένα on-line εργαλείο και λογισμικό.
- Ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας: με βάση τα αποτελέσματα, αναγνωρίστηκαν οι περιοχές που χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες ή μια βαθύτερη κατανόηση σε ένα συγκεκριμένο στοιχείο ή αντικείμενο. Βάσει αυτών έγιναν προσθήκες στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο.
- Επεξεργασία της έκθεσης και των προτάσεων/ συμπερασμάτων.
- Παρουσίαση των προτάσεων και των συμπερασμάτων σε ένα επιλεγμένο σύνολο της ομάδας-στόχου για ανατροφοδότηση και πρόσθετες πληροφορίες.
- Επεξεργασία της τελικής αναφοράς και προτάσεις και συμπεράσματα.
- Επιλογή του δείγματος: λήφθηκαν υπόψη παράγοντες όπως ο τύπος των ΜΚΟ, οι δραστηριότητές τους, τα μέλη τους προκειμένου να δημιουργηθεί ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα των μειονοτικών ΜΚΟ με

απώτερο στόχο τη διενέργεια μιας ολοκληρωμένης χαρτογράφησης του επιπέδου γνώσης των μειονοτικών ΜΚΟ για τις Συμβάσεις της Ευρώπης και των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών και τις απόψεις τους σχετικά με τη βία για λόγους τιμής.

4.2.1 Τεχνολογία

- Ηλεκτρονικό εργαλείο (NetiGate)
- Τηλεφωνικές συνεντεύξεις με μειονοτικές ΜΚΟ και επιλεγμένα ενδιαφερόμενα μέρη (Skype)
- Τηλεφωνικές συναντήσεις μεταξύ των εταίρων του έργου (Skype)
- Χρήση Λογιστικών φύλλων (Excel) και Επεξεργασίας Κειμένου (Word)

4.2.2 Σχέδιο δράσης

Φάση 1: Περίγραμμα έρευνας

- Καθορισμός των ερευνητικών στόχων
- Επιλογή της ερευνητικής μεθόδου
- Σχεδιασμός δείγματος
- Πληθυσμός στόχος/ επιλογή υποψηφίων
- Πολυμορφία δείγματος
- Σχεδιασμός ερωτηματολογίου
- Περιορισμοί στην αξιολόγηση
- Τεχνολογικές προδιαγραφές
- Σύνταξη ερωτηματολογίου

Φάση 2: Πιλοτική εφαρμογή και οριστικοποίηση του ερωτηματολογίου

- Φάση δοκιμής: παρατηρήσεις από τους εταίρους του έργου
- Πιλοτική εφαρμογή του ερωτηματολογίου
- Αναθεώρηση του ερωτηματολογίου
- Προσαρμογές μετά την έρευνα: οριστικοποίηση του ερωτηματολογίου
- Μετάφραση στις γλώσσες των χωρών που συμμετέχουν
- Προετοιμασία ενός ηλεκτρονικού ερευνητικού συστήματος

Φάση 3: Διεξαγωγή της ηλεκτρονικής έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο

- Διεξαγωγή της ηλεκτρονικής έρευνας (ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο)
- Αναθεώρηση του χρονοδιαγράμματος/ των προθεσμιών
- Λήξη της έρευνας (τελευταία ανατροφοδότηση)

Φάση 4: Ανάλυση και σύνθεση των απαντήσεων της έρευνας

- Έλεγχος των δεδομένων που συλλέχθηκαν για έλεγχο της ακρίβειας
- Αναγνώριση δεδομένων που λείπουν
- Περιγραφή των δεδομένων: αναφορά
- Προκαταρκτική ανάλυση των δεδομένων
- Ανάλυση των παρατηρήσεων και απόψεων από τους εταίρους του έργου
- Τελική ανάλυση και σύνθεση της έρευνας (έκθεση)
- Αναγνώριση των κύριων συστάσεων

4.3 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Η έρευνα σχεδιάστηκε έτσι ώστε να χαρτογραφήσει τις στάσεις των ΜΚΟ στο θέμα της βίας για λόγους τιμής και να εντοπίσει τις ανάγκες τους, προκειμένου να αναπτύξουν τις γνώσεις, τις στάσεις και τα εργαλεία για να εργαστούν στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας για λόγους τιμής και να αναπτύξουν εργαλεία και εκπαιδευτικό υλικό. Το ερωτηματολόγιο είναι ένα ημι-δομημένο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις τόσο κλειστού όσο και ανοικτού τύπου.

Οι ερωτήσεις επικεντρώθηκαν στην στάσεις, το βαθμό ευαισθητοποίησης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα θέματα των διακρίσεων και της υποδομής που επιτρέπει την παραγωγή γνώσης και τη μεταφορά γνώσης. Μιλώντας για υποδομή εννοούμε τη δομή και τους πόρους των ΜΚΟ, π.χ. το προσωπικό, τη χρηματοδότηση, τα δίκτυα, τις εταιρικές σχέσεις και το μέγεθος καθώς και πρόσβαση της κοινότητας (δικαιούχοι).

Όλοι οι ερωτηθέντες απάντησαν στις ίδιες ερωτήσεις. Το ερωτηματολόγιο έχει αναπτυχθεί σε τρεις μεγάλες θεματικές ενότητες και καθεμία χωρίζεται σε υποενότητες:

- **ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΜΚΟ** Οργανωτική δομή, χρηματοδότηση, δικαιούχοι, εργασία, δίκτυα και συνεργασίες
- **ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ** Δραστηριοποίηση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βίας, βίας για λόγους τιμής, παραγωγής γνώσης, μορφές βίας, ετοιμότητα, ανταπόκριση της κοινότητας, κενά, εμπόδια
- **ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ** Εκπαίδευση του προσωπικού: επίπεδο εκπαίδευσης, εκπαιδευτικές ανάγκες, επιθυμίες, εκπαιδεύσεις, γλώσσες Πολιτική και κατευθυντήριες γραμμές

Η μεθοδολογία και η χρήση του λογισμικού αποδείχθηκε δύσκολη για διάφορους λόγους. Οι πιο σημαντικοί περιορισμοί τους οποίους έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι ερευνητές ήταν:

- Η έλλειψη διαθεσιμότητας των εκπροσώπων των ΜΚΟ και των ειδικών να συναντήσουν τους ερευνητές
- Έλλειψη δυνατότητας και χρόνου των συμμετεχόντων να συναντήσουν τους ερευνητές για προκαθορισμένη συνέντευξη - οι ερευνητές χρειάστηκε να επικοινωνήσουν μαζί τους πολλές φορές
- Πολυμορφία και γεωγραφική κατανομή των ΜΚΟ μειονοτήτων
- Περιορισμοί του χρόνου του προσωπικού και των πόρων για την ολοκλήρωση των συνεντεύξεων
- Έλλειψη γνώσεων των συμμετεχόντων για το προφίλ του τοπικού πληθυσμού
- Καταχώρηση των δεδομένων στην αγγλική γλώσσα, όταν οι συνεντεύξεις είχαν διεξαχθεί στην εθνική γλώσσα

4.3.1 Δοκιμές πεδίου και οριστικοποίηση του ερωτηματολογίου

Φάση δοκιμής

Ο υπεύθυνος εταίρος για την εκπόνηση του ερωτηματολογίου έστειλε ένα σχέδιο ερωτηματολογίου στους υπόλοιπους εταίρους (Ιανουάριος 2015). Οι εταίροι έστειλαν τις παρατηρήσεις και τα σχόλια τους για το ερωτηματολόγιο εντός δύο εβδομάδων.

Διορθώσεις μετά την έρευνα - οριστικοποίηση του ερωτηματολογίου

Βασιζόμενος στις παρατηρήσεις των εταίρων ο υπεύθυνος εταίρος προσάρμοσε το ερωτηματολόγιο στην τελική του μορφή.

Μετάφραση στις εθνικές γλώσσες

Οι εταίροι μετέφρασαν το ερωτηματολόγιο στην γλώσσα τους.

Προετοιμασία ηλεκτρονικού ερευνητικού συστήματος

Η τελική έκδοση του ερωτηματολογίου αναρτήθηκε από τον υπεύθυνο εταίρο (Διαχειριστής έργου/ Folkuniversitetet) σε ένα online εργαλείο έρευνας. Οι αντίστοιχες συνδέσεις στάλθηκαν στους εταίρους για να προχωρήσει η έρευνα.

Διεξαγωγή της ηλεκτρονικής έρευνας (ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο)

Μετά την μέθοδο που περιγράφηκε παραπάνω, κάθε εταίρος ανέλαβε την υποχρέωση να εξασφαλίσει την συμμετοχή 25 ΜΚΟ στην ηλεκτρονική έρευνα. Για να είναι αυτό εφικτό, ο/η ερευνητής/ τρια επιβεβαίωσε ότι κάθε συνεντευξιζόμενος πληρούσε τα κριτήρια που είχαν τεθεί από την ομάδα διαχείρισης.

Η έρευνα/ ερωτηματολόγιο εφαρμόστηκε ταυτόχρονα στις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες της ΕΕ: την Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο με 25 ερωτηθέντες/ μονάδες ανάλυσης σε κάθε χώρα/ περίπτωση. Κάθε μονάδα αντιπροσωπεύει μία ΜΚΟ. Ο πραγματικός αριθμός ερωτηματολογίων έφτασε τα 105 και όχι τα προσδοκώμενα 100. Παρακάτω, βλέπετε την ανάλυση ανά χώρα:

Ελλάδα: 28 ερωτηματολόγια, κανένα κενό, ωστόσο σε κάποιες ερωτήσεις η απάντηση είναι κενή.

Πορτογαλία: 25 ερωτηματολόγια, κανένα κενό, ωστόσο σε κάποιες ερωτήσεις η απάντηση είναι κενή.

Σουηδία: 25 ερωτηματολόγια, κανένα κενό, ωστόσο σε κάποιες ερωτήσεις η απάντηση είναι κενή και το ίδιο ερωτηματολόγιο εμφανίζεται δύο φορές.

Ηνωμένο Βασίλειο: 27 ερωτηματολόγια, 1 κενό, κάποιες απαντήσεις λείπουν και το ίδιο ερωτηματολόγιο εμφανίζεται δύο φορές.

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε στις συμμετέχουσες χώρες μέσω μίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Μετά την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων ακολούθησαν συνεντεύξεις με τις ΜΚΟ για να συμπληρωθούν οι πληροφορίες που έλειπαν.

Η ηλεκτρονική έρευνα ήταν ανοιχτή μεταξύ των εβδομάδων 5 και 12. Η πρώτη συνέντευξη διεξήχθη τις 27 Ιανουαρίου 2015 και η τελευταία στις 19 Μαρτίου 2015.

Το ποσοστό των οργανώσεων που δεν απάντησε σε μια ερώτηση, ποικίλλει ανάλογα με την ερώτηση. Υπάρχουν κάποιες περιοχές με ανεπαρκείς πληροφορίες: οι σουηδικές απαντήσεις για τη βία κατά των γυναικών (αναγκαστικός γάμος, ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων, ενδοοικογενειακή βία και σεξουαλική επίθεση) από την κοινωνία των πολιτών, την πολιτική και την ευρύτερη κοινότητα λείπουν εντελώς.

Ανάλυση και σύνθεση των απαντήσεων της έρευνας

Η φάση αυτή περιλάμβανε τον έλεγχο και την καταχώρηση των δεδομένων, δηλαδή τον έλεγχο των δεδομένων για ακρίβεια, την καταχώρηση των δεδομένων στον υπολογιστή, την ανάπτυξη και τεκμηρίωση μίας βάσης δεδομένων που ενσωμάτωνε τις διάφορες μεταβλητές. Χρησιμοποιήθηκε η βάση δεδομένων NetiGate.

Ο συντονιστής εταίρος ενσωμάτωσε τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής έρευνας και της έρευνας με ερωτηματολόγιο. Η ανάλυση οδήγησε σε αυτήν την έκθεση που περιλαμβάνει συστάσεις και συμπεράσματα. Οι προτάσεις και τα συμπεράσματα παρουσιάστηκαν σε όλους τους εταίρους και σε κάποιους επιλεγμένους ενδιαφερόμενους για την συλλογή επιπλέον πληροφοριών και την αναθεώρηση της έκθεσης. Τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε εθνικές συναντήσεις εργασίας, όπου τα ενδιαφερόμενα μέρη και οι εμπειρογνώμονες κατέθεσαν τις απόψεις και τα σχόλιά τους. Η έκθεση αναθεωρήθηκε βάσει: α) τα ευρήματα από τις εθνικές συναντήσεις εργασίας και β) σχόλια από ενδιαφερόμενα μέρη και εμπειρογνώμονες.

Μία τελική έκθεση δημιουργήθηκε που περιείχε όλες τις παραπάνω πληροφορίες, καθώς επίσης και προτάσεις και συμπεράσματα με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας. Η παρούσα έρευνα είναι διαθέσιμη σε όλες τις γλώσσες, δηλαδή στα ελληνικά, στα αγγλικά, τα σουηδικά και τα πορτογαλικά. Πριν την τελική έκδοση ζητήθηκαν από τους εταίρους επιπλέον πληροφορίες.

Πιο συγκεκριμένα, η έκθεση περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- I) Εισαγωγή στους στόχους της έρευνας
- II) Ιστορική αναδρομή κάθε χώρας
- III) Μέθοδοι (κεφάλαιο δείγματος και κεφάλαιο των διαδικασιών της έρευνας)
- IV) Επισκόπηση της έρευνας σχετικά με τη βία και την τιμή
- V) Ανάλυση της έρευνας: εκθέσεις σε όλες τις χώρες και συγκρίσεις, σε κάποιο βαθμό ανάμεσα στις χώρες
- VI) Προτάσεις
- VII) Αναφορές
- VIII) Παραρτήματα

ΕΠΙΣΚ ΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝ ΑΣ: ΒΙΑ ΚΑΙ ΤΙΜΗ

5. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΒΙΑ ΚΑΙ ΤΙΜΗ

5. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΒΙΑ ΚΑΙ ΤΙΜΗ

5.1 ΒΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΗ ΒΙΑ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΤΙΜΗΣ

"Η βία έχει επίπτωση στους ανθρώπους. Καταστρέφει ζωές και προκαλεί μιζέρια, πόνο και δυστυχία. Ναυαγεί και αφαιρεί ζωές, καταστρέφει σπίτια και οικονομίες και δημιουργεί φαύλους κύκλους εκδίκησης και καταστροφής. Παράγει ανισότητες και απειλεί τον εκδημοκρατισμό" (WHO 2014).

Έχει υπολογιστεί ότι περίπου μία στις τρεις γυναίκες σε όλο τον κόσμο έχει πέσει θύμα ξυλοδαρμού, βιασμού ή κάποιας άλλης μορφής κακοποίησης κατά τη διάρκεια της ζωής της (Watts και Zimmerman 2002, WHO 2013). Και η πιο συχνή πηγή βίας (ενδοοικογενειακής, οικογενειακής, από οικείο πρόσωπο), σύμφωνα με πολλές εθνικές, διεθνείς και διακρατικές μελέτες (συμπεριλαμβανομένων και του ΟΗΕ) προέρχεται μέσα από την οικογένεια. Ανάμεσα στις πιο ακραίες μορφές βίας και κακοποίησης είναι τα "εγκλήματα τιμής" (honour killing). "Στο όνομα της διατήρησης της οικογενειακής «τιμής», οι γυναίκες και τα κορίτσια πυροβολούνται, λιθοβολούνται, καίγονται και θάβονται ζωντανές, στραγγαλίζονται, πνίγονται και μαχαιρώνονται μέχρι θανάτου με τρομακτική κανονικότητα» (Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ 2010.)

Σύμφωνα με τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για τη Βία, "Περισσότερες από 5.000 δολοφονίες για λόγους τιμής σε όλο τον κόσμο κάθε χρόνο, αποσιωπούνται και δεν δημοσιοποιούνται. Το ίδιο ισχύει για πολλές άλλες μορφές βίας που υφίστανται οι γυναίκες και τα κορίτσια από τους συζύγους, τους πατεράδες, τους γιους, τα αδέρφια, τους θείους και άλλα αρσενικά - και μερικές φορές ακόμη και γυναικεία - μέλη της οικογένειας» (Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, 2010).

Η επικεφαλής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα επισημαίνει ότι το πρόβλημα επιδεινώνεται από το γεγονός ότι σε κάποιες χώρες, το νομικό σύστημα, με νόμους που προωθούν τις διακρίσεις, εξακολουθεί να απαλλάσσει πλήρως ή μερικώς ενόχους για εγκλήματα τιμής. Κάποιες φορές οι παραβάτες δέχονται το θαυμασμό της κοινότητάς και χαίρουν ειδικού καθεστώτος στις κοινότητές τους.

Τα εγκλήματα τιμής δεν είναι, ωστόσο, κάτι που μπορεί απλά να παραμεριστεί ως κάποια παράξενη και παλίνδρομη αγριότητα που συμβαίνει κάπου αλλού», προσθέτει. «Είναι ένα ακραίο σύμπτωμα των διακρίσεων κατά των γυναικών, οι οποίες - συμπεριλαμβανομένων και άλλων μορφών ενδοοικογενειακής βίας - είναι μια μάστιγα που πλήττει όλες τις χώρες." (Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, 2010)

Η βία των ανδρών αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά σύγχρονα και ιστορικά παγκόσμια προβλήματα. Είναι ένα κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό πρόβλημα καθώς και ένα πρόβλημα δημόσιας υγείας (ΠΟΥ 2014α). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) εκτιμά ότι το κόστος της παγκόσμιας βίας ανέρχεται περίπου σε δέκα τρισεκατομμύρια, δηλαδή δέκα χιλιάδες δισεκατομμύρια, το 11% του παγκόσμιου ΑΕΠ (ΠΟΥ 2014). Εκτιμάται ότι το ετήσιο κόστος της έμφυλης βίας κατά των γυναικών στην Ευρώπη των 28 ανήλθε σε 228 δισεκατομμύρια ευρώ το 1,8% του ΑΕΠ της ΕΕ (Walby και Towers 2015).

5.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Η βία κατά των γυναικών είναι σωματική, ψυχολογική και συναισθηματική βία που ασκείται εναντίον των γυναικών και των κοριτσιών (Bennett 1999, Watts και Zimmermann 2002). Η ανάπτυξη αυτής της διαμόρφωσης του τομέα πολιτικής αναγνωρίζει ότι η βία που στρέφεται εναντίον ενός ατόμου διαμορφώνεται από τις επιταγές της κοινωνικής θέσης και του φύλου (Koss et al 1994, Russo 2006, Russo και Pirlott 2006). Βασίζεται στην

υποδεέστερη οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ή πολιτική θέση ενός ατόμου και χρησιμεύει για να συντηρήσει την ανισότητα (Watts και Zimmermann 2002). Η φεμινιστική έρευνα έχει μεταμορφώσει τις εννοιολογήσεις και τις εγχειρηματοποιήσεις της βίας κατά των γυναικών. Η έρευνα έχει προχωρήσει πέρα από τις κλασικές προσεγγίσεις και ερμηνείες που εστιάζουν σε μεμονωμένα θύματα, στα ψυχολογικά ή τα παθολογικά χαρακτηριστικά των δραστών και στις δυσλειτουργικές οικογένειες. Περιλαμβάνει και θέτει την ανδρική βία σε ένα εννοιολογικό πλαίσιο, αντιμετωπίζοντάς την ως μία μορφή εξουσίας, ανισότητας και ελέγχου (Brownmiller 1975; Dobash and Dobash 1977; Kelly 1988). Η σχέση μεταξύ της βίας, της εξουσίας και των ανισοτήτων δεν εκφράζονται, ωστόσο, στις εκάστοτε πολιτικές (Krizsán et al.) και προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι οι διασταυρώσεις των πολλαπλών ανισοτήτων παραμένουν συχνά αόρατες (Nixon και Humphreys 2010; Hankivsky και Cormier 2011).

Η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών περιλαμβάνει: σωματική και σεξουαλική βία, συναισθηματική και σεξουαλική υποβάθμιση, βιασμό και σεξουαλική επίθεση, ανθρωποκτονία, γυναικοκτονία καθώς και αυτοκτονία. Συνήθως ο κατάλογος των διαφόρων μορφών βίας περιλαμβάνει τα παρακάτω: ενδοοικογενειακή βία, σεξουαλική βία, στην οποία συμπεριλαμβάνεται ο βιασμός, παρενόχληση και καταδίωξη, εγκλήματα τιμής, αναγκαστικοί γάμοι, ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων, εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση και την καταναγκαστική πορνεία. Το πλήρες φάσμα και η ποσότητα των βιαιοτήτων των ανδρών πρέπει να αναγνωριστούν - να ονοματιστούν να γίνουν ορατά - συμπεριλαμβανομένης της βίας κατά των γυναικών, των παιδιών, των ανδρών, των διαφυλικών ατόμων, των ηλικιωμένων, των ατόμων εθνικών μειονοτήτων, των αυτόχθονων πληθυσμών, και να διαπιστωθεί η σχέση τους με βίαιες πρακτικές που διαπράττονται στο όνομα της τιμής. Η βία, συμπεριλαμβανομένης της βίας για λόγους τιμής, παίρνει πολλές μορφές και είναι όλες έμφυλες (Hearn et al 2013: 11).

5.3 ΤΙΜΗ

Κάποιες μορφές ή υπομορφές βίας, συχνά ομαδοποιούνται με τον όρο "βίαιες πρακτικές" και μερικές φορές "παραδοσιακές βίαιες πρακτικές" και πιο ειδικά "βία για λόγους τιμής".

Αυτή η έκθεση ορίζει την επονομαζόμενη βία για λόγους τιμής ως κάθε μορφή ή πράξη βίας εναντίων των γυναικών ή των κοριτσιών, η οποία δικαιολογείται από κώδικες τιμής. Περιλαμβάνει την ενδοοικογενειακή και την σεξουαλική βία και κακοποίηση, τον αναγκαστικό γάμο, τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, την κακοποίηση για λόγους προίκας και την δολοφονία (εγκλήματα τιμής). Η βία που σχετίζεται με την τιμή είναι πρωτίστως ανδρική βία κατά των γυναικών, με στόχο τον έλεγχο της γυναικείας σεξουαλικότητας και της αυτονομίας, όπου η πραγματική ή η προσλαμβανόμενη συμπεριφορά των γυναικών που παραβιάζουν τους παραδοσιακούς ρόλους των δύο φύλων θεωρείται ότι φέρνει ντροπή ή ατίμωση στη φήμη της οικογένειας ή της κοινότητας (Siddiqui 2005).

Η βία για λόγους τιμής συχνά δικαιολογείται από συντηρητικές ερμηνείες θρησκευτικών και πολιτιστικών συστημάτων αξιών που επιδιώκουν να ελέγχουν κατά κύριο λόγο τη γυναικεία συμπεριφορά και αυτονομία. Μπορεί, επίσης, να χρησιμοποιηθεί για να ελέγξει ή να τιμωρήσει άλλες μορφές σεξουαλικότητας και συμπεριφοράς που μπορεί να θεωρηθεί ανυπόληπτη και σε αυτήν την περίπτωση θύματα μπορεί να είναι και άνδρες, αγόρια και τρανσέξουαλ. Καθώς η βία που σχετίζεται με την τιμή στηρίζεται σε συλλογικές αντιλήψεις για την τιμή, σε κάποιες πατριαρχικές κοινωνίες μπορεί να θεσμοθετήσει την ανισότητα των φύλων και τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών. Αυτό μπορεί, για παράδειγμα, να συμβεί μέσω της αποδοχής των δολοφονιών

«τιμής», όπως τον μετριασμό του εγκλήματος ή την δικαιολόγησή του στο πλαίσιο του ποινικού κώδικα των χωρών που διέπονται από θρησκευτικούς, φυλετικούς ή συντηρητικούς νόμους και πρακτικές. Επιπλέον, το πρόβλημα είναι πολύ δύσκολο να εξαλειφθεί καθώς οι ευάλωτες ομάδες, όπως οι γυναίκες και τα παιδιά είναι περιθωριοποιημένες και ανίσχυρες, αντιμετωπίζουν συμπαιγνίες ή βία από πολλούς δράστες της ευρύτερης οικογένειας και της ευρύτερης κοινότητας ή της κοινωνίας.

Η γενική ιδέα, ο όρος και η έννοια της "βίας με βάση την τιμή" είναι αμφιλεγόμενη, ειδικά όταν ιδιαίτερα ατιμωτικές πράξεις βίας ορίζονται από την πλευρά του δράστη/ των δραστών. Από την μία πλευρά, κατονομάζοντάς την ως μία ειδική μορφή βίας - διαφορετική από την ενδοοικογενειακή βία ή την ανθρωποκτονία - βοηθάει στην ευαισθητοποίηση των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των επαγγελματιών, σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και τα κορίτσια που ζουν σε πολύ συγκεκριμένα κοινωνικά πλαίσια όπου η έννοια της ντροπής και της τιμής είναι εξαιρετικά ισχυρή ανάμεσα στα μέλη της εκτεταμένης οικογένειας και της κοινότητας. Έχει οδηγήσει στην δημιουργία υπηρεσιών που σώζουν ζωές, και άλλαξε πρακτικές της αστυνομίας και του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης.

Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, μπορεί να υπονομεύσει τις απαντήσεις στις συνήθεις μορφές ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής βίας κατά των μειονοτικών κοινοτήτων, και να συμβάλει στην κατάρρευση όλων των μορφών βίας για λόγους τιμής κατά των μειονοτικών γυναικών (Siddiqi, 2005 και 2008, Dustin και Phillips, 2008). Ως εκ τούτου, η βία κατά των μειονοτικών γυναικών τείνει να ταυτιστεί με την κουλτούρα, δηλαδή: οι ερμηνείες και οι ρίζες της αναζητούνται στην κουλτούρα, μία κουλτούρα που είναι διαφορετική από την κουλτούρα της πλειοψηφίας, και όχι στο συνολικό καθεστώς των φύλων, δηλαδή, την πατριαρχία.

Όταν αντιμετωπίζουμε την βία εναντίον των μειονοτικών ομάδων σοβαρά, τότε γίνονται ορατές όλες οι μορφές της βίας και διαφαίνονται οι συνδέσεις μεταξύ των ανισοτήτων. Τότε έρχονται στην επιφάνεια και είναι ορατές μορφές βίας που μερικές φορές έχουν ονομαστεί πολιτισμικές μορφές της βίας (Rolandsen Augustin, 2011, Walby και Armstrong, 2014). Ωστόσο, με την τοποθέτηση ορισμένων μορφών βίας κατά των γυναικών ως μέρος της κουλτούρας και όχι στο ευρύτερο πλαίσιο της ισότητας των φύλων και της βίας κατά των γυναικών, η βία για λόγους τιμής κινδυνεύει να φαίνεται "εξωτική", να περιθωριοποιηθεί, να υποβαθμιστεί (Siddiqi, 2005 και 2008, Sokoloff και Dupont 2005, Dustin και Phillips, 2008, Strid et al 2014, Hellgren και Hobson 2008, Lombardo και Rolandsen Augustin, 2012). Γίνεται πρόβλημα της μειονότητας και όταν αναγνωρίζουμε ειδικά δικαιώματα για τις εθνικές μειονότητες ή τις θρησκευτικές ομάδες, τότε περιορίζουμε την γενική αναζήτηση της ισότητας των φύλων (Skjeie, 2006, Squires, 2007). Πράγματι, η Ειδική Εισηγήτρια του ΟΗΕ για τη Βία κατά των Γυναικών, Radhika Coomaraswamy, περιέγραψε τα εγκλήματα τιμής ως μία από τις πολλές πρακτικές που "αποτελούν μια μορφή ενδοοικογενειακής βίας, αλλά έχουν αποφύγει τον εθνικό και διεθνή έλεγχο, διότι θεωρούνται ως πολιτιστικές πρακτικές που αξίζουν την ανοχή και τον σεβασμό" (ΟΗΕ 2002).

Ενώ ο πολιτιστικός σχετικισμός και η αυξανόμενη "θρησκευτική ευαισθησία" οδηγεί στην αγνόηση του προβλήματος της βίας που σχετίζεται με την τιμή, τα πολιτιστικά στερεότυπα μπορούν, επίσης, να τροφοδοτήσουν λανθασμένες δημόσιες αντιλήψεις της πολυπολιτισμικότητας. Ο εξαναγκασμός σε γάμο, ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων και οι δολοφονίες "τιμής" εξακολουθούν να αναφέρονται συστηματικά στα μέσα ενημέρωσης ως «πολιτισμικές πρακτικές», σαν να αντικατοπτρίζουν τις συνήθειες και ευρέως υιοθετημένες συμπεριφορές των μειονοτικών κοινοτήτων. Αυτό διατηρεί μια εικόνα των εθνοπολιτισμικών μειονοτήτων ως παραδόξως καταπιεστικές για τις γυναίκες, που απαιτούν ταχεία αφομοίωση στα πιο «πολιτισμένα» ευρωπαϊκά ή δυτικά πρότυπα. Το γεγονός αυτό χρησιμοποιείται για να δικαιολογήσει περισσότερους ελέγχους μετανάστευσης, ιδίως στο πλαίσιο των μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του μουσουλμανικού εξτρεμισμού (Siddiqi, 2005 και 2008, Patel και Siddiqi, 2010). Αυτή η καλοπροαίρετη

προσέγγιση του ρατσισμού όχι μόνο κάνει διακρίσεις εναντίον ομάδων μεταναστών, αλλά έχει αποτύχει να προστατεύσει τα θύματα ή την προώθηση της ισότητας των φύλων εντός των μειονοτικών κοινοτήτων (Siddiqi, 2005 και το 2008, Allen, Swan και Raghavan 2009 για τον «καλοπροαίρετο σεξισμό»).

Είναι, επομένως, σημαντικό να ρωτήσουμε πώς μπορεί να γίνει ορατή η βία κατά των γυναικών που ανήκουν σε μειονότητες, ενώ παράλληλα να διατηρήσουμε στο προσκήνιο το συνολικό έργο της ισότητας των φύλων χωρίς να ενθαρρύνουμε τον ρατσισμό και τις θρησκευτικές διακρίσεις. Η παρούσα έκθεση έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα με την τοποθέτηση της βίας για λόγους τιμής στο ευρύτερο πλαίσιο της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών (Crenshaw, 1989) και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα πλαίσια αυτά θεωρούν την βία τιμής ως μία μορφή έμφυλης βίας που βιώνουν οι γυναίκες των μειονοτήτων που αντιμετωπίζουν πολλαπλές μορφές διακρίσεων, όπως αυτή που βασίζεται σε επικαλυπτόμενα προβλήματα της ανισότητας λόγω φυλής και φύλου, προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν ταυτόχρονα, για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Το έργο αυτό εμπλέκει, επίσης, μειονοτικές κοινότητες και δίνει φωνή στις απαιτήσεις και τις ανάγκες τους, προκειμένου να υπάρχει αλλαγή εκ των έσω, προκαλώντας τις πολιτιστικές και θρησκευτικές αξίες και πρακτικές οι οποίες δικαιολογούν ή δικαιώνουν την βία για λόγους τιμής.³

Αυτή η φεμινιστική κοινωνιολογική θεωρία πήρε το όνομά της από την Kimberlé Crenshaw το 1989, αν και η ιδέα αναπτύχθηκε πολύ νωρίτερα από ακτιβιστές του μαύρου φεμινιστικού κινήματος και ορισμένους ακαδημαϊκούς (ο Hearn (2011) σκιαγραφεί την έννοια ακόμη πιο πίσω στον αμερικανικό εμφύλιο πόλεμο). Η θεωρία προτείνει ότι - και επιδιώκει να εξετάσει πώς - διάφορες βιολογικές, κοινωνικές και πολιτιστικές κατηγορίες όπως το φύλο, η φυλή, η τάξη, η ικανότητα, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η θρησκεία, η κάστα, το γένος και άλλα χαρακτηριστικά της ταυτότητας αλληλεπιδρούν σε πολλαπλά και συχνά ταυτόχρονα επίπεδα, συμβάλλοντας στη συστηματική αδικία και την κοινωνική ανισότητα. Υποστηρίζει ότι οι κλασικές εννοιολογήσεις της καταπίεσης μέσα στην κοινωνία, όπως ο ρατσισμός, ο σεξισμός, η αμφιφοβία, η ομοφοβία, η τρανσφοβία και οι πεποιθήσεις που βασίζονται στη μισαλλοδοξία, δεν ενεργούν ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο. Αντ' αυτού, αυτές οι μορφές καταπίεσης αλληλοσυνδέονται, δημιουργώντας ένα σύστημα καταπίεσης που αντανάκλα την «διασταύρωση» των πολλαπλών μορφών διακρίσεων.

ΑΝΑΛΥ ΣΗ ΘΕΜΑΤ ΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝ ΑΣ

6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

Το παρακάτω κεφάλαιο αναλύει τα ευρήματα από την έρευνα των 105 ΜΚΟ στην Ελλάδα (28), την Πορτογαλία (25), τη Σουηδία (25) και το Ηνωμένο Βασίλειο (27). Χωρίζεται σε τρεις βασικούς τομείς:

- Γενικές πληροφορίες
Οργανωτική δομή, χρηματοδότηση, ωφελούμενοι, έργο, δίκτυα και συνεργασίες
- Στάσεις και απόψεις
Εργασία σχετικά με τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη βία, τη βία για λόγους τιμής, την παραγωγή γνώσης, μορφές βίας, ανταπόκριση στις ανάγκες της κοινότητας, κενά, φραγμοί
- Δυνατότητες και πηγές
Εκπαίδευση προσωπικού: υπάρχουσα, εκπαιδευτικές ανάγκες, επιθυμίες, εκπαιδεύσεις που διοργανώνουν οι οργανώσεις, γλώσσες

Το κεφάλαιο αρχικά αναφέρει τα γενικά, συνολικά ευρήματα για κάθε θέμα, που ακολουθούνται από μια ανάλυση της κάθε χώρας.

6.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Αυτή η ενότητα ξεκινά με μια επισκόπηση της οργανωτικής δομής, συμπεριλαμβανομένου του έτος ίδρυσης, τον αριθμό του προσωπικού, τον αριθμό των εθελοντών, τη χρηματοδότηση και τον αριθμό των δικαιούχων - ατόμων που οι ΜΚΟ εξυπηρετούν - ανά οργάνωση (που συνοψίζονται στον πίνακα 6.1 παρακάτω). Η γενική, συνολική εικόνα του πλήρους δείγματος που ακολουθείται από ανάλυση διαχωρίζεται ανά χώρα. Οι ακόλουθες ενότητες περιγράφουν και συγκρίνουν τη χρηματοδότηση των οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού, της χρηματοδότησης, των δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των ετήσιων δικαιούχων, την ηλικία, την εθνικότητα και τη θρησκεία τους και το είδος των εργασιών που αναλαμβάνονται από τις ΜΚΟ.

6.1.1 Οργανωτική δομή

Οι οργανώσεις του δείγματος είναι, κατά μέσο όρο και στο άθροισμα, νέες, στελεχωμένες (με τη Σουηδία ως την εξαίρεση) και χρηματοδοτούνται μέσω κυρίως της τοπικής αυτοδιοίκησης (βλέπε πίνακα 6.2 παρακάτω για ομαδοποιήσεις). Η πλειοψηφία, 58 οργανώσεις, δημιουργήθηκαν την δεκαετία του 2000. 44 οργανώσεις ιδρύθηκαν πριν το 2000 και 11 μετά το 2010. Κατά μέσο όρο, οι οργανώσεις στο σουηδικό δείγμα είναι οι νεότερες/ μικρότερες και οι οργανώσεις του δείγματος του Ηνωμένου Βασιλείου είναι οι παλαιότερες. Η παλαιότερη οργάνωση είναι ελληνική, η Ένωση Ασσυρίων, που ιδρύθηκε το 1926. Η νεότερη οργάνωση είναι η Σουηδική Κουρδική Εταιρεία (Kurdiska Föreningen) που ιδρύθηκε το 2014. Η παλαιότητα δεν σχετίζεται με το μέγεθος. Στο ελληνικό δείγμα, η Ένωση Ασσυρίων Ελλάδος είναι σχετικά μικρή οργάνωση.

Σχεδόν όλες οι οργανώσεις έχουν προσωπικό, 10 δεν έχουν. Λείπουν 8 απαντήσεις, έστω και εάν αυτές οι 8 δεν έχουν κανένα άτομο προσωπικό ή δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί με τη χρήση του ηλεκτρονικού λογισμικού. Η πλειοψηφία των οργανώσεων χωρίς προσωπικό είναι σουηδικές και η πλειοψηφία των καλά στελεχωμένων (πάνω από 20 άτομα προσωπικό) είναι Ελληνικές. Στην πλειοψηφία οι περισσότερες οργανώσεις απασχολούν από 1 έως 5 άτομα (39 οργανώσεις). 17 οργανώσεις, στην πλειοψηφία τους ελληνικές, απασχολούν πάνω από 20 άτομα.

84 οργανώσεις βασίζονται σε εθελοντές. 14 Πορτογαλικές και 3 Βρετανικές οργανώσεις δεν έχουν εθελοντές. Οι περισσότερες από τις οργανώσεις έχουν κάποια μορφή χρηματοδότησης (βλέπε κεφάλαιο 6.2).

Πίνακας 6.1: Οι οργανώσεις του δείγματος: όνομα, έμμισθο προσωπικό, άμισθο προσωπικό (εθελοντές), ετήσια χρηματοδότηση και ωφελούμενοι (αριθμός δικαιούχων)

Χώρα	Έτος ιδρύσεως	Έμμισθο προσωπικό	Άμισθο προσωπικό	Χρηματοδότηση (σε ευρώ)	Ωφελούμενοι
Ελλάδα	2006	1	1	Ναι	-
Ελλάδα	2008	15	100	-	40
Ελλάδα	1993	3	20	-	2.500
Ελλάδα	2007	-	150	-	450
Ελλάδα	2008	-	-	-	-
Ελλάδα	1954	3	3	114.000	50
Ελλάδα	2004	10	200	-	2.500-4.000
Ελλάδα	2000	-	5	-	200
Ελλάδα	1998	5	15	-	500-700
Ελλάδα	1947	25	3	-	250-300
Ελλάδα	2005	20	15	350.000	35
Ελλάδα	1997	6	9	141.500	2.426
Ελλάδα	2008	8	5	-	300
Ελλάδα	1978	12	30	-	100
Ελλάδα	1991	22	28	30.600	3432
Ελλάδα	1998	3	30	-	70
Ελλάδα	1997	5	23	-	600
Ελλάδα	1997	31	3	-	400-500
Ελλάδα	2007	15	7	2.500	5.000
Ελλάδα	2000	2	5	-	200
Ελλάδα	2010	180	25	4.000.000	2.233.091
Ελλάδα	1926	8	20	-	300
Ελλάδα	1989	49	30	1.350.000	5.500
Ελλάδα	1996	430	1951	-	290.520
Ελλάδα	2002	2	12	-	60
Ελλάδα	2004	2	-	-	500
Ελλάδα	1988	206	45	5.300.000	2300
Ελλάδα	2004	180	650	7.965.366	50.000
Χωρίς απάντηση		3	2	18	2

Χώρα	Έτος ιδρύσεως	Έμμισθο προσωπικό	Άμισθο προσωπικό	Χρηματοδότηση (σε ευρώ)	Ωφελούμενοι
Πορτογαλία	1996	67	2	724.424	400
Πορτογαλία	2005	1	0	0	10
Πορτογαλία	2001	3	0	0	710
Πορτογαλία	1993	80	50	2.000.000	1350
Πορτογαλία	2001	6	0	-	1400
Πορτογαλία	2009	7	3	8000	220
Πορτογαλία	2008	1	0	0	98
Πορτογαλία	1994	11	1	-	100
Πορτογαλία	199	60	10	720.000	1000
Πορτογαλία	1994	3	20	10.000	1300
Πορτογαλία	2003	1	0	-	625
Πορτογαλία	1940	36	0	-	1384
Πορτογαλία	2005	2	0	10.000	500
Πορτογαλία	2011	3	18	-	66
Πορτογαλία	2010	3	0	0	502
Πορτογαλία	2005	2	0	10.000	500
Πορτογαλία	2004	35	0	0	115.000

Πορτογαλία	1998	8	6	-	1500
Πορτογαλία	2007	1	0	-	153
Πορτογαλία	1978	25	2	-	1500
Πορτογαλία	1968	10	5	-	120
Πορτογαλία	2003	1	0	-	400
Πορτογαλία	1980	4	70	0	420
Πορτογαλία	2006	2	0	0	40
Πορτογαλία	1999	16	0	483.588	-
Χωρίς απάντηση	0	0	0	10	1

Χώρα	Έτος ιδρύσεως	Έμμισθο προσωπικό	Άμισθο προσωπικό	Χρηματοδότηση (σε ευρώ)	Ωφελούμενοι
Σουηδία	2007	2	5	531	-
Σουηδία	2013	3	3	15.941	130
Σουηδία	2013	0	30	319	30
Σουηδία	2013	0	65	319	65
Σουηδία	2013	3	4	-	48
Σουηδία	2013	3	4	-	48
Σουηδία	2008	4	4	478	60
Σουηδία	1985	10	50	74.400-85.000	2000
Σουηδία	1988		75	15.941	75
Σουηδία	2007	2	5	531	120
Σουηδία	2002		110	1.807	110
Σουηδία	2001	9	50	-	1000
Σουηδία	2000	3	100	-	-
Σουηδία	2011	-	50	-	50
Σουηδία	2014		8	-	30
Σουηδία	2010	1	2	5.314	50
Σουηδία	1974	3	3	-	50
Σουηδία	2010	0	3	319	30
Σουηδία	2010	0	50	319	50
Σουηδία	2011	0	5	213	50
Σουηδία	2010	0	15	531	100
Σουηδία	1999	1	5	-	150
Σουηδία	2000	2	10	531	100
Σουηδία	2007	0	3	319	50
Σουηδία	2009	0	3	213	60
Χωρίς απάντηση	0	4	0	8	2

Χώρα	Έτος ιδρύσεως	Έμμισθο προσωπικό	Άμισθο προσωπικό	Χρηματοδότηση (σε ευρώ)	Ωφελούμενοι
Ηνωμένο Βασίλειο	2005	0	20	47.306	230
Ηνωμένο Βασίλειο	2003	4	18	121.643	2500
Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-
Ηνωμένο Βασίλειο	2008	2	10	20.274	-
Ηνωμένο Βασίλειο	1995	100	30	2.703.184	4613
Ηνωμένο Βασίλειο	1982	11	9	435.751	4677
Ηνωμένο Βασίλειο	1998	60	6	1.486.751	500
Ηνωμένο Βασίλειο	2002	8	0	182.680	66

Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1981	22	3	783.923	600
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1998	6	4	337.898	-
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1998	6	4	337.898	40
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1994	8	6	229.771	340
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1990	6	15	182.465	1000
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1994	10	5	-	1000
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1984	7	0	489.078	792
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	2008	3	8	-	200
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	2000	8	15	177.059	500-900
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	2011	5	6	81.096	80
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	2013	0	7	15.543	82
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	2001	10	100	702.828	2025
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1984	5	24	24.599	413-476
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1976	10	9	367.388	6085
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1979	8	1	516.703	81
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1992	12	30	405.478	2000
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1986	24	0	97.954	730
Βασίλειο Ηνωμένο Βασίλειο	1983	13	47	675.796	4157
Χωρίς απάντηση	0	2	2	4	4

6.1.1.1 Οργανωτική δομή στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, οι μισές οργανώσεις του δείγματος ιδρύθηκαν πριν το 2000 και οι μισές μετά το 2000. Καμία οργάνωση δεν ιδρύθηκε μετά την οικονομική κρίση (μετά το 2010). Όλες οι οργανώσεις έχουν προσωπικό και οι 8 περισσότερους από 20. Στην πλειοψηφία οι περισσότερες απασχολούν από 1 έως 5 άτομα (17 οργανώσεις). Ο μέσος όρος είναι 44. Ο μεγαλύτερος αριθμός προσωπικού είναι 430 και ο μικρότερος 1. Όλες οι οργανώσεις έχουν εθελοντές, 12 οργανώσεις έχουν πάνω από 20 εθελοντές. Ο μέσος όρος εθελοντών είναι 121, με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού 1951 και το μικρότερο 1. Η αναλογία του προσωπικού / εθελοντών είναι 0,36 ανάμεσα στις ελληνικές οργανώσεις.

Συγκριτικά, οι ελληνικές οργανώσεις είναι οι μεγαλύτερες από την άποψη του αριθμού του έμμισθου προσωπικού και του άμισθου προσωπικού (εθελοντές), αλλά βασίζονται περισσότερο στους εθελοντές από τις οργανώσεις στην Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

6.1.1.2 Οργανωτική δομή στην Πορτογαλία

Στην Πορτογαλία, περισσότερες από τις μισές (14 από 25) από τις οργανώσεις ιδρύθηκαν πριν από το 2000 και 11 μετά το 2000. Μία από τις ερωτηθείσες οργανώσεις ιδρύθηκε μετά την οικονομική κρίση.

Όλες οι οργανώσεις έχουν προσωπικό και 6 έχουν περισσότερα από 20 άτομα προσωπικό. Στην πλειοψηφία οι περισσότερες οργανώσεις απασχολούν από 1 έως 5 άτομα (13 οργανώσεις). Ο μέσος όρος είναι 16. Ο μεγαλύτερος αριθμός προσωπικού είναι 80 και ο μικρότερος 1. Οι περισσότερες οργανώσεις (14 από 25) δεν έχουν εθελοντές. 6 οργανώσεις απασχολούν 1-5 εθελοντές και 3 έχουν περισσότερους από 20 εθελοντές. Ο μέσος όρος εθελοντών ανά οργάνωση είναι 7, ο μεγαλύτερος 70 και ο μικρότερος 1.

Η αναλογία προσωπικού/ εθελοντών είναι 2.3 ανάμεσα στις οργανώσεις στην Πορτογαλία.

Σε σύγκριση με τις άλλες τρεις χώρες, οι πορτογαλικές οργανώσεις βασίζονται περισσότερο σε έμμισθο προσωπικό από ότι σε εθελοντές.

6.1.1.3 Οργανωτική δομή στη Σουηδία

Στη Σουηδία, το μεγαλύτερο ποσοστό των οργανώσεων, 21 από τις 25 ΜΚΟ, ιδρύθηκαν στη δεκαετία του 2000. Οι ερωτηθείσες οργανώσεις στη Σουηδία είναι, κατά μέσο όρο, νεότερες και έχουν λιγότερο προσωπικό από τις οργανώσεις στις άλλες τρεις χώρες.

Οι περισσότεροι οργανώσεις (13 από 25) έχουν προσωπικό και 9 έχουν περισσότερα από 20 άτομα προσωπικό. Στην πλειοψηφία οι περισσότερες οργανώσεις απασχολούν από 1 έως 5 άτομα (12 οργανώσεις). 1 οργάνωση έχει προσωπικό στην κατηγορία 11-20. Ο μέσος αριθμός των υπαλλήλων ανά σουηδική οργάνωση είναι 2. Ο μεγαλύτερος αριθμός είναι 10 και ο μικρότερος είναι 0. Όλες οι οργανώσεις έχουν εθελοντές. 13 οργανώσεις έχουν 1-5 εθελοντές και 9 έχουν περισσότερους από 20 εθελοντές. Ο μέσος αριθμός των εθελοντών ανά οργάνωση είναι 26, ο υψηλότερος 110 και ο χαμηλότερος 2. Η αναλογία του προσωπικού / εθελοντών είναι 0,08 μεταξύ των σουηδικών οργανώσεων.

Σε σύγκριση με τις άλλες τρεις χώρες, οι σουηδικές οργανώσεις είναι οι μικρότερες σε έμμισθο προσωπικό και βασίζονται περισσότερο σε εθελοντές. Οι σουηδικές οργανώσεις είναι νεότερες από τις οργανώσεις στις τρεις άλλες χώρες.

6.1.1.4 Οργανωτική δομή στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι περισσότερες οργανώσεις του δείγματος (16) ιδρύθηκαν πριν από το 2000, γεγονός που καθιστά τις βρετανικές ΜΚΟ τις παλαιότερες από όλες τις χώρες. 7 ιδρύθηκαν μεταξύ 2000-2010.

Μία οργάνωση ιδρύθηκε μετά την οικονομική κρίση, το 2013. Αυτή η οργάνωση και μία ακόμη δεν έχουν προσωπικό. Οι περισσότερες οργανώσεις, 11, έχουν προσωπικό από 6-10 άτομα και 3 οργανώσεις έχουν περισσότερα από 20 άτομα προσωπικό. Ο μέσος όρος προσωπικού ανά βρετανική οργάνωση είναι 15. Ο μεγαλύτερος αριθμός προσωπικού είναι 100 και ο μικρότερος 0. Όλες οι οργανώσεις εκτός από 2 έχουν εθελοντές, 5 από αυτούς έχουν 20 εθελοντές. Η πιο κοινή κατηγορία ανά οργάνωση είναι 6-10 άτομα. Ο μέσος αριθμός εθελοντών ανά οργάνωση είναι 15, με τον μεγαλύτερο αριθμό 100 και τον μικρότερο 0.

Η αναλογία προσωπικού/ εθελοντών είναι 1 ανάμεσα στις βρετανικές οργανώσεις.

Σε σύγκριση με τις άλλες τρεις χώρες, οι οργανώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι οι παλαιότερες και έχει ίση αναλογία του αμειβόμενου και μη αμειβόμενου προσωπικού.

Πίνακας 6.2: Οργανωτική δομή (ομαδοποιημένες) του δείγματος ΜΚΟ στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

(αριθμός οργανώσεων ανά χώρα που ανήκουν σε κάθε κατηγορία)

	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Συνολικό
Αριθμός οργανώσεων	28	25	25	27	105
Έτος ίδρυσης					
2011-	0	1	8	2	11
2000-2010	14	13	13	7	47
<i>Πριν το 2000</i>	14	11	3	16	44
<i>Απαντήσεις που λείπουν</i>	-	-	1	2 (άδεια ερωτηματολόγια)	3
Αριθμός οργανώσεων					
0	0	0	8	2	10
1-5	9	13	12	5	39
6-10	4	4	1	11	20
11-20	4	2	0	4	10
20+	8	6	0	3	17
<i>Χωρίς απάντηση</i>	3 (άδειες σειρές)		4 (άδειες σειρές)	2 (άδεια ερωτηματολόγια)	9
Μέσος όρος προσωπικού	44	16	2	15	19
Μεγαλύτερος/ μικρότερος αριθμός προσωπικού	430/1	80/1	10/0	100/0	
Αριθμός εθελοντών					
0	0	14	0	2	
0-5	7	6	13	6	38
6-10	2	1	2	8	13
11-20	5	1	1	4	11
20+	12	3	9	5	29
<i>Χωρίς απάντηση</i>	2 (κενά)			2 (άδεια ερωτηματολόγια)	4
Μέσος αριθμός εθελοντών	121	7	26	15	42
Μεγαλύτερος/ μικρότερος αριθμός εθελοντών	1951/1	70/0	110/2	100/0	

6.1.2 Χρηματοδότηση

58 οργανώσεις έχουν κάποιας μορφής χρηματοδότησης. 7 δεν έχουν χρηματοδότηση. 37 οργανώσεις δεν έχουν παρέχει πληροφορίες για χρηματοδότηση (και υπάρχουν επιπλέον 3 κενά ερωτηματολόγια). Δεν γνωρίζουμε εάν αυτό σημαίνει μηδενική χρηματοδότηση ή ελλιπή δεδομένα. Το ποσό της χρηματοδότησης κυμαίνεται από €500 έως €3.000.000. Η πλειοψηφία των οργανώσεων δέχονται χρηματοδότηση, 71% των ερωτηθεισών βασίζονται σε τοπική χρηματοδότηση, 47% σε εθνική χρηματοδότηση και 26% σε χρηματοδότηση της ΕΕ.

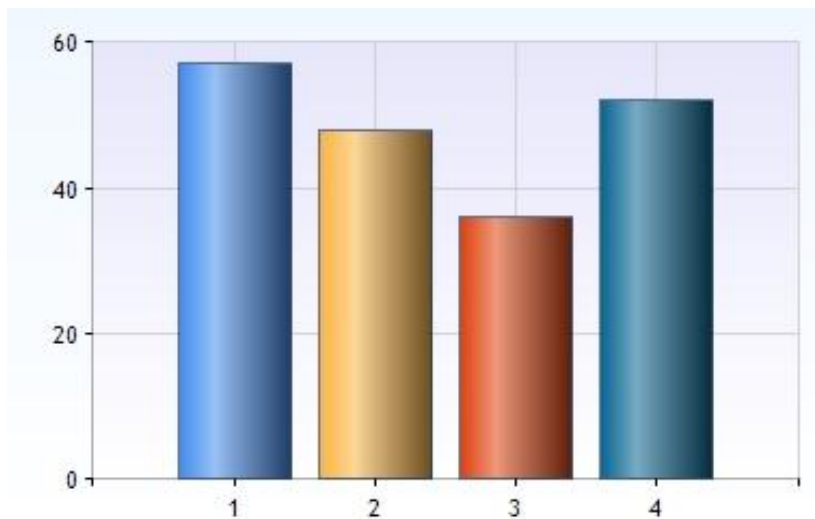
Οι χρηματοδοτούμενες οργανώσεις είναι περισσότερες στο Ηνωμένο Βασίλειο (23) και τη Σουηδία (17) από ό, τι στην Ελλάδα (10) και την Πορτογαλία (8). Παράλληλα, οι σουηδικές οργανώσεις έχουν το μικρότερο ποσοστό χρηματοδότησης ανά οργανισμό (€5.000) και οι ελληνικές έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ανά οργανισμό ((€690.000). Ο αντίστοιχος αριθμός για την Πορτογαλία είναι € 75.000 και € 411.000 για το Ηνωμένο Βασίλειο (βλέπε πίνακα 5.3 παρακάτω).

Η τοπική κυβέρνηση είναι ο κύριος χρηματοδότης. Χρηματοδοτεί 55 οργανώσεις. 50 οργανώσεις χρηματοδοτούνται από ιδιώτες. Οι εθνικές κυβερνήσεις χρηματοδοτούν 46 από τις οργανώσεις και 35 χρηματοδοτούνται από καταπιστεύματα και φιλανθρωπικά έργα.

Γράφημα 6.1: Πηγές χρηματοδότησης στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

Πηγή χρηματοδότησης. Παρακαλώ συμπληρώστε με X τον φορέα χρηματοδότησης

1	Κυβερνητική (τοπική)	55 (57%)
2	Κυβερνητική (εθνική)	46 (48%)
3	Φιλανθρωπίες/ Καταπίστευμα	35 (36%)
4	Ιδιώτης	50 (52%)

6.1.2.1 Χρηματοδότηση στην Ελλάδα

Από τις 10 Ελληνικές οργανώσεις που απαντούν στην ερώτηση για χρηματοδότηση όλες λαμβάνουν κάποια χρηματοδότηση. Η πλειοψηφία (5 οργανισμοί) λαμβάνουν περισσότερα από €250.000/έτος. Το συνολικό ποσό των ετήσιων ορίων χρηματοδότησης κυμαίνεται από €8.000.000 (Προγράμματα Ανάπτυξης, Κοινωνικής Στήριξης και Ιατρικής Συνεργασίας (PRAKSIS)) σε 0. Αν οι 18 απαντήσεις που λείπουν ερμηνεύονται ως μηδενική χρηματοδότηση, η μέση ετήσια χρηματοδότηση είναι σχεδόν € 700.000 ανά ελληνική οργάνωση. Συνολικά, η χρηματοδότηση στην Ελλάδα κατανέμεται άνισα. Όσοι χρηματοδοτούνται, λαμβάνουν πάρα πολύ καλή χρηματοδότηση, αλλά η συντριπτική πλειοψηφία δεν λαμβάνει καθόλου χρηματοδότηση.

6.1.2.2 Χρηματοδότηση στην Πορτογαλία

Ανάμεσα στα 15 Πορτογαλικά ερωτηματολόγια που απαντούν στην ερώτηση για την χρηματοδότηση, 8 απαντούν ότι λαμβάνουν χρηματοδότηση. 7 οργανώσεις δεν λαμβάνουν καθόλου χρηματοδότηση και 10 δεν έχουν απαντήσει καθόλου. Υπάρχει σημαντική απόκλιση στο μέγεθος της χρηματοδότησης: 4 οργανώσεις

χρηματοδοτούνται από €6000-20.000 και 4 οργανώσεις λαμβάνουν ετήσια χρηματοδότηση περισσότερα από €250.000.

Η συνολική ετήσια χρηματοδότηση ανά οργάνωση κυμαίνεται από €2.000.000 (Fundacao Bomfim) έως 0 και η μέση χρηματοδότηση ανάμεσα στις 15 οργανώσεις που απάντησαν στην ερώτηση είναι €110508. Εάν οι 10 απαντήσεις που λείπουν ερμηνεύονται ως μηδενική χρηματοδότηση, η μέση ετήσια χρηματοδότηση είναι σχεδόν €75.146 ανά πορτογαλική οργάνωση.

Όπως συμβαίνει και στην περίπτωση της Ελλάδας, η χρηματοδότηση είναι άνιση: όσοι λαμβάνουν χρηματοδότηση είναι μεγάλη και πολλές οργανώσεις δεν έχουν καθόλου χρηματοδότηση. Η Πορτογαλία παρουσιάζει ένα μικρότερο εύρος από την Ελλάδα, και ο μέσος όρος χρηματοδότησης ανά οργάνωση είναι €75.000.

6.1.2.3 Χρηματοδότηση στην Σουηδία

Ανάμεσα στα 17 σουηδικά ερωτηματολόγια που απαντούν στην ερώτηση για την χρηματοδότηση, όλες οι οργανώσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση. Η πλειοψηφία έχει συγκριτικά μικρή χρηματοδότηση. 14 από τις 17 οργανώσεις λαμβάνουν λιγότερα από €5000 το χρόνο. Καμία οργάνωση δεν δήλωσε μηδενική χρηματοδότηση, και δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουμε εάν οι 8 απαντήσεις που λείπουν σημαίνουν μηδενική χρηματοδότηση. 2 οργανώσεις λαμβάνουν €6.000-€20.000 και 1 οργάνωση έχει €50.000-€250.000 ετήσια χρηματοδότηση. Καμία σουηδική οργάνωση δεν λαμβάνει περισσότερα από €250.000 ετησίως. Η συνολική ετήσια χρηματοδότηση ανά οργάνωση κυμαίνεται από €212-85.000 (ή από 0 εάν οι απαντήσεις που λείπουν σημαίνουν 0). Η μέση χρηματοδότηση για όλες τις 25 οργανώσεις είναι €5.148 ανά έτος.

Υπάρχει μία πιο ίση κατανομή της χρηματοδότησης στη Σουηδία από τις άλλες τρεις χώρες: οι περισσότερες οργανώσεις χρηματοδοτούνται αλλά έχουν συγκριτικά χαμηλή ετήσια χρηματοδότηση. Ο σουηδικός μέσος όρος χρηματοδότησης είναι το αντίστοιχο του 0.7% του ελληνικού μέσου όρου ανά οργάνωση, 1,3% του βρετανικού και 6.9% του πορτογαλικού.

6.1.2.4 Χρηματοδότηση στο Ηνωμένο Βασίλειο

Από τις 23 Βρετανικές οργανώσεις που απαντούν στην ερώτηση για χρηματοδότηση όλες λαμβάνουν κάποια χρηματοδότηση. Υπάρχουν δύο απαντήσεις που λείπουν και δύο κενά ερωτηματολόγια. Η πλειοψηφία, 12 οργανώσεις, έχουν χρηματοδότηση περισσότερο από €250.000. Η χρηματοδότηση 7 οργανώσεων κυμαίνεται από €50.000-€250.000. Καμία οργάνωση δεν δηλώνει μηδενική χρηματοδότηση και δεν μπορούμε να γνωρίζουμε εάν οι 2 απαντήσεις που λείπουν σημαίνουν μηδενική χρηματοδότηση.

Η συνολική ετήσια χρηματοδότηση ανά οργάνωση κυμαίνεται από €15.455-2.700.000 (ή από 0 εάν οι απαντήσεις που λείπουν σημαίνουν 0). Η οργάνωση με την χαμηλότερη ετήσια χρηματοδότηση είναι η οργάνωση που δεν έχει προσωπικό (Straightforward Community). Η μέση χρηματοδότηση για όλες τις 25 οργανώσεις είναι €410.675 το έτος.

Η χρηματοδότηση των βρετανικών οργανώσεων κατανέμεται πιο ίσα από ότι στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Σουηδία: στο βρετανικό δείγμα οι περισσότερες οργανώσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση τους είναι, επίσης, καλύτερη από την Πορτογαλία και την Σουηδία.

Πίνακας 6.3: Χρηματοδότηση στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο (σε ευρώ)

	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Συνολικό
Αριθμός οργανώσεων	28	25	25	27	105
Χρηματοδότηση					
0		7			7
<i>0-5K</i>	1		14		15
<i>6-20K</i>		4	2	1	7
<i>21- 50K</i>	1			3	4
<i>50-250K</i>	2		1	7	11
<i>250K+</i>	5	4		12	22
Χωρίς απάντηση	18	10	8	4	39
Συνολικό	19.303.965	3.966.029	12.918	10.266.893	33.549.805
Μέσος όρος	689.427	75.146	5.148	410.675	295.099
Μικρότερος	0	0	0	15.544	-
Μεγαλύτερος	7.965.366	2.000.000	85.0	2.700.000	-
			57		

6.1.3 Ωφελούμενοι

Στα παρακάτω κεφάλαια, περιγράφονται, συγκρίνονται και αναλύονται οι ωφελούμενοι των ΜΚΟ. Ως ωφελούμενους εννοούμε τον αριθμό των ατόμων που έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες της οργάνωσης. Σε κάθε κεφάλαιο, παρουσιάζουμε τα συνολικά δεδομένα (βλ. πίνακα 6.4) χωρισμένα ανά χώρα. Η ανάλυση λαμβάνει υπόψη τον συνολικό αριθμό ωφελουμένων, την ηλικία τους, την εθνικότητά τους και την θρησκεία τους. Εδώ, η διαφορετική λογική που οι χώρες επέλεξαν τον δείγμα των ΜΚΟ, έχει αντίκτυπο στα αποτελέσματα: οι οργανώσεις σε κάθε χώρα δεν είναι απαραίτητα ίδιου τύπου.

Ο συνολικός αριθμός ατόμων που έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες και/ ή σε υποστήριξη ετησίως ποικίλει σημαντικά μεταξύ των οργανώσεων, από 2,2 εκατομμύρια (ελληνική οργάνωση) σε 10 άτομα (πορτογαλική). Στην περίπτωση της Ελλάδας, ο συγκριτικά μεγάλος αριθμός ωφελουμένων ερμηνεύεται καθώς δεν αντιπροσωπεύουν όλοι εθνικές μειονότητες. Υπάρχουν δύο λόγοι για αυτό: 1) κάποιες από τις συμμετέχουσες ΜΚΟ δεν καταγράφουν δεδομένα που αφορούν την εθνικότητα και την θρησκεία των ωφελουμένων τους και 2) κάποιες ΜΚΟ εργάζονται με καμπάνιες σε σχολεία και επομένως δεν γνωρίζουν την εθνική προέλευση των μαθητών του σχολείου. Οι ελληνικές και οι βρετανικές οργανώσεις είναι μεγαλύτερες - τόσο από πλευράς ωφελουμένων όσο και από πλευράς προσωπικού - από τις οργανώσεις στην Πορτογαλία και την Σουηδία. Η μεγαλύτερη ασυμφωνία υψηλής ετήσιας χρηματοδότησης και χαμηλού αριθμού ωφελουμένων εντοπίζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το αντίθετο, χαμηλή χρηματοδότηση και μεγάλος αριθμός ωφελουμένων εντοπίζεται στην Ελλάδα. Τα 2.2. εκατομμύρια ωφελουμένων σε μία ελληνική οργάνωση διαστρεβλώνουν τα αποτελέσματα σημαντικά και θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ελληνικό δείγμα περιλαμβάνει τον συνολικό αριθμό ωφελουμένων και όχι μόνο των ωφελουμένων εθνικών μειονοτήτων.

Οι οργανώσεις στη Σουηδία είναι μικρότερες σε σχέση με τον αριθμό των ωφελουμένων από ότι στις άλλες χώρες, και φτάνει συνολικά τα 4.002 άτομα, κατά μέσο όρο 174 άτομα ανά οργάνωση. Στην Πορτογαλία οι οργανώσεις έχουν πρόσβαση σε 129.318 άτομα, κατά μέσο όρο 5.388 άτομα ανά οργάνωση. Υπάρχουν δύο πολύ μεγάλες ελληνικές και μία πολύ μεγάλη πορτογαλική οργάνωση που στρεβλώνουν το μέσο όρο, οι ωφελούμενοι

τους φτάνουν τα 2,2 εκατομμύρια και 115.000 άτομα αντίστοιχα. Εάν αφαιρέσουμε αυτές τις οργανώσεις από το δείγμα, οι ωφελούμενοι των πορτογαλικών οργανώσεων φτάνουν τα 14.318 άτομα, κατά μέσο όρο 623 άτομα. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο συνολικός αριθμός φτάνει τα 33.174 άτομα, κατά μέσο όρο 1.442 άτομα ανά οργάνωση. Οι ελληνικές οργανώσεις στο σύνολό τους έχουν 2.602.654 ωφελούμενους, κατά μέσο όρο 100.102 ανά οργάνωση. Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει τις δύο ελληνικές οργανώσεις που στρεβλώνουν το αποτέλεσμα (2.233.091 άτομα και 290.520 άτομα). Εάν αφαιρέσουμε αυτές τις δύο οργανώσεις ο μέσος όρος ωφελουμένων στην Ελλάδα φτάνει τα 3.293 άτομα ανά οργάνωση.

Οι μεγαλύτερες ομάδες στο δείγμα είναι Αφρικανικές και Αραβικές και τα βασικά θρησκευόμενα οι Μουσουλμάνοι και οι Χριστιανοί.

Πίνακας 6.4: Συνοπτική παρουσίαση των ωφελουμένων των ΜΚΟ

Ωφελούμενοι	Σύνολο	Προσαρμοσμένο σύνολο*	Μέσος όρος	Προσαρμοσμένο μέσος όρος*	Μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα	Εθνότητα	Θρησκεία
Ελλάδα	2.602.654	79.043	100.102	3.293	25-60	Αφρικανική Ανατολικής Ευρώπης Αφγανική	Ισλαμική Χριστιανισμός Ινδουισμός
Πορτογαλία	129.318	14.318	5.388	623	0-16	Αφρικανική Βραζιλιάνικη Ανατολικής Ευρώπης	Χριστιανισμός Άλλο Ισλαμική
Σουηδία	4.002	4.002	174	174	25-60	Αφρικανική Κουρδική Αραβική	Ισλαμική Χριστιανισμός Βουδισμός
Ηνωμένο Βασίλειο	33.174	33.174	1.442	1.442	25-60	Πακιστανική Αφρικανική Λατινοαμερικανική	Χριστιανισμός του Ισλάμ Άλλο
Όλες							

* Προσαρμοσμένα με την αφαίρεση από το δείγμα των οργανώσεων που παρουσιάζουν πολύ υψηλό αριθμό ωφελουμένων πάνω από 100.000.

6.1.3.1: Ηλικία ωφελουμένων

Η πλειοψηφία των ωφελουμένων βρίσκονται στην ηλικιακή ομάδα 25-60: 57% του συνόλου των ωφελουμένων ανήκουν σε αυτή την ηλικιακή ομάδα. Οι λιγότεροι ωφελούμενοι είναι στην ηλικιακή ομάδα 60+, 5%. Η συνολική διακύμανση στις τέσσερις χώρες είναι παρόμοια με τις διακυμάνσεις στην Ελλάδα, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ωστόσο, στην Πορτογαλία, η μεγαλύτερη ομάδα ωφελουμένων βρίσκονται στην ηλικιακή ομάδα 0-16. Στην Πορτογαλία, υπάρχουν περισσότεροι άνθρωποι στην ηλικιακή ομάδα 0-16: οι ωφελούμενοι της Πορτογαλίας είναι νεότεροι από ότι στις άλλες τρεις χώρες. Ωστόσο, δύο οργανώσεις έχουν απαριθμήσει 500.000 δικαιούχους στις ηλικιακές ομάδες 16-25 και 25-60, αλλά καμία από τις πορτογαλικές οργανώσεις δεν έχει απαριθμήσει μια συνολική εμβέλεια πάνω από 115.000 (βλέπε πίνακα 5.1). Ως εκ τούτου, οι 500.000 θεωρούνται ως λάθος. Με ρυθμισμένο τον αριθμό των ωφελουμένων, η Πορτογαλία παρουσιάζει τον υψηλότερο αριθμό στην ηλικιακή ομάδα 25-60.

Πίνακας 6.5: Ηλικία ωφελούμενων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

(Αριθμοί στις παρενθέσεις: αριθμός απαντήσεων που λείπουν/ κενά ερωτηματολόγια).

	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Σύνολο	Προσαρμοσμένο σύνολο*	% του συνολικού*
Ηλικιακές ομάδες							
0-16	1.380 (19)	16.412 (14)	110 (15)	2.345 (10)	20.247	20.247	24
16-25	3.645 (14)	501.660 ⁴ (12)	1.540 (2)	4.627 ⁵ (5)	511.382	11.382	14
25-60	5.805 (10)	505.849 ⁶ (9)	2.970 (2)	33.343 ⁷ (4)	547.967	47.967	57
60+	875 (19)	1302 (13)	56 (17)	1.981 ⁸ (8)	4.214	4.214	5
Σύνολο	11.705	1.025.203	4.676	42.296	1.083.810	83.810	100

*Προσαρμοσμένα με την αφαίρεση από το δείγμα των δύο οργανώσεων που παρουσιάζουν πολύ υψηλό αριθμό ωφελουμένων, πχ. των δύο πορτογαλικών οργανώσεων που έχουν δηλώσει 500.000 στις ηλικιακές ομάδες 16-25 και 25-60.

6.1.3.2 Εθνικότητα των ωφελούμενων και τοπικός πληθυσμός στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

Η συνολική μεγαλύτερη εθνοτική ομάδα ωφελουμένων είναι η αφρικανική ομάδα (30%), ακολουθούμενη από την ομάδα της Βραζιλίας και την ομάδα της Ανατολικής Ευρώπης (24%). Ο μεγάλος αριθμός ωφελουμένων από την Βραζιλία έχει αναφερθεί από μία πορτογαλική οργάνωση, γεγονός που σημαίνει ότι έστω και αν αποτελεί μια μεγάλη ομάδα, σχετίζεται μόνο με μία ΜΚΟ του δείγματος.

Η Αραβική ομάδα χωρίστηκε σε τρεις ομάδες στο ερωτηματολόγιο, ενώ η «Αφρική» ήταν μια ομάδα. Αυτό αλλάζει τα αποτελέσματα. Εάν οι τρεις αραβικές ομάδες ενωθούν, θα αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα ωφελουμένων.

Στην Ελλάδα, οι πέντε μεγαλύτερες εθνοτικές ομάδες μεταξύ των ωφελουμένων είναι:

1. Αφρικανική
2. Ανατολικής Ευρώπης
3. Αφγανική
4. Αραβική
5. Άραβες από το Ιράκ

Στην Πορτογαλία, οι πέντε μεγαλύτερες εθνοτικές ομάδες μεταξύ των ωφελουμένων είναι:

1. Αφρικανική

Περιλαμβάνει μία με 500.000. Δεν είναι δυνατόν καθώς ο μεγαλύτερος αριθμός ωφελούμενων στις πορτογαλικές οργανώσεις είναι 115.000.

⁵ Μία οργάνωση έχει απαντήσει 20%.

Περιλαμβάνει μία οργάνωση με 500.000. Δεν είναι δυνατόν καθώς ο μεγαλύτερος αριθμός ωφελούμενων στις πορτογαλικές οργανώσεις είναι 115.000.

⁷ Μία οργάνωση έχει απαντήσει 70%.

⁸ Μία οργάνωση έχει απαντήσει 10%.

2. Βραζιλιάνικη
3. Ανατολικής Ευρώπης
4. Μπαγκλαντεσιανή
5. Κινεζική

Θα πρέπει να δώσουμε προσοχή σε αυτά τα αποτελέσματα, καθώς εδώ ο αριθμός των ωφελούμενων, χωρισμένοι ανά εθνότητα, ξεπερνάει κατά πολύ τα αποτελέσματα του συνολικού αριθμού δικαιούχων της Πορτογαλίας (βλ. πίνακα 5.1).

Στην Σουηδία, οι πέντε μεγαλύτερες εθνοτικές ομάδες μεταξύ των ωφελουμένων είναι:

1. Αφρικανική
2. Κουρδική
3. Αραβική
4. Ιρανική
5. Άραβες από το Ιράκ

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι πέντε μεγαλύτερες εθνοτικές ομάδες μεταξύ των ωφελούμενων είναι:

1. Πακιστανική
2. Αφρικανική
3. Λατινοαμερικανική
4. Τουρκική
5. Κουρδική

Πίνακας 6.6: Εθνικότητα των ωφελούμενων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο
(Αριθμός σε παρενθέσεις: αριθμός απαντήσεων που λείπουν/ κενά ερωτηματολόγια: μεταφράζονται ως 0)

	Ποσοστό δείγματος	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Σύνολο
Αφρικανική*	30	1494 (17)	326 (+400.000) (9)	870 ⁹ (9)	5455 (11)	
Ανατολικής Ευρώπης	24	1036 (20)	882 (+40.000) (7)	84 ¹⁰ (14)	763 (20) ¹¹	
Πακιστανική	19	245 (19)	13 (20)	15 (23)	5.754 (10) ¹²	
Αραβική	18	470 (25)	11 (20)	570 ¹³ (11)	301 (17)	
Ιρανική	17	292 (21)	12 (22)	535 ¹⁴ (14)	400 (19) ¹⁵	
Μπαγκλαντές	15	158 (24)	17 (+15.000) (19)	0	428 ¹⁶ (9)	
Ινδία	14	88 (24)	22 (20)	0	926 (13)	
Άραβες από το Ιράκ	13	383 (23)	0 (22)	500 ¹⁷ (12)	29 (23)	
Κουρδιστάν	0	150 (27)	0 (24)	632 ¹⁸ (12)	2171 (23)	
Κίνα	10	6 (25)	60 (17)	40 (23)	15 (22)	
Σρι Λάνκα	7	28 (27)	0 (24)	0	387 (19) ¹⁹	
Μαλαισία	4	0	0 (23)	2 (24)	18 (24)	
Άλλο*	25					
Καραϊβική			162		466	
Αφγανιστάν		775				
Βραζιλιάνικη			70.000			
Λατινοαμερικανική					3856	
Αλβανία		250				
Ασσυριακή		220				
Ρομά			180		4	
Τουρκική			10		2356	
Βιετναμέζικη					23	
Ανατολικής Ευρώπης		260	7		730	

* Αφρικανική: από την Ερυθραία/ τη Νιγηρία/ τη Σομαλία/ το Σουδάν/ την Ουγκάντα

⁹ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹⁰ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹¹ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹² Μία οργάνωση απάντησε "Πακιστανική".

¹³ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹⁴ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹⁵ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹⁶ Μία οργάνωση απάντησε 90% και μία άλλη "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹⁷ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹⁸ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

¹⁹ Μία οργάνωση απάντησε "ναι", αλλά δεν έδωσε αριθμό.

6.1.3.3 Θρησκεία των ωφελουμένων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, την Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η συνολική μεγαλύτερη θρησκευτική ομάδα μεταξύ των ωφελουμένων είναι μουσουλμάνοι (31%), ακολουθούμενη από τους χριστιανούς (27%). Υπάρχουν σημαντικά κενά στα ερωτηματολόγια σχετικά με τη θρησκεία των ωφελουμένων. Σε γενικές γραμμές, οι οργανώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι σε θέση να προσδιορίσουν τη θρησκεία των δικαιούχων τους σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι οι οργανώσεις στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Σουηδία.

Πίνακας 6.8: Θρησκεία των ωφελουμένων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

	Ποσοστό δείγματος	Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Συνολικό
Ισλαμική	31	1496	212	2911	9803 ²⁰	14.422
Χριστιανισμός	27	639	3029 ²¹	584	7771	12.033
Ινδουισμός	5	10	0	0	399	409
Βουδισμός	5	0	0	90	4	94
Σιχισμός		0	0	0	468	468
Ιουδαϊσμός		0	0	0	1	1
Ζαϊνισμός		0	0	0	1	1
Άθεοι		0	0	0	0	0
Άλλο	7					
<i>Απροσδιόριστο</i>		-	500		2823	3.223
<i>Αγνωστικιστές</i>					18	18

²⁰ Μία οργάνωση απάντησε "95% Ισλάμ".

²¹ Μία οργάνωση απάντησε "99% Χριστιανοί".

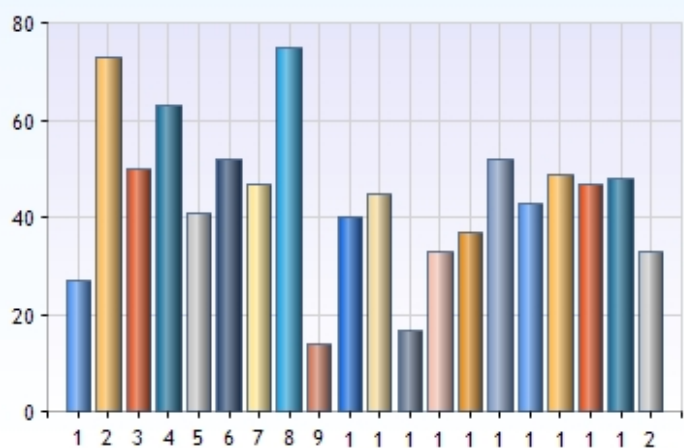
6.1.4 Τύπος εργασιών που αναλαμβάνουν οι ΜΚΟ στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

"Η εκπαίδευση και η κατάρτιση" είναι η πιο κοινή κατηγορία δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν οι οργανώσεις, σε ποσοστό 75%. Το αποτέλεσμα υπογραμμίζει την σημαντικότητα της παροχής εκπαιδευτικού υλικού και εκπαιδευτικών εργαλείων υψηλής ποιότητας. Το 14% ασχολείται με δραστηριότητες που έχουν σχέση με την θρησκευτική πίστη.

Αν και στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι περισσότερες από τις οργανώσεις που ερωτήθηκαν ήταν μειονοτικών ομάδων που εργάζονται με τις γυναίκες που αντιμετωπίζουν βία για λόγους τιμής, μόνο το ήμισυ των ερωτηθεισών οργανώσεων εργάζονται με ομάδες γυναικών της μειονότητας. Εάν το έργο έχει ως στόχο να έχει αντίκτυπο και στα θύματα και στους θύτες βία για λόγους τιμής, αυτό είναι ένα ανησυχητικά χαμηλό ποσοστό.

Γράφημα 6.2: Τύπος εργασιών που αναλαμβάνει μία ΜΚΟ

1	Διαμονή (ξενώνες)	28 (27%)
2	Καθοδήγηση	75 (73%)
3	Υπεράσπιση - Συνηγορία	52 (50%)
4	Καμπάνιες (εκστρατείες ενημέρωσης)	65 (63%)
5	Θέματα Υπηκοότητας	42 (41%)
6	Κοινωνική εργασία	54 (52%)
7	Συμβουλευτική	48 (47%)
8	Εκπαίδευση και κατάρτιση	77 (75%)
9	Θέματα θρησκείας	14 (14%)
10	Οικογενειακές συγκρούσεις	41 (40%)
11	Υγεία (σωματική και ψυχική)	46 (45%)
12	Γραμμή βοήθειας	18 (17%)
13	Οικιακή υποστήριξη	34 (33%)
14	Μετανάστευση και άσυλο	38 (37%)
15	Κοινωνική Πρόνοια	54 (52%)
16	Κοινωνική εργασία	44 (43%)
17	Ομάδες γυναικών	50 (49%)
18	Εργασία με παιδιά	48 (47%)
19	Εργασία με νέους	49 (48%)
20	Εργασία με ηλικιωμένους	34 (33%)

6.1.5 Συνεργασίες

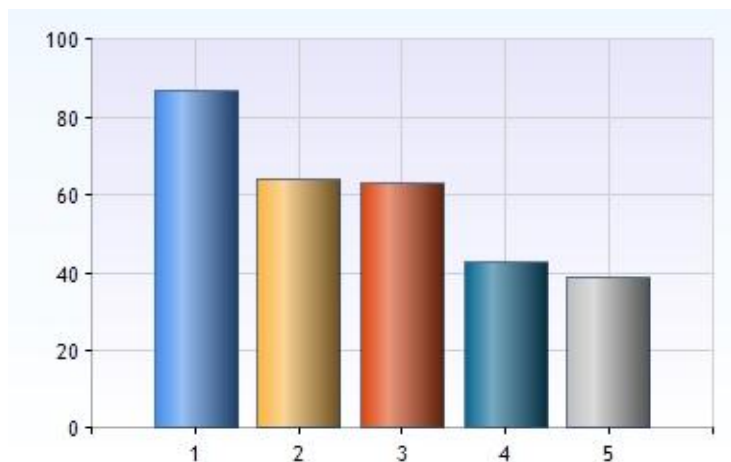

Οι οργανώσεις και στις τέσσερις χώρες συμμετέχουν ενεργά με διάφορα άλλα είδη οργανισμών και υπηρεσιών, ακόμη και αν υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις. Η κύρια διαφορά είναι μεταξύ του μεγάλου αριθμού συνεργασιών των βρετανικών οργανώσεων και του χαμηλού (σχεδόν μηδενικού) αριθμού των συνεργασιών των σουηδικών οργανώσεων.

Ένα άλλο εύρημα είναι ότι οι οργανώσεις είναι καλύτερα συνδεδεμένες σε τοπικό επίπεδο από ότι σε εθνικό επίπεδο, με μια διαφορά 20% στον αριθμό των συνεργασιών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Από εκείνες τις οργανώσεις που έχουν σχηματίσει συνεργασίες, η πλειοψηφία αφορά συνεργασίες με τοπικές ΜΚΟ (87%). Οι συνεργασίες με εθνικές ΜΚΟ είναι επίσης κοινές. Το 64% των οργανώσεων συνεργάζονται με ΜΚΟ ή τις αρχές σε εθνικό επίπεδο. Το 63% έχουν κάποια μορφή συνεργασίας με υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης και το 43% με τις εθνικές κυβερνητικές υπηρεσίες. Το 39% έχει συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα.

Γράφημα 6.3: Οι συνεργασίες των ΜΚΟ με εταιρείους διαφόρων τύπων

1	Τοπικές ΜΚΟ	85 (87%)
2	Εθνικές ΜΚΟ	63 (64%)
3	Μέλος δικτύου τοπικής αυτοδιοίκησης	62 (63%)
4	Μέλος δικτύου Οργανισμών της Κυβέρνησης	42 (43%)
5	Ιδιωτικός τομέας	38 (39%)

6.1.5.1 Συνεργασίες με τοπικές ΜΚΟ

Οι 85 από τους 105 οργανισμούς (87%) έχουν δημιουργήσει συνεργασίες με άλλες τοπικές ΜΚΟ. Οι συνεργασίες περιλαμβάνουν εργασία με:

- Πορτογαλία:** φοιτητικούς συλλόγους, κέντρα απασχόλησης, κοινωνική ασφάλιση, τράπεζες τροφίμων, εκκλησίες, ανθρωπιστικές οργανώσεις, υπηρεσίες υγείας, συμβούλια της ενορίας. Κατονομάζονται οι: Youth Union of People with Initiative, the Holy House of Mercy, the Mutual Assistance Groups in Job Search, Cruz Vermelha Portuguesa, Atlas Cooperativa Cultural, Oikos cooperativa e desenvolvimento, Câmara Municipal de Braga. Juntas de Freguesia, Ερυθρός Σταυρός, Kerigma, SOPRO, Pastoral

Universitária de Braga, Grupo de Leigos de Vicente Maria, Cáritas Portuguesa de Braga, Religiosos Espiritanos de Braga, Grupo A o SOcial Cristã, SOPRO και Abel Varzim.

- **Ελλάδα:** συμβ λια προσφύγων, φ ρουμ μεταναστών. Κατονομ ζονται: το Ελληνικό Συμβ λιο για τους Πρόσφυγες, η οργάνωση PRAKSIS, η Κιβωτός του Κ σμου, η Βαβέλ, το Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών, η Άρσις, η Κοινότητα Φιλιπινέζων Μεταναστών στην Ελλάδα και η A21.
- **Σουηδία:** κ κλοι σπουδών, αδελφότητες και κ ντρα προσφύγων και οργανώσεις νέων. Κατονομ ζονται: Οργάνωση Γυναικών (αναφέρεται από πολλές οργανώσεις), MUCF, SGF Studief rbund, Somali Compound, Kurdish Compound και η ABF.
- **Ηνωμένο Βασίλειο:** ενορίες, κ ντρα απασχόλησης, πανεπιστήμια, νοσοκομεία, κοινοτικές οργανώσεις τέχνης, μονάδες βοήθειας μετανάστευσης, δίκτυα μαύρων και εθνοτικών μειονοτήτων, δίκτυα υποστήριξης και φ ρουμ προσφύγων, φιλανθρωπικά ιδρύματα αστέγων, κ ντρα εκπαίδευσης, συμβουλευτικές υπηρεσίες, οικοδομικοί συνεταιρισμοί, τοπικά φ ρουμ κατά της βίας. Κατονομ ζονται: Women’s Aid, Oxfam, Community Art North West, Immigration Aid Unit, the YMCA, the Greater Manchester BME Network, FGM Greater Manchester Forum and the Citizen Advice Bureau, Halo, SBME Network, Carers centre, Living History NE, University of 3 Age, Young Asian Voices, AgeUK, Angelou Centre, Middlesbrough BME Network, My Sisters Place, ARCH, Straightforward, Refuge Forum Open Door, Bangaldeshi Community Centre, Faliage Hub, Hopewood College, Workers Education Association, Gaddum Counselling Service, Petrus (homeless charity), Victim Support, WAGH Housing Association, Women Solidarity Forum, Manchester Women’s Aid, Safety for Sisters, Bangladeshi Women’s Project, Wai Yin Chinese Society, Carers in Sheffield, Muslim Elders Service, Sheffield Cubed, Edinburgh Women’s Aid, Sahelya, Street Work, Multi-Borough Family Base, Sikh Sanjog, Imece, Iranian and Kurdish Women’s Rights Organisation, Asian Women Resource Centre, Refugee Women’s Association, Migrant Rights Network, Migrant Recourse Centre, Black, Asian and Ethnic Minority Network (BAN), Wales Migration Partnership, Cardiff and Welsh Women’s Aid, Type Help, New Pathways, Latin American Women’s Aid, Kurdish and Middle East Women’s Organisation, Daymer Turkish Kurdish Community Centre, London Violence against Women and Girls Consortium, Wish Centre, SAMS One Voice, Learning Centre, Saraf Northern Refugee Centre, Migration Yorkshire, Apna Haq, Together Women project, Pakistani Muslim Centre, Ashiana (Sheffield), Tassid, Rotherham Ethnic Minority Alliance (REMA), Clifton Partnership, Rotherham Women’s Refuge, Rotherham Women’s Counselling Service, Islington FGM Forum, Harmful traditional Practices Network, Islington Faith Based Forum, Islington Prevention Network, Islington BME Forum, Equality and Human Rights Forum in Southwark and Solace Women’s Aid.

6.1.5.2 Συνεργασίες με εθνικές ΜΚΟ

Οι συνεργασίες με εθνικές ΜΚΟ (64% των οργανώσεων) περιλαμβάνουν διαφορετικών τύπων συνεργασίες:

Στην Πορτογαλία: Πορτογαλική Ένωση κατά του Καρκίνου, Επιτροπή Προστασίας, Εθνική Επιτροπή για την Προστασία των Παιδιών και των Νέων, Τράπεζα Τροφίμων, Εθνικό Κ ντρο Υποστήριξης Μεταναστών, ACIDI ACM, Πανεπιστήμιο της Coimbra, Alto-commissariado para imigracao, Authority Working Conditions, Associa o Portuguesa de Apoio   V tima (APAV), Ερυθρός Σταυρός, CLAII, Comissão para a cidadania e igualdade de Género, Alto comissariado para as migra es, Centros de Saúde.

- Στην Ελλάδα, οι εθνικές συνεργασίες περιλαμβάνουν: τον Ερυθρό Σταυρό, το Ελληνικό Συμβ λιο για τους Πρόσφυγες, τους Γιατρούς χωρίς Σ νορα, την Caritas, τους Γιατρούς του Κ σμου.
- Στη Σουηδία, η πλειοψηφία -σχεδόν όλες- οι οργανώσεις των ΜΚΟ του δείγματος έχουν συνεργασία με την Ένωση Γυναικών (Association of Women). Άλλες σουηδικές συνεργασίες σε εθνικό επίπεδο περιλαμβάνουν το Save the Children και το Tulip.

- Στο Ηνωμένο Βασίλειο, δημιουργούνται συνεργασίες σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων και ειδικά με τις: IMKAAN, Southall Black Sisters and Women's Aid, αλλά και με τις Forward, AgeUK, Oxfam, the Anti-slavery International, Amnesty International, Asylum Aid, Asha Projects, CEDAW working group, Buttle UK, Eaves Housing, Human Trafficking Foundation, LifeStart, the Muslim Women's Network, NSPCC, Rights of Women, Refuge, Refuge Online, the Salvation Army, Victim Support, Women for Refugee Women, Women's Resource Centre.

6.1.5.3 Συνεργασίες με τοπικές κυβερνητικές υπηρεσίες

Το 63% των οργανώσεων έχουν δημιουργήσει συνεργασίες με κάποια τοπική κυβερνητική υπηρεσία. Αυτές αφορούν πρωταρχικά τα δημοτικά συμβούλια κυρίως στην Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι οργανώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν δημιουργήσει περισσότερες συνεργασίες από ότι οι οργανώσεις στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Σουηδία. Πολλοί λίγες ελληνικές και σουηδικές οργανώσεις δεν έχουν σχηματίσει συνεργασίες με τις τοπικές αρχές.

Οι τοπικές αρχές στην Ελλάδα είναι: ο ΟΑΕΔ, ο Δήμος Αθηναίων, ο Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης Στην Πορτογαλία, το Συμβούλιο της Πόλης αναφέρεται συχνότερα. Άλλες τοπικές αρχές περιλαμβάνουν τον Δήμο, την κοινωνική ασφάλιση, το Πορτογαλικό Ινστιτούτο νεολαίας και άθλησης, καθώς και οι: Camara Municipal de Braga, Pastoral Universitária Braga, Câmara Municipal Braga, Câmara Municipal de Viana do Castelo, Escola Secundária de Santa Maria Maior, Cooperativa de Ensino Ancorensis, Στη Σουηδία, καμία οργάνωση δεν έχει συνεργασίες με κάποια τοπική αρχή.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι οργανώσεις αναφέρουν διάφορα δημοτικά συμβούλια, όπως το Manchester City Council, το Sunderland City Council, το Middleborough City Council, το Salford City Council, το Liverpool City Council, το Rochdale Council, καθώς και άλλους φορείς όπως: αστυνομία του Manchester (Greater Manchester Police), το Νοσοκομείο St Mary's στο Manchester, το Τοπικό Συμβούλιο (Manchester) και Health and Wellbeing Board, η αστυνομία, Mayor of London Police and Crime Commissioner, London Borough of Southwark, London Councils, Safer Islington Partnership, Hackney Refugee Forum, Islington Refugee Forum, Islington Harmful Practices Forum, Merseyside police, Liverpool Social Services, housing providers, Multi-agency Risk Assessment Conferences, Rotherham Domestic Violence Strategic Group, Rotherham Council, Rotherham Local Strategic Partnership.

6.1.5.4 Συνεργασίες με υπηρεσίες της κυβέρνησης

Συνολικά, το 43% των οργανισμών έχουν δημιουργήσει συνεργασίες με φορείς της κυβέρνησης²². Η συντριπτική πλειοψηφία, σχεδόν όλες, είναι βρετανικές και πορτογαλικές. Οι 2 είναι σουηδικές και 1 (ή πιθανόν καμία) ελληνική.

- Στην Ελλάδα: Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων.
- Στην Πορτογαλία υπάρχουν συνεργασίες με τους: Διεθνείς Υπηρεσίες και Έλεγχος Συνόρων, πρεσβείες, την Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, την Ανώτερη Επιτροπή Μετανάστευσης, την Γενική Διεύθυνση

22 Μία οργάνωση αναφέρει τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης - Διεθνή Αμνηστία, την UNICEF, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), την Παγκόσμια Τράπεζα αλλά αυτοί δεν είναι κυβερνητικοί φορείς.

Προξενικών Υποθέσεων και Πορτογαλικών Κοινοτήτων και τους Alto Comissariado para a Imigração e Diálogo Intercultural, Comissão para a cidadania e igualdade de género, Centro Regional de Segurança Social, Instituto de Emprego e Formação Profissional.

- Στη Σουηδία: η Αρχή για τους Νέους και την Κοινωνία των Πολιτών, η Sida.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο: το Home Office (πολλές οργανώσεις αναφέρουν το Home Office), αρκετές αναφορές γίνονται στο Διοικητικό Συμβούλιο για τους Αναγκαστικούς Γάμους (Forced Marriage Unit Partnership Board), Υπουργείο Εξωτερικών και Κοινοπολιτείας (Foreign and Commonwealth Office), Υπουργείο Παιδείας, Κυβέρνηση της Σκωτίας, Ομάδα Εργασίας για τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων (FGM Working Group), η Ουαλική Συμβουλευτική Ομάδα για τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών (Welsh Violence against Women and Girls Advisory Group), η Υπηρεσία Οργανωμένου εγκλήματος (Serious Organised Crime Agency) και οι μητροπολιτικές αστυνομικές ομάδες για τη βία τιμής (Metropolitan police groups on HRV).

6.1.5.5 Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα

Το 39% των ΜΚΟ που ερωτήθηκαν, τουτέστιν 38 οργανώσεις, έχουν δημιουργήσει συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα. Βρίσκονται κυρίως στην Πορτογαλία (11 οργανώσεις) και το Ηνωμένο Βασίλειο (8 οργανώσεις). Δύο οργανώσεις στην Ελλάδα και μία κανένα στη Σουηδία έχουν με συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα.

- Στην Ελλάδα, και οι δύο ΜΚΟ που ανέφεραν ότι έχουν συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα συνεργάζονται με το Ίδρυμα Μποδοσάκη. Οι περισσότερες από τις οργανώσεις με συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα, έχουν, επίσης, αναπτύξει συνεργασίες με τις τοπικές κυβερνητικές υπηρεσίες.
- Οι πορτογαλικές συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα περιλαμβάνουν συνεργασία με υπηρεσίες κατάρτισης, τράπεζες τροφίμων, τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες, οδοντίατρους, κομμωτές, γυμναστήρια και νηπιαγωγεία.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι συνεργασίες περιλαμβάνουν πανεπιστήμια (θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτές μπορούν να θεωρηθούν συνεργασίες με τον δημόσιο τομέα σε άλλες συμμετέχουσες χώρες, π.χ. Σουηδία), δικηγορικά γραφεία, εταιρείες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τζαμιά, το Body Shop, η Lush, η Avon και άλλες μικρές επιχειρήσεις.

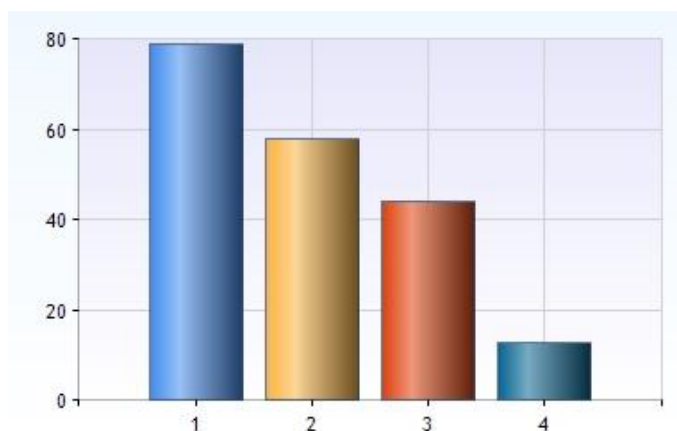

6.1.6 Συνεργασίες με δίκτυα

Η πλειοψηφία των ερωτηθεισών οργανώσεων, 79% ή 56 οργανώσεις, είναι μέλη ενός τοπικού δικτύου ΜΚΟ. Το 58% είναι μέλη ενός εθνικού δικτύου ΜΚΟ και το 44% είναι μέλη ενός δικτύου της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το 13% συμμετέχουν και σε άλλα δίκτυα. Όπως και με το θέμα των συνεργασιών, οι ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων από το Ηνωμένο Βασίλειο φαίνεται να έχουν πιο ανεπτυγμένες συνεργασίες και δίκτυα.

Γράφημα 6.4: Μέλος σε δίκτυα

1	Μέλος τοπικού δικτύου ΜΚΟ	56 (79%)
2	Μέλος εθνικού δικτύου ΜΚΟ	41 (58%)
3	Μέλος δικτύου τοπικής αυτοδιοίκησης	31 (44%)
4	Μέλος άλλου δικτύου	9 (13%)

- Στην Ελλάδα, μόνο δύο οργανώσεις είναι μέλη και τοπικού και εθνικού δικτύου. Μία οργάνωση είναι μέλος ενός εθνικού κυβερνητικού δικτύου (Καμπάνια για το Άσυλο).
- Στην Πορτογαλία, τέσσερις οργανώσεις είναι μέλη και τοπικού και εθνικού δικτύου. Μία οργάνωση είναι μέλος ενός εθνικού κυβερνητικού δικτύου.
- Στη Σουηδία, δύο οργανώσεις είναι μέλη ενός εθνικού κυβερνητικού δικτύου και μία είναι μέλος ενός τοπικού δικτύου ΜΚΟ. Καμία δεν είναι μέλος ενός εθνικού δικτύου ΜΚΟ.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η πλειοψηφία των οργανώσεων είναι μέλη σε πολλά δίκτυα. Μόνο τρεις οργανώσεις αναφέρουν ότι δεν συμμετέχουν σε δίκτυα. Σχεδόν όλες είναι μέλη ενός τοπικού δικτύου και λίγες είναι μέλη ενός εθνικού δικτύου ΜΚΟ. Έξι οργανώσεις είναι μέλη δικτύου Οργανισμών Εθνικής Κυβέρνησης. Δύο είναι μέλη σε Ευρωπαϊκά Δίκτυα. Οι οργανώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν την καλύτερη δικτύωση.

6.1.6.1 Συνεργασίες δίκτυο τοπικών ΜΚΟ

- **Ελλάδα:** αναφέρεται ένα τοπικό δίκτυο (Δίκτυο).
- **Πορτογαλία:** αναφέρονται τέσσερα δίκτυα (Δίκτυο για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και της εμπορίας ανθρώπων, θεματικές συνεργασίες, θεματική ομάδα εθελοντών).
- **Σουηδία:** μία οργάνωση δηλώνει "ναι", αλλά δεν αναφέρει όνομα.

- Στο **Ηνωμένο Βασίλειο** ο κατάλογος είναι μακρύς: Sisters for Safety Network, ASHA (Asylum and Housing Support Group), Black Women's Forum, Greater Manchester BME Network, FGM Greater Manchester Forum, Voluntary and Community Association Sunderland; Black and Ethnic Community Organisations Network Middlesbrough BME Network, Manchester Refugee Support Network, Refuges in Rochdale, Manchester, Blackburn and Bury, Women Solidarity Forum, Sentinel Network, Domestic Violence Forum, Sheffield Cubed, Violence against Women and Girls Partnership, Fife Sexual and Domestic Abuse Partnership, East Midlothian Partnership, Islington BME Network, Islington Refugee Forum, Forum for Equalities and Human Rights in Southwark, Haringey Harmful Practices Group, Violence against Women Action Group, Human Trafficking Leadership Group, London Violence against Women and Girls Consortium, Islington Refugee Forum, BME Women's Network, Domestic Abuse Forum, Domestic Abuse Strategic Forum, Health and Wellbeing Forum, Domestic Violence Provider Group, South Yorkshire Women Against Violence Network, South Yorkshire Anti-trafficking Network, Liverpool Women's Strategic Partnership, Severa, Rotherham Ethnic Minority Alliance, Clifton Partnership, Islington FGM Forum, Harmful Traditional Practices Network, Islington Faith Based Forum, Islington Prevention Network, Equality and Human Rights Forum in Southwark, Lambeth Domestic Violence Forum, Stockton BME Network, BECON.

6.1.6.2 Συνεργασίες δικτύων τοπικών ΜΚΟ

Το 41 των ερωτηθεισών οργανώσεων είναι μέλη εθνικών δικτύων ΜΚΟ, αλλά μόνο το 10% έχουν ονομάσει τα δικά τους. Πλειοψηφία των οργανώσεων αυτών είναι βρετανικές. Τα εθνικά δίκτυα των ΜΚΟ περιλαμβάνουν δίκτυα όπως το εθνικό κίνημα για δομές φιλοξενίας, συνασπισμοί βίας (τόσο με βάση την εθνικότητα/ φυλή και μη), και οργανώσεις που ασχολούνται ειδικά με θρησκευτικά ζητήματα (Ηνωμένο Βασίλειο).

- Στην Ελλάδα, ένα δίκτυο αναφέρεται: το Δίκτυο Ορέστης.
- Στην Πορτογαλία, τα τοπικά δίκτυα περιλαμβάνουν το Εθνικό Δίκτυο Καταφυγίων, την Ένωση των IPSS και το Movimento Internacional da Cruz Vermelha.
- Στη Σουηδία, καμία οργάνωση δεν ανήκει σε κάποιο δίκτυο εθνικών ΜΚΟ.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι οργανώσεις είναι μέλη σε πολλά εθνικά δίκτυα, όπως το IMKAAN (αναφέρεται από πολλές οργανώσεις), το Δίκτυο Μουσουλμάνων Γυναϊκών (Muslim Women's Network), Solidarity for Sisters, Trafficking Monitoring Group, National Working Group on Faith and Culture, Rights of Women, Women's Aid, Scottish Women's Aid, Women's Recourse Centre, London Violence against Women and Girls Consortium, Migrants Rights Network, the Anti-trafficking Monitoring Group και το Campaign to Reform No Recourse to Public Funds.

6.1.6.3 Συνεργασίες με δίκτυα της τοπικής αυτοδιοίκησης

Το 44% των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων του δείγματος είναι μέλη δικτύων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το μοτίβο είναι και εδώ ξεκάθαρο: οι ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο συνεργάζονται πολύ πιο στενά από ότι οι ΜΚΟ στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Σουηδία. Οι σουηδικές ΜΚΟ δεν ονομάζουν ούτε ένα τοπικό δίκτυο με το οποίο συνεργάζονται.

Άλλα δίκτυα (13%) περιλαμβάνουν δίκτυα της αγοράς εργασίας και δίκτυα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, για παράδειγμα το Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά του Ρατσισμού (European Network against Racism-ENAR) και οι Γυναίκες

της Ευρώπης κατά της Βίας (Against Violence Europe-WAVE). Μόνο το 3% των ερωτηθέντων έδωσαν συγκεκριμένο δίκτυο.

6.1.6.4 Συνεργασίες δικτύου της κυβέρνησης

Οι περισσότερες οργανώσεις δεν είναι μέλη άλλων εθνικών κυβερνητικών δικτύων, μόνο 9 είναι:

- 6 οργανώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου είναι μέλη δικτύων της εθνικής κυβέρνησης, μεταξύ των οποίων και οι παρακάτω: FGM National sub-group with NHS network with hospitals, Home Office Anti-trafficking Stakeholder Group, National Working Group on Faith and Culture, Scottish Government, Forced Marriage Working Group, FGM Working Group, Home Office Under-represented Groups Working Group, Content Development Group –National training framework, Forced Marriage Unit, FGM Working Group, Welsh Violence against Women and Girls Advisory Group, Met police groups on HRV.
- Οι πορτογαλικές οργανώσεις δεν αναφέρουν καμία συνεργασία με δίκτυα της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- 2 Σουηδικές οργανώσεις είναι μέλη των Forensic Care και SIDA.
- 1 ελληνική οργάνωση είναι μέλος της Καμπάνιας για το Άσυλο.

6.2. ΑΠΟΨΕΙΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Αυτή η ενότητα περιγράφει και συγκρίνει τα επίπεδα της γνώσης για την ύπαρξη των συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη νομοθεσία και το περιεχόμενό τους. Οι διαφορετικές αντιλήψεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα κατηγοριοποιούνται και συγκρίνονται. Επίσης, αναλύει τον βαθμό στον οποίο οι οργανώσεις εργάζονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το είδος της εργασίας και των μεθόδων που χρησιμοποιούν και αξιοποιούν οι ΜΚΟ.

6.2.1 Γνώση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία

Η ύπαρξη των Ηνωμένων Εθνών και των Συμβάσεων για τα Δικαιώματα των Γυναικών και των παιδιών είναι απόλυτα γνωστές ανάμεσα στις ΜΚΟ και οι περισσότερες εργάζονται ενεργά σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 90% των οργανώσεων δηλώνουν ότι γνωρίζουν τα Ηνωμένα Έθνη και τις Συμβάσεις για τα δικαιώματα των παιδιών και των γυναικών. Το 10% δηλώνει ότι δεν γνωρίζει τις Συμβάσεις. Αναφορικά με την γνώση της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε εθνικό επίπεδο, το αποτέλεσμα είναι παρόμοιο: το 85% δηλώνουν ότι έχουν γνώση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. 15% των οργανώσεων του δείγματος δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα τους. Η πλειοψηφία αυτού του 15% βρίσκεται στην Πορτογαλία, μετά στην Ελλάδα, λίγες στο Ηνωμένο Βασίλειο και καμία στη Σουηδία. Δύο οργανώσεις είπαν ότι είχαν κάποια ενημέρωση: "γενικές γνώσεις ότι ο καθένας έχει δικαίωμα στην ελευθερία της ζωής και την ελευθερία" και "κάποια γνώση, π.χ. την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα". Στις υπόλοιπες 85 οργανώσεις που δήλωσαν ότι έχουν γνώση, το επίπεδο της γνώσης έχει μεγάλες διακυμάνσεις, από απαντήσεις όπως "ναι, όλοι έχουν ίσα δικαιώματα στην υγεία και την εκπαίδευση" έως θεσμικές απαντήσεις για την νομική θέση απέναντι στα ανθρώπινα δικαιώματα (πολλές στο Ηνωμένο Βασίλειο).

Το γενικό συμπέρασμα από την έρευνα σ είναι ότι το επίπεδο της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ύπαρξη της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι υψηλό, όπως είναι και η γνώση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αλλά υπάρχουν τεράστιες βελτιώσεις που πρέπει να γίνουν στα επίπεδα γνώσης του περιεχομένου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - και διαφέρουν μεταξύ των χωρών (βλ. παρακάτω). Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων οργανισμών δεν είναι σε θέση να περιγράψουν τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα τους, ιδίως οι πορτογαλικές και οι σουηδικές οργανώσεις δεν μπορούσαν να περιγράψουν το περιεχόμενο της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Υπάρχουν διαφορές στο επίπεδο γνώσης των χωρών. Το εκπαιδευτικό υλικό που θα δημιουργηθεί για την εκπαίδευση των ΜΚΟ θα πρέπει να λάβει υπόψη του αυτά τα ευρήματα. Το έργο FATIMA έχει τη δυνατότητα να έχει μεγάλο αντίκτυπο.

6.2.1.1 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία από τις ελληνικές ΜΚΟ

22 από τις 28 ελληνικές ΜΚΟ λένε ότι έχουν γνώση του τι προβλέπει η ελληνική νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αντιλαμβάνονται την έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με (κυρίως) τέσσερις διαφορετικούς τρόπους:

1. Τα ανθρώπινα δικαιώματα νόμοι, πλαίσια και θεσμοί που δημιουργούνται μέσα από πολιτικές συμβάσεις.
2. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως καθολικά έμφυτα στον άνθρωπο, ανεξαρτήτως της νομοθεσίας ή των συμβάσεων.
3. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ένα σύνολο αδιάρρηκτων αρχών.

4. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως ηθικές αρχές

Η πρώτη κατηγορία των οργανώσεων, οι οποίες περιγράφουν τα ανθρώπινα δικαιώματα σαν να δημιουργήθηκαν μέσα από συμβάσεις, τείνουν να απαριθμούν το περιεχόμενο των παραγράφων και υπογραμμίζουν τη σχέση των ατόμων με τα ανθρώπινα δικαιώματα:

Η Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του Συντάγματος δεσμεύεται από τις διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα (κυρώθηκε με το νόμο). Επίσης, η ελληνική νομοθεσία περιέχει πολλούς νόμους που αφορούν θέματα προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως νόμους για την ενδοοικογενειακή βία, την ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις, τη νομοθεσία για την καταπολέμηση του ρατσισμού, κ.λπ.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα εκφράζονται και προστατεύονται από το νόμο, με τη μορφή των Συνθηκών, το διεθνές εθνικό δίκαιο, γενικές αρχές και άλλες πηγές του διεθνούς δικαίου. Το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθορίζει τις υποχρεώσεις των κυβερνήσεων να ενεργούν με συγκεκριμένους τρόπους ή να απέχουν από ορισμένες πράξεις, με σκοπό την προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των ατόμων ή ομάδων. Σε ατομικό επίπεδο, ενώ έχουμε το δικαίωμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας, θα πρέπει επίσης να σεβόμαστε τα ανθρώπινα δικαιώματα των άλλων.

Η δεύτερη κατηγορία των οργανώσεων, περιγράφουν τα ανθρώπινα δικαιώματα ως οικουμενικά και εγγενή στον άνθρωπο, ανεξαρτήτως της νομοθεσίας ή των συμβάσεων, και σε κάποιο βαθμό ως προϋπάρχοντα, τα οποία, με τη σειρά τους, δημιούργησαν τις συμβάσεις:

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι τα βασικά δικαιώματα και οι βασικές ελευθερίες που ανήκουν σε κάθε άτομο στον κόσμο. Αν και οι ιδέες για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν εξελιχθεί με την πάροδο των αιώνων, ισχυρή διεθνής υποστήριξη επιτεύχθηκε μετά από το Ολοκαύτωμα και τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Τα δικαιώματα αυτά και οι ελευθερίες - που βασίζονται σε βασικές αρχές όπως η αξιοπρέπεια, η ισότητα και ο σεβασμός - ενέπνευσαν μια σειρά από διεθνείς και περιφερειακές συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Προστατεύουν την ελευθερία μας, επηρεάζουν αποτελεσματικά αποφάσεις που λαμβάνονται από τις δημόσιες αρχές, για να παρέχουν δίκαιες και ίσες υπηρεσίες προς όλους από τις δημόσιες αρχές.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι εγγενή δικαιώματα σε όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά, τον τόπο κατοικίας, το φύλο, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, το χρώμα, τη θρησκεία, τη γλώσσα, ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση. Το πλαίσιο τους προστατεύει τα ατομικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα.

Για την τρίτη κατηγορία των οργανώσεων, τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ένα σύνολο αδιάρρηκτων αξιών και μερικές φορές συνδέονται με ένα συγκεκριμένο σύνολο αξιών που καλούνται να προστατεύσουν. Αυτές οι αρχές μπορεί να είναι η ελευθερία, η ισότητα ή πιο συγκεκριμένα οι ειδικές συνθήκες συγκεκριμένων ανθρώπων:

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι τα βασικά δικαιώματα και οι ελευθερίες που ανήκουν σε κάθε άτομο στον κόσμο και περιλαμβάνουν τον σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Προστατεύουν μία αναγνώριση των αξιών, της ταυτότητας και της ικανότητας για να εξασφαλίσουν ένα κατάλληλο επίπεδο διαβίωσης.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα αναφέρονται σε κάθε άτομο στον κόσμο. Αυτά είναι δικαιώματα και ελευθερίες - που βασίζονται στην αρχή της ισότητας, της αξιοπρέπειας και του σεβασμού.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι βασικά δικαιώματα και ελευθερίες που δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι ανεξάρτητα από την εθνικότητα, το φύλο, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τη φυλή, τη θρησκεία, τη γλώσσα, ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση. Τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνουν αστικά και πολιτικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την ελευθερία της έκφρασης, καθώς και κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος συμμετοχής στον πολιτισμό, του δικαιώματος στην τροφή και του δικαιώματος στην εργασία και την μόρφωση.

Η τέταρτη κατηγορία αντιλαμβάνεται τα ανθρώπινα δικαιώματα ως συλλογικές ηθικές αρχές, οι οποίες είναι μέρος του τι είναι ανθρώπινα όντα, ως ανθρώπινα όντα, και συνδέονται με το άτομο:

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ηθικές αρχές που περιγράφουν ορισμένα πρότυπα της ανθρώπινης συμπεριφοράς και προστατεύονται ως νομικά δικαιώματα από το νόμο. Όλα τα ανθρώπινα όντα έχουν δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία, την έκφραση και την ομιλία, την εργασία, την εκπαίδευση, κ.λπ. ανεξάρτητα από το έθνος, την τοποθεσία, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνική καταγωγή ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση στην οποία βρίσκονται.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι οικουμενικά και με βάση την αρχή του σεβασμού του ατόμου. Η θεμελιώδης παραδοχή τους είναι ότι κάθε άτομο είναι ένα ηθικό και λογικό ον που αξίζει να αντιμετωπίζεται με αξιοπρέπεια. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι τα δικαιώματα που δικαιούται ο καθένας- ανεξάρτητα από το ποιος είναι, δεν έχει σημασία ποιος είναι ή που ζει, απλώς και μόνο επειδή είναι ζωντανός.

6.2.1.2 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και της Νομοθεσίας από τις Πορτογαλικές ΜΚΟ.

15 από τις 25 πορτογαλικές ΜΚΟ λένε ότι γνωρίζουν τι προβλέπει η πορτογαλική νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτές που λένε ότι δεν γνωρίζουν, είτε λένε "όχι" ή είναι διστακτικοί σχετικά με το περιεχόμενο. Μία οργάνωση λέει "η γνώση σχετικά με το νόμο, αλλά δεν ξέρω πώς να περιγράψω τι προβλέπεται" και μία άλλη λέει ότι έχει κάποια γνώση, αλλά δεν έχουν αντικειμενική άποψη για το θέμα. Οι πορτογαλικές ΜΚΟ, σε αντίθεση με τις ελληνικές, περιγράφουν το περιεχόμενο της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα με πολύ λίγα λόγια. Η πλειοψηφία των πορτογαλικών οργανώσεων αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα ως επικρατούσες αρχές και ως νομοθεσία. Μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις ομάδες:

1. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως διακυβέρνηση και νομοθεσία, που εξασφαλίζουν ισότητα και το δικαίωμα στην ίση πρόσβαση σε κάτι

Ένα σύνολο κανόνων που διέπουν μια χώρα (σεβασμός, ζωή, κοινωνική προστασία, νομική προστασία ...)

Στο νόμο υπάρχει το δικαίωμα στην ελευθερία, την παιδεία, την υγεία, την ελευθερία της θρησκείας, της έκφρασης

Στο νόμο υπάρχει το δικαίωμα στην ίση εκπαίδευση και την ελεύθερη έκφραση

Η νομοθεσία περιλαμβάνει μέτρα για διαφορετικές χώρες, με στόχο την τυποποίηση στις χώρες

Σχεδιασμένα για τη διαφύλαξη της αξιοπρέπειας όλων των ανθρώπων, είναι νομικά πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί από τις χώρες.

2. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως ατομικά δικαιώματα, κατοχυρωμένα στον άνθρωπο:

Όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα όπως το δικαίωμα στη ζωή, την εκπαίδευση, την υγεία και την στέγαση.

3. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως παροχές:

Ναι, τα ανθρώπινα δικαιώματα ορίζονται ως δικαίωμα στη ζωή, την στέγαση, την εκπαίδευση, την υγεία και την ελευθερία.

Όλοι έχουν ίσα δικαιώματα στην υγεία και την εκπαίδευση.

4. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως αρχές:

Ίσες ευκαιρίες, μη διάκριση λόγω φυλής και εθνικότητας, ισότητα των φύλων, σεβασμός και αξιοπρέπεια.

6.2.1.3 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία από τις σουηδικές ΜΚΟ

18 από τις 25 σουηδικές ΜΚΟ λένε ότι έχουν γνώση του τι προβλέπει η σουηδική νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μία (1) οργάνωση λέει ότι δεν γνωρίζει. Υπάρχουν 6 απαντήσεις που λείπουν. Καμία από τις σουηδικές οργανώσεις δεν έχει δώσει οποιαδήποτε λεπτομέρειες σχετικά με το τι νομίζει ότι η νομοθεσία ορίζει.

6.2.1.4 Κατανόηση των Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Νομοθεσία από τις βρετανικές ΜΚΟ

Η κυρίαρχη έννοια που δίνουν οι οργανώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στα ανθρώπινα δικαιώματα, είναι μία και με τον ίδιο τρόπο: τείνουν να ονομάζουν ή να απαριθμούν διάφορα νομοθετήματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και επαναλαμβάνουν το περιεχόμενο. Παρακάτω, ακολουθούν κάποια παραδείγματα των απαντήσεων των οργανώσεων του Ηνωμένου Βασιλείου:

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, π.χ. πρόβλεψη για την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, την ελευθερία του λόγου κ.λπ. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού -νόμος στο Ηνωμένο Βασίλειο - το δικαίωμα στην εκπαίδευση κ.λπ.

Ο νόμος του 1998 τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Human Rights Act) τέθηκε σε ισχύ στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Οκτώβριο του 2000. Αποτελείται από μια σειρά από κεφάλαια που έχουν ως αποτέλεσμα την κωδικοποίηση των άρθρων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου. Αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι τα άτομα μπορούν να λύσουν τις περιπτώσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα εγχώρια δικαστήρια. Δεν χρειάζεται πια να μεταβούν στο Στρασβούργο για να υποστηρίξουν τις υποθέσεις τους.

Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα 1998 - ίση μεταχείριση προς όλους, δικαιοσύνη, αξιοπρέπεια, σεβασμός, καθοδήγηση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τη Διάσκεψη των Γυναικών του Πεκίνου και τις διακηρύξεις του ΟΗΕ για την βία κατά των γυναικών.

Ναι, συμπεριλαμβάνουν τον Νόμο για τα παιδιά, την Ενδοοικογενειακή Βία, τον Νόμο για την ισότητα.

Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις διάφορες συμβάσεις του ΟΗΕ, όπως η Σύμβαση υπέρ της εξάλειψης όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW) (ο διευθυντής έχει ένα υψηλό επίπεδο ευαισθητοποίησης σχετικά με αυτά τα θέματα, αλλά όχι σίγουρα και το υπόλοιπο προσωπικό και οι εθελοντές).

Ναι, περιλαμβάνουν τον Νόμο για την Ισότητα, την Σύμβαση υπέρ της εξάλειψης όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW), τον Νόμο για τα Παιδιά, κ.λπ. Γενικές γνώσεις.

Ναι, γενικά - Η Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η CEDAW, το Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Εμπορία Ανθρώπων. Η ειδική Εισηγήτρια του ΟΗΕ για τη βία κατά των γυναικών. Ο Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα 1998 δίνει νομική ισχύ στο Ηνωμένο Βασίλειο σε ορισμένα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Μας προστατεύουν από τη ζωή και το θάνατο και την

ελευθερία από τα βασανιστήρια, αλλά επίσης επηρεάζουν την καθημερινή μας ζωή: τι μπορούμε να πούμε ή να κάνουμε, τις πεποιθήσεις μας, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και άλλα παρόμοια βασικά δικαιώματα. Δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία από τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, την ελευθερία από τη δουλειά και την καταναγκαστική εργασία, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη. Καμία τιμωρία χωρίς νόμο, σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, του σπιτιού και της αλληλογραφίας. Ελευθερία της σκέψης, της πίστης και της θρησκείας. Ελευθερία έκφρασης. Ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι. Το δικαίωμα στο γάμο και της δημιουργίας οικογένειας. Προστασία από τις διακρίσεις σε σχέση με αυτά τα δικαιώματα και τις ελευθερίες.

6.2.1.5 Συνοπτική σύγκριση της κατανόησης των οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Η βασική ομοιότητα ανάμεσα στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι ότι πολλές οργανώσεις αντιλαμβάνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα ως νόμους, πλαίσια και θεσμούς που δημιουργήθηκαν μέσα από πολιτικές συμβάσεις. Τόσο οι ελληνικές όσο και οι πορτογαλικές οργανώσεις αντιλαμβάνονται, επίσης, τα ανθρώπινα δικαιώματα ως κάτι πέρα από τη νομοθεσία και τις δομές της κυβέρνησης. Θεωρούν, επίσης, τα ανθρώπινα δικαιώματα ως ένα σύνολο αδιάρρηκτων αξιών, οι οποίες είναι σύμφυτες με την ανθρώπινη ύπαρξη, ανεξάρτητα από τους νόμους και τις συμβάσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, τα ανθρώπινα δικαιώματα εξατομικεύονται.

6.2.2: Εργασία σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Το 78% των οργανώσεων εργάζονται ενεργά στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το 22% όχι. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι το έργο μπορεί να χρειαστεί να βρει και άλλες οργανώσεις σε αυτές τις χώρες που εντοπίζεται το 22%, ή διαφορετικά το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να ξεκινήσει από τα βασικά. Το 22% εντοπίζεται κυρίως στην Πορτογαλία και την Ελλάδα.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες και η πληροφόρηση είναι οι δύο βασικές μορφές εργασίας που αναλαμβάνουν οι οργανώσεις. Το 77% και το 76% αντίστοιχα αναλαμβάνουν τέτοιες δραστηριότητες. Η ευαισθητοποίηση και η οργάνωση σεμιναρίων είναι επίσης πολύ συχνή, το 66% των ΜΚΟ ασχολούνται με την ευαισθητοποίηση και την οργάνωση σεμιναρίων. Δεν ξέρουμε το είδος των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, αλλά ξέρουμε ότι το 57% των ΜΚΟ προσφέρουν κάποια μορφή βοήθειας σε θέματα μετανάστευσης. Το 62% εργάζεται άμεσα με τη βοήθεια και την υποστήριξη των θυμάτων και το 51% εργάζεται για την υπεράσπιση των θυμάτων.

Γράφημα 6.5: Εργασία σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων

1	Δραστηριότητες ευαισθητοποίησης	57 (66%)
2	Σεμινάρια	57 (66%)
3	Εκπαιδευτικές δραστηριότητες	66 (77%)
4	Παροχή πληροφοριών	65 (76%)
5	Βοήθεια και υποστήριξη σε θύματα	53 (62%)
6	Νομική υπεράσπιση των θυμάτων	44 (51%)
7	Υπεράσπιση σε αστικές/ ποινικές υποθέσεις	33 (38%)
8	Βοήθεια σε θέματα μετανάστευσης Άλλα θέματα	49 (57%)

Θρησκεία δεν συγχωρεί την βία τιμής. Μια περαιτέρω συγκριτική παρατήρηση είναι ότι καμία από τις σουηδικές οργανώσεις δεν έχει δώσει ορισμό για την βία για λόγους τιμής.

Μεταξύ των οργανώσεων, οι συνολικές αντιλήψεις, ή η πλαίσιωση, και οι στάσεις για την βία που σχετίζεται με την τιμή, μπορούν να ομαδοποιηθούν σε 7 κατηγορίες:

1. Η βία που σχετίζεται με την τιμή συνδεδεμένη με την κουλτούρα, μερικές φορές και με την θρησκεία, την παράδοση και τις νόρμες.
2. Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως μορφή διάκρισης ή παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
3. Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως έγκλημα.
4. Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως θέμα που σχετίζεται με το φύλο, θέμα της ισότητας των φύλων, ή ως συνέπεια της πατριαρχίας.
5. Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως μορφή ενδοοικογενειακής βίας και άλλων μορφών βίας.
6. Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως φαινόμενο που δεν συνδέεται με την θρησκεία, την εθνότητα και την κουλτούρα.
7. Οργανώσεις που δεν είναι εξοικειωμένες με την βία για λόγους τιμής.

Ακολουθούν παραδείγματα από αποσπάσματα από τις οργανώσεις για καθεμία από τις 7 κατηγορίες.

6.3.1.1 Η βία που σχετίζεται με την τιμή συνδεδεμένη με την κουλτούρα (μερικές φορές ως έγκλημα λόγω κουλτούρας)

Η βία τιμής είναι πολύ συχνό φαινόμενο στις Ισλαμικές χώρες και στην Αφρική. Τα θύματα είναι κυρίως γυναίκες.

Η βία τιμής αποτελεί βία κατά των γυναικών σε σχέση με τις κοινωνικές και θρησκευτικές προσδοκίες και τις νόρμες των οικογενειών τους.

Βασίζεται στην εκάστοτε κουλτούρα

Όλες οι μορφές βίας που παρεμβαίνουν στα πιστεύω μου. Έχει να κάνει με τις αξίες, τα έθιμα, τις παραδόσεις και τα δικαιώματα.

Θα την όριζα ως κακοποίηση που λαμβάνει χώρα για την προστασία της οικογενειακής τιμής από ένα ή περισσότερα μέλη μίας οικογένειας ή μίας κοινότητας.

Είναι ένα βίαιο έγκλημα που διαπράττεται με σκοπό την προστασία της τιμής της οικογένειας ή της κοινότητας. Βασίζεται στην πεποίθηση των δραστών ότι το θύμα έχει παραβιάσει τις αρχές μιας κοινότητας ή μιας θρησκείας, συνήθως για λόγους όπως η άρνηση να προχωρήσει σε έναν κανονισμένο γάμο, η σύναψη σχέσης που δεν έχει την έγκριση της οικογένειας ή όταν κάποια έχει πέσει θύμα βιασμού.

Η βία τιμής προκαλεί ντροπή στην οικογένεια. Σχετίζεται με την ντροπή.

Η βία τιμής είναι οποιαδήποτε μορφή βίας σε γυναίκες στο όνομα της τιμής - που χρησιμοποιεί την τιμή ως αιτία.

Η βία τιμής είναι ένα σύνολο πρακτικών που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της συμπεριφοράς των μελών της οικογένειας και άλλων κοινωνικών ομάδων για την προστασία πολιτιστικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεων έτσι όπως τις αντιλαμβάνονται τα θύματα.

Η βία τιμής είναι ένα έγκλημα εις βάρος κάποιου ατόμου για την προστασία της τιμής της οικογένειας ή της κοινότητας ή της θρησκείας.

Γενικά σωματική βία που υφίσταται κάποιο άτομο από δράστες, οι οποίοι πιστεύουν ότι το θύμα προκάλεσε την ατίμωση της οικογένειας, της ομάδας ή της κοινότητας με τη συμμετοχή σε οποιαδήποτε συμπεριφορά που γίνεται αντιληπτή ως ανήθικη ή απαράδεκτη από θρησκευτικές ή κοινωνικές / πολιτισμικές / πρότυπα.

Η βία τιμής είναι πολιτισμικές νόρμες κάποιων κοινοτήτων.

Μια δολοφονία τιμής είναι μια πράξη εκδίκησης ενός μέλους μιας οικογένειας από άλλα μέλη, λόγω της πεποίθησης των δραστών ότι το θύμα έφερε ντροπή ή ατιμία στην οικογένεια, ή έχει παραβιάσει τις αρχές μιας κοινότητας ή μιας θρησκείας, συνήθως για λόγους όπως η άρνηση να προχωρήσει σε έναν κανονισμένο γάμο, η σύναψη σχέσης που δεν έχει την έγκριση της οικογένειας ή όταν κάποια έχει πέσει θύμα βιασμού ή το ντύσιμο με τρόπους που κρίνονται ακατάλληλοι.

6.3.1.2 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως μορφή διάκρισης ή παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Είναι μια παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Διάκριση σε κάθε επίπεδο· Η βία κατά των άλλων, η βία στα βασικά δικαιώματα.

Μία μορφή διάκρισης:

Η βία τιμής είναι μία παραβίαση του δικαιώματος των ανθρώπων στην αξιοπρέπεια και την τιμή.

Η οργάνωσή μου ορίζει την βία τιμής ως όλες τις μορφές βίας που εναντιώνονται στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η βία τιμής είναι μία μορφή κακοποίησης που διαπράττεται ή δικαιολογείται στο όνομα της τιμής. Αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως μορφή βίας για λόγους τιμής. Είναι ένα μέσο για τον έλεγχο και τον περιορισμό των ελευθεριών· Δεν είναι θρησκευτικό ζήτημα.

Κάθε έγκλημα που παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, όλα τα είδη των πράξεων που εκτελούνται εναντίον κάποιου άλλου, όπου δεν υπάρχει σεβασμός για τις πεποιθήσεις, τη θρησκεία και τον πολιτισμό τους.

6.3.1.3 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως έγκλημα.

Η βία τιμής αποτελεί ένα βίαιο έγκλημα που διαπράττεται λόγω της αντίληψης του δράστη ότι το θύμα έχει παραβιάσει τις αρχές της οικογένειας.

Η βία τιμής είναι ένα βίαιο έγκλημα ή περιστατικό που διαπράττεται για την προστασία ή την υπεράσπιση της τιμής της οικογένειας ή της κοινότητας. Για παράδειγμα, η βία τιμής μπορεί να διαπραχθεί εναντίον μίας γυναίκας που θέλει να ξεφύγει από έναν αναγκαστικό γάμο.

Την ορίζω ως έγκλημα.

Η βία τιμής είναι ένα βίαιο έγκλημα ή περιστατικό που μπορεί να έχει διαπραχθεί για την υπεράσπιση ή την προστασία της τιμής της οικογένειας ή της κοινότητας.

Η βία τιμής είναι ένα βίαιο έγκλημα που διαπράττεται για την προστασία της τιμής της οικογένειας ή της κοινότητας.

Η βία τιμής ορίζει τα εγκλήματα που γίνονται λόγω της ατίμωσης της οικογένειας.

Η βία τιμής είναι ένα έγκλημα ή περιστατικό για την προστασία της τιμής της οικογένειας/ κοινότητας (ορισμός της αστυνομίας).

Η βία τιμής ενθαρρύνει τη βία προς τα μέλη της οικογένειας που θεωρούνται ότι έχουν ατιμώσει την οικογένειά τους. Είναι ένα έγκλημα που διαπράττεται για να προστατεύσει και να υπερασπιστεί την τιμή.

Εγκλήματα που σχετίζονται με την επαγγελματική και κοινωνική προσωπική αξιοπρέπεια, βία κατά των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της αξιοπρέπειας και των αξιών ενός ατόμου, τραυματισμοί, συναισθηματική και ψυχολογική βία, παραβίαση της ιδιωτικής ζωής, αδιαφορία για τον τρόπο ύπαρξης του κάθε ατόμου, βία εναντίον της σωματικής, ψυχολογική, συναισθηματική και πνευματική ευεξία του ατόμου, έλλειψη σεβασμού για τον άλλον σε διαφορετικά επίπεδα.

Βία τιμής είναι όταν ένα άτομο, συνήθως ένας άντρας, διαπράττει ένα έγκλημα γιατί πιστεύει ότι έχει δεχθεί προσβολή.

6.3.1.4 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως θέμα που σχετίζεται με το φύλο, θέμα της ισότητας των φύλων

Οποιαδήποτε πράξη που γίνεται για να αποτρέψει ένα κορίτσι/ μία γυναίκα/ ένα άτομο να ζήσει τη ζωή της όπως θέλει, όταν η πράξη αυτή είναι καταχρηστική.

Η βία τιμής αποτελεί έλλειψη σεβασμού, ειδικά προς τις γυναίκες. Οι γυναίκες δεν έχουν δικαιώματα ή ελευθερίες. Οι γυναίκες αντιμετωπίζονται ως κατώτερες και κυριαρχούνται και ελέγχονται από τους άντρες. Περιλαμβάνει κακοποίηση όπως ο αναγκαστικός γάμος, η ενδοοικογενειακή βία κ.λπ.

Όταν ένας άντρας που νομίζει ότι ορίζει τον κώδικα τιμής και τον εφαρμόζει όπως τον βολεύει, συχνά δολοφονώντας μία γυναίκα - παραβάτη.

Έλλειψη σεβασμού και άσκηση εξουσίας σε γυναίκες και παιδιά.

Η βία τιμής είναι μία μορφή κακοποίησης που διαπράττεται ή δικαιολογείται στο όνομα της τιμής. Αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως μορφή βίας για λόγους τιμής. Είναι ένα μέσο ελέγχου και περιορισμού των ελευθεριών.

Είναι βία στο όνομα της τιμής, ιδιοκτησία της γυναίκας και των παιδιών.

Σύμφωνα με πρόσφατες εκθέσεις των Ηνωμένων Εθνών και της ECRI, 5.000 γυναίκες ετησίως δολοφονούνται για λόγους «τιμής», αν και οι ΜΚΟ σε όλο τον κόσμο πιστεύουν ότι οι δολοφονίες υπερβαίνουν τις 20.000 ετησίως, καθώς πολλές από αυτές παρουσιάζονται ως αυτοκτονίες και όχι ως δολοφονίες.

6.3.1.5 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως μορφή ενδοοικογενειακής βίας και άλλων μορφών βίας.

Οποιοδήποτε είδος βίας εναντίον κάποιου άλλου (ρατσισμός, διακρίσεις, μισαλλοδοξία, έλλειψη σεβασμού ...).

Η βία τιμής είναι μορφή ενδοοικογενειακής βίας, σύμφωνα με τον ορισμό της κυβέρνησης. Ενδοοικογενειακή βία όπου υπάρχει ένας κώδικας τιμής και υπάρχει παράβαση αυτού του κώδικα. Εξαναγκασμός από και συμπαίγνια της κοινότητας που ορίζει την τιμή.

Η βία τιμής είναι η απάντηση στην παραβίαση του κώδικα τιμής. Όταν την δούμε ολιστικά - είναι μέρος της ενδοοικογενειακής βίας.

Η βία τιμής συνδέεται με τον ορισμό της ενδοοικογενειακής βίας. Αφορά στην ντροπή - κάποιος φτάνει στα άκρα για να αποφύγει την ντροπή.

Θα την όριζα ως βία.

6.3.1.6 Η βία που σχετίζεται με την τιμή ως φαινόμενο που δεν συνδέεται με την θρησκεία, την εθνότητα και την κουλτούρα.

Μια επιπλέον κατηγορία είναι εκείνη όπου οι ΜΚΟ αποστασιοποιούνται από και αναλαμβάνουν ενεργό στάση ενάντια στην άποψη που συνδέει την βία για λόγους τιμής με τη θρησκεία ή τον πολιτισμό:

Η βία εξαιτίας οποιασδήποτε πράξης που φαίνεται να προκαλεί την ατίμωση ή την ντροπή της οικογένειας ή της κοινότητας. Δεν βασίζεται σε αξίες της κοινότητας ή της θρησκείας - ηθικά λάθος

Η βία τιμής είναι μία μορφή κακοποίησης που διαπράττεται ή δικαιολογείται στο όνομα της τιμής. Αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως μορφή βίας για λόγους τιμής. Είναι ένα μέσο ελέγχου και περιορισμού των ελευθεριών, όχι ένα θρησκευτικό ζήτημα.

Συχνά συνδέεται με μέλη της οικογένειας που λανθασμένα πιστεύουν ότι κάποιος έχει προκαλέσει ντροπή στην οικογένεια/ την κοινότητα, κάνοντας κάτι που δεν είναι σύμφωνο με τις παραδοσιακές πεποιθήσεις.

6.3.1.7 Οργανώσεις που δεν είναι εξοικειωμένες με την βία για λόγους τιμής

Επτά οργανώσεις, όλες ελληνικές, είτε δεν γνωρίζουν την έννοια της βίας που σχετίζεται με την τιμή είτε δεν έχουν εργαστεί σε αυτό το ζήτημα: Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν:

Δεν μπορώ να δώσω έναν ορισμό - δεν έχουμε εργαστεί σε αυτό το ζήτημα

Δυστυχώς, δεν είμαστε εξοικειωμένοι με το θέμα.

Δεν είμαστε εξοικειωμένοι με το θέμα. Ωστόσο, πιστεύουμε ότι η βία για λόγους τιμής αφορά στην βία που λαμβάνει χώρα λόγω της πεποίθησης των δραστών ότι το θύμα έφερε ντροπή ή ατίμωση στην οικογένεια.

Δεν είμαι εξοικειωμένος/η με το θέμα.

6.3.2: Μορφές βίας και κακοποίησης που αναφέρονται από τις οργανώσεις

Το 83% των οργανώσεων (78) πιστεύουν ότι υπάρχει βία στις κοινότητες στις οποίες δραστηριοποιούνται. Είναι κάπως περίεργο ότι το 17% πιστεύει ότι δεν υπάρχει το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών στις κοινότητες στις οποίες εργάζονται. 11 οργανώσεις δεν έχουν απαντήσει σε αυτή την ερώτηση.

Μεταξύ των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο θέμα της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών, η ενδοοικογενειακή βία είναι η πιο κοινή μορφή βίας που αναφέρεται. Το 87% των ερωτηθέντων οργανισμών αναφέρουν το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας. Η δεύτερη πιο συχνά αναφερόμενη μορφή βίας είναι η παιδική κακοποίηση, που αναφέρεται από το 67% των οργανώσεων. Από τις προεπιλεγμένες απαντήσεις, οι λιγότερο συχνές μορφές βίας είναι οι μάγοι (10%) και η κακοποίηση που σχετίζεται με την προίκα/ την τιμή της ύψης (14%). Ο αναγκαστικός γάμος, που αναφέρεται από το 41% των οργανώσεων, συμπεριλαμβάνεται ενίοτε ως

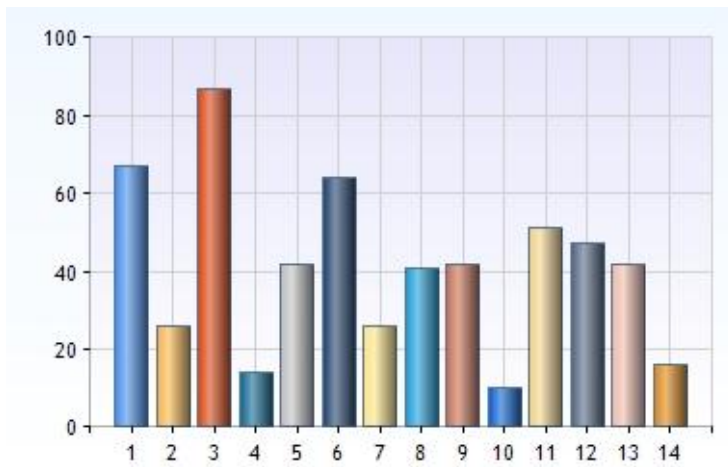
μορφή ενδοοικογενειακής βίας, και το αποτέλεσμα θα πρέπει να το χειριστούμε προσεκτικά, καθώς δεν γνωρίζουμε πώς οι οργανώσεις ορίζουν τις διαφορετικές μορφές βίας.

Άλλες (το 7% των οργανώσεων απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση) μορφές βίας περιλαμβάνουν: βιασμός, δουλεία, γάμος, σωματεμπορία, σεξουαλικός εκφοβισμός (bullying) μέσω διαδικτύου, ο στιγματισμός των κοριτσιών/ παιδιών ως μάγισσες και η οικιακή δουλεία. Τρεις οργανώσεις πρόσθεσαν τον βιασμό, ως πεδίο δραστηριοποίησής τους, αλλά θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου θεωρήσαμε ότι ο βιασμός εμπεριέχεται στην σεξουαλική κακοποίηση). Ο ομαδικός βιασμός προστέθηκε ως ειδικό θέμα, πλέον της σεξουαλικής κακοποίησης/ βίας. Δύο οργανώσεις ανέφεραν την εργασιακή εκμετάλλευση ως μέρος των μορφών βίας με τις οποίες εργάζονται.

Μία οργάνωση ανέφερε τα ανθρώπινα δικαιώματα. Δύο οργανώσεις εργάζονται με θέματα όπως η διγαμία και ο γάμος συμφέροντος, μία πιο προσεκτική διατύπωση του αναγκαστικού γάμου. Μόνο δύο οργανώσεις ανέφεραν τη σωματεμπορία (trafficking) ως κακοποίηση που σχετίζεται με την μετανάστευση.

Γράφημα 6.6: Μορφές βίας και κακοποίησης (δυνατότητα πολλών επιλογών)

1	Παιδική Κακοποίηση	58 (67%)
2	Θέματα παιδικής κατοικίας/απαγωγής	22 (26%)
3	Ενδοοικογενειακή Βία	75 (87%)
4	Βία που σχετίζεται με την προίκα	12 (14%)
5	Πρώρος γάμος	36 (42%)
6	Οικογενειακά/ Κοινωνικά Πρότυπα ελέγχου γυναικείου φύλου	55 (64%)
7	Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων	22 (26%)
8	Αναγκαστικός Γάμος/Απαγωγή	35 (41%)
9	Εγκλήματα τιμής	36 (42%)
10	Παραδοσιακοί θεραπευτές (Μάγοι)	9 (10%)
11	Σεξουαλική κακοποίηση (ενδοοικογενειακή)	44 (51%)
12	Σεξουαλική κακοποίηση (μη οικογενειακή)	40 (47%)
13	Παρενόχληση	36 (42%)
14	Άλλο: παρακαλώ περιγράψτε	14 (16%)

6.3.3: Εργασίας των ΜΚΟ σε θέματα βίας για λόγους τιμής.

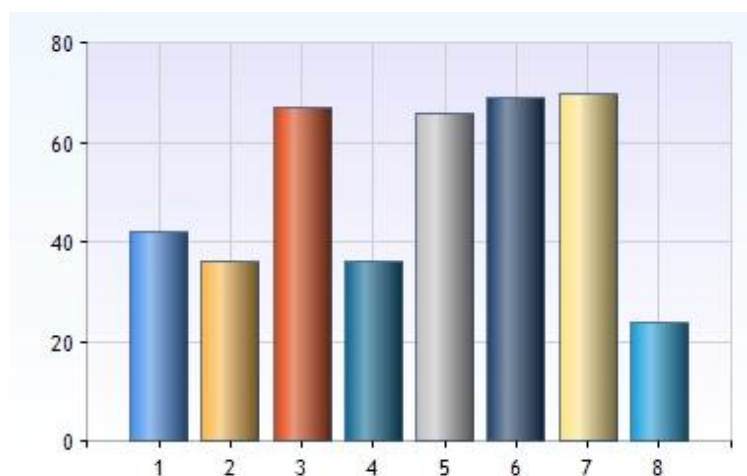
Το 56% των οργανώσεων εργάζονται ενεργά με τους ωφελούμενούς τους σε θέματα βίας που σχετίζεται με την τιμή. Οι πιο κοινές μορφές εργασίας είναι προληπτικές δράσεις και ευαισθητοποίηση μέσα στις κοινότητες. Από το 56% που εργάζονται ενεργά για την βία που σχετίζεται με την τιμή, το 93% εργάζεται με την πρόληψη και ευαισθητοποίηση. Το 77% των οργανώσεων συνεργάζεται ενεργά με τις υπηρεσίες και την υποστήριξη για τα θύματα/ πιθανά θύματα. Το προληπτικό έργο είναι κυρίως άτυπο, μέσα από ομαδικές δραστηριότητες και συζητήσεις (93%). Το 61% εργάζεται επίσημα με την πρόληψη. Παραδείγματα αυτού του τύπου της εργασίας περιλαμβάνουν σεμινάρια, παρουσιάσεις, καθώς και πληροφοριακό υλικό και εκδηλώσεις της κοινότητας.

Πίνακας 6.9: Πρότυπα της εργασίας των ΜΚΟ σε θέματα βίας για λόγους τιμής.

	Ναι	Όχι	Υπηρεσίες και υποστήριξη.	Ευαισθητοποίηση	Άτυπα	Τυπικά
Επαγγελματική ενασχόληση με το θέμα της βίας τιμής	56%	44%	77%	93%	93%	61%

Γράφημα 6.7: Τυπική εργασία στην πρόληψη της βίας που σχετίζεται με την τιμή των ΜΚΟ στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

1	Τέχνη & Δράμα	28 (42%)
2	Σύμπραξη με τοπικούς/ θρησκευτικούς φορείς	24 (36%)
3	Τοπικές εκδηλώσεις	45 (67%)
4	Κοινοτικό ραδιόφωνο	24 (36%)
5	Πληροφοριακό υλικό - φυλλάδια - αφίσες	44 (66%)
6	Παρουσιάσεις	46 (69%)
7	Σεμινάρια	47 (70%)
8	Άλλο: παρακαλώ περιγράψτε	16 (24%)

Άλλες μορφές εργασίας στην πρόληψη της βίας που σχετίζεται με την τιμή (το 8% απάντησε στην ερώτηση, δηλ. 14 οργανώσεις):

- Κατάρτιση (3 οργανώσεις)
- Σχολεία (2 οργανώσεις)
- Εργαστήρια (2 οργανώσεις)
- Καμπάνιες
- Συμβουλευτική
- Παραπομπή στις αρμόδιες κυβερνητικές αρχές ή σε συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης και καθοδήγησης
- Συμμαχίες
- Ομαδική εργασία
- Μουσική
- Κοινοτική εφημερίδα

6.3.4 Απαντήσεις για την βία κατά των γυναικών συμπεριλαμβανομένης της βίας για λόγους τιμής

Υπάρχει ένα εύρος απαντήσεων για την βία για λόγους τιμής. Οι παρακάτω πίνακες δείχνουν τις απαντήσεις για τον αναγκαστικό γάμο, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική κακοποίηση από τρεις πλευρές: α) κοινωνία των πολιτών/ ΜΚΟ, β) την ευρύτερη κοινότητα και γ) η κυβέρνηση στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι απαντήσεις συνοψίστηκαν και δεν επαναλαμβάνονται οι ίδιες απαντήσεις.

6.3.4.1 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Ελλάδα

Οι πιο κοινές απαντήσεις από την κοινωνία των πολιτών στην Ελλάδα για όλες τις μορφές βίας είναι η νομική υπεράσπιση και υποστήριξη θυμάτων. Η υποστήριξη των θυμάτων περιλαμβάνει τόσο ψυχοκοινωνική όσο και νομική υποστήριξη. Η φωνή της κοινωνίας των πολιτών τόσο στον αναγκαστικό γάμο και την σεξουαλική επίθεση δεν ακούγεται που σημαίνει ότι οι γυναίκες που πλήττονται από αυτές τις μορφές βίας δεν ακούγονται από τις δημόσιες αρχές. Δεν τις συμβουλεύεται κανείς.

Πίνακας 6.10: Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα για τη βία κατά των γυναικών

Αριθμοί στις παρενθέσεις = αριθμός ΜΚΟ που απάντησαν

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση και βιασμός
Υπεράσπιση - Συνηγορία (3)	Υπεράσπιση - υποστήριξη των θυμάτων (3)	Ψυχοκοινωνική και νομική υποστήριξη (12)	Ψυχοκοινωνική και νομική υποστήριξη (9)
Ψυχοκοινωνική και νομική υποστήριξη (3)	Ψυχοκοινωνική και νομική υποστήριξη (2)	Δραστηριότητες ευαισθητοποίησης (4)	Δραστηριότητες ευαισθητοποίησης (9)
Υποστήριξη θυμάτων (1)	Εκστρατείες ενημέρωσης με τοπικούς φορείς (1)	Συμβουλευτική στήριξη και καθοδήγηση θυμάτων (6) και των οικογενειών τους (1)	Υπεράσπιση θυμάτων (9) και των οικογενειών (1) τους
Ευαισθητοποίηση (1)		Συμβουλευτική (3)	Συμβουλευτική (2)
Φωνή: οι ΜΚΟ δεν έχουν		Πρωτογενής πρόληψη (2)	Πρωτογενής πρόληψη (2)

πρόσβαση στις αρχές (1)		
Ανεπαρκής συμβουλευτική και υποστήριξη (1)	Κατάρτιση επαγγελματιών (1)	Κατάρτιση επαγγελματιών (1)
	Καμπάνιες (1)	Ανεπαρκής συμβουλευτική και υποστήριξη (1)
	Ανεπαρκής συμβουλευτική και υποστήριξη (1)	Φωνή: οι ΜΚΟ δεν έχουν πρόσβαση στις αρχές (1)

6.3.4.2 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Πορτογαλία

Οι κύριες απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών σε όλες τις μορφές βίας, στην Πορτογαλία, είναι η υποστήριξη των θυμάτων, εκστρατείες ευαισθητοποίησης και παραπομπές/ καταγγελία σε δημόσια αρχή.

Πίνακας 6.11: Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Πορτογαλία για τη βία κατά των γυναικών

Αριθμοί σε παρενθέσεις = αριθμός ΜΚΟ

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
Υποστήριξη θυμάτων (7), νομική υποστήριξη (2)	Καμπάνιες ευαισθητοποίησης (11) για τους δράστες (1)	Καμπάνιες (1) ευαισθητοποίησης (6)	Καταγγελίες (8) και αναφορά στη δικαιοσύνη (8)
Ευαισθητοποίηση (8)	Υποστήριξη θυμάτων (8)	Καταγγελίες, αναφορές (5) και δημόσιες αρχές (3)	Ευαισθητοποίηση (6)
Εκπαίδευση στα θύματα να αμύνονται (2)	Εκπαίδευση (3)	Καθοδήγηση (6)	Συμβουλευτική (5)
Εκπαίδευση σε κανόνες και καθήκοντα (1)	Προστασία θυμάτων (2)	Νομική υποστήριξη (4)	Υποστήριξη θυμάτων (συναισθηματική υποστήριξη, ιατρική, ασφάλεια, ομάδες βοήθειας) (4)
	Πληροφόρηση και κατάρτιση επαγγελματιών	Κατάρτιση και ανταλλαγή πληροφοριών (2)	Υπεράσπιση και προστασία θυμάτων (2)
		Θεραπεία (1)	Θεραπεία (1)
		Οικογενειακή διαμεσολάβηση (1)	Αποκατάσταση (1)
		Διεπιστημονική παρέμβαση με θύματα και δράστες (1)	

6.3.4.3 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Σουηδία

Τα σουηδικά ερωτηματολόγια σε αυτό το θέμα ήταν κενά, εκτός από ένα που δήλωνε "θεός". Η απάντηση έχει ερμηνευτεί ως λανθασμένη. Το αποτέλεσμα πιθανώς οφείλεται στο γεγονός ότι το δείγμα των Σουηδών αποτελούνταν σκόπιμα από μικρές μεταναστευτικές ΜΚΟ που δεν ήταν απαραίτητα ενεργές στον τομέα της βίας εναντίον των γυναικών και που χρειάζονται να αναπτύξουν γνώσεις και ικανότητες.

Το συμπέρασμα από τις σουηδικές απαντήσεις είναι ότι το πρόγραμμα FATIMA έρχεται να καλύψει ένα κενό, τόσο από άποψη παραγωγής γνώσης όσο και στην μεταφορά γνώσης. Η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση είναι το κλειδί.

Πίνακας 6.12: Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Σουηδία για τη βία κατά των γυναικών

Αναγκαστικός γάμος (FGM)	Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
--------------------------	----------------------------------	----------------------	--------------------

6.3.4.4 Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στο Ηνωμένο Βασίλειο

Υπάρχει ένα εύρος απαντήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο, που κυμαίνονται από δραστηριότητες ευαισθητοποίησης έως τη σηματοδότηση, την εκπαίδευση των αστυνομικών και τον εντοπισμό γιατρών που έχουν πολιτισμική ευαισθησία. Οι πιο κοινές απαντήσεις είναι: Καμπάνιες ευαισθητοποίησης (αφίσες, πανό, καμπάνιες στα ΜΜΕ, κοινοτικό ραδιόφωνο) και δίκτυα. Παρατηρείται έλλειψη γνώσεων για το πως θα υποστηρίξουμε τις γυναίκες από μεταναστευτικές μαύρες κοινότητες. Οι απαντήσεις των βρετανικών οργανώσεων ξεχωρίζουν από τις υπόλοιπες γιατί είναι πιο ποικίλες και περισσότερες. Αυτό είναι, εν μέρει, αντανάκλαση των οργανώσεων του δείγματος: οι ΜΚΟ του Ηνωμένου Βασιλείου είναι όλες εθνικών μειονοτήτων στον τομέα της βίας τιμής.

Πίνακας 6.13: Απαντήσεις της κοινωνίας των πολιτών στο ΗΒ για τη βία κατά των γυναικών

Αριθμοί στις παρενθέσεις = αριθμός ΜΚΟ που έδωσαν αυτήν την απάντηση EMM= εθνική μειονότητα μαύρων

Αναγκαστικός γάμος	(FGM) Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων ²³	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
Εκστρατείες ευαισθητοποίησης (4) (κοινοτικό ραδιόφωνο, αφίσες, πανό, μέσα κοινωνικής δικτύωσης) και σεμινάρια (2) και παρουσιάσεις (1) από ΜΚΟ EMM	Ευαισθητοποίηση (5) (αφίσες / πανό και μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εκστρατείες μέσω ενημέρωσης υψηλού προφίλ (3)	Ευαισθητοποίηση (εκστρατεία στα μέσα ενημέρωσης) μέσα στις τοπικές κοινωνίες (4)	Ευαισθητοποίηση (εκστρατεία στα μέσα ενημέρωσης) (1) μέσα στις τοπικές κοινωνίες (2)
Υπεράσπιση θυμάτων (6)	Υποστήριξη (νομή, συναισθηματική) και συμβουλευτική των θυμάτων (7)	Ξενώνες/ υπηρεσίες (4)	Υπεράσπιση θυμάτων (5)
Πρόβλεψη υπηρεσιών για τα θύματα (5)	Υπεράσπιση (2)	Υποστήριξη/ συμβουλευτική/ συνηγορία/ καθοδήγηση θυμάτων (5)	Πρόληψη (δίκτυα) (1)
Υποστήριξη θυμάτων (ενδυνάμωση) (5) Καθοδήγηση θυμάτων (1) Εκπαίδευση στους φορείς πρώτης γραμμής (1)	Εκπαίδευση (σεμινάρια, συζητήσεις, ταινίες) (2)	Έλλειψη γνώσης της νομοθεσίας καθώς επηρεάζει τις μειονοτικές μαύρες γυναίκες από γενικές ΜΚΟ - δεν καταλαβαίνουν την διαφορά φυλής και γένους (1)	Υποστήριξη (νομική, κοινωνική, ψυχοκοινωνική) και συμβουλευτική (2) για τα θύματα
Πρόσφυγες μαύρων εθνικών μειονοτήτων (2) και προσωρινή διαμονή (1)	Πρόσωπα κύρους της κοινότητας που υποστηρίζουν τις γυναίκες (1)	Πολλοί φορείς αγνοούν τα θέματα των EMM	Σεμινάρια/ παρουσιάσεις από ειδικούς EMM (1) και γενικές γυναικείες ομάδες (1)
Κέντρο καταγγελίας	Σηματοδότηση (1)	Σεμινάρια και παρουσιάσεις	Σηματοδότηση σε

²³

Κριτικές φωνές: "Πολλές ΜΚΟ καταπιάνονται με τον ΑΓΟ καθώς είναι επίκαιρο θέμα. Ωστόσο, δεν έχουν χρηματοδότηση και πόρους. Αυτον τον καιρό είναι "της μόδας" - κάποιες ΜΚΟ ασχολούνται με το θέμα λόγω της διαθέσιμης χρηματοδότησης.

αναγκαστικών γάμων και δίκτυο για ομάδες δράσης για τον αναγκαστικό γάμο (1)		από ειδικούς EMM και γενικές γυναικείες ομάδες (1)	σχετικούς φορείς, σεμινάρια, βοήθεια σε γυναίκες να παρακολουθήσουν σεμινάρια (1)
Φωνή: Θεσμοθετημένες διαβουλεύσεις και δικτύωση Γενικές και ειδικές ΜΚΟ (!)	Καθοδήγηση στα θύματα (1)	Έρευνα, αναφορά, ερωτηματολόγια κ.λπ. (1)	Καθοδήγηση στα θύματα (1)
Εκπαίδευση αστυνομικών (1)	Κατάρτιση σε φορείς πρώτης γραμμής (1)	Παροχή χώρου σε γυναίκες να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους	Σηματοδότηση (1)
Ευαισθητοποίηση (4) (συνέδρια για την ποινικοποίηση, παιχνίδια ρόλων, προσομοίωση δίκης) (1)			
Σεμινάρια (1)	Εύρεση γιατρών με πολιτισμική ευαισθησία (1)	Δικτύωση με την κυβέρνηση (1)	
Συμβουλευτική (1)		Διαχείριση υποθέσεων	Καθοδήγηση (1)

6.3.4.5 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινωνίας στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Ελλάδα

Οι δύο κύριες απαντήσεις σχετικά με την αντιμετώπιση του θέματος της βίας στην Ελλάδα από την ευρύτερη κοινότητα είναι η σιωπή και η αποδοκμασία. Ενώ η σιωπή μπορεί να γίνει κατανοητή ως μια παθητική μορφή αποδοχής, άλλες αντιδράσεις όπως η συγκάλυψη των δραστών, η έλλειψη μομφής και η απόκρυψη συμβάντων μπορεί να θεωρηθεί ως ενεργή αποδοχή. Η εμπλοκή της ευρύτερης κοινότητας αποτελεί πρόκληση για το έργο FATIMA.

Πίνακας 6.14: Απαντήσεις σχετικά με την στάση της ευρύτερης κοινότητας απέναντι στη βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα

Αριθμοί σε παρενθέσεις = αριθμός των ΜΚΟ που έδωσαν αυτήν την απάντηση Χωρίς αριθμό = 1

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση και βιασμός
Αποδοκμασία	Αποδοκμασία	Σιωπή (9)	Αποδοκμασία μέσα στις κοινότητες (6)
Άγνοια (2)	Άγνοια (2)	Αποδοκμασία (6)	Σιωπή (4)
Συγκάλυψη των δραστών	Συγκάλυψη των δραστών	Ξενώνες (2)	Ξενώνες (2)
Περιστατικά που αποκρύπτονται	Περιστατικά που αποκρύπτονται	Νομική (2), ψυχοκοινωνική (2) και κοινωνική (2) υποστήριξη	Νομική (2), ψυχοκοινωνική (2) υποστήριξη και υπεράσπιση (2)
Έλλειψη μομφής μέσα στις κοινότητες	Έλλειψη μομφής μέσα στις κοινότητες	Αδιαφορία	Άγνοια (2)
Οι τοπικές κοινότητες δεν ενδιαφέρονται	Οι τοπικές κοινότητες δεν ενδιαφέρονται	Οι τοπικές κοινότητες δεν ενδιαφέρονται	Οι τοπικές κοινότητες δεν ενδιαφέρονται
Οι τοπικές κοινότητες δεν	Οι τοπικές κοινότητες δεν	Οι τοπικές κοινότητες δεν	Οι τοπικές κοινότητες δεν

αναλαμβάνουν ευθύνη	αναλαμβάνουν ευθύνη	αναλαμβάνουν ευθύνη	αναλαμβάνουν ευθύνη
		Περιστατικά που αποκρύπτονται	Περιστατικά που αποκρύπτονται
		Αδήλωτα περιστατικά	Αδήλωτα περιστατικά
		Συμβουλευτικά κέντρα	
		Στιγματισμός των θυμάτων	

6.3.4.6 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινωνίας στον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και την σεξουαλική επίθεση στην Πορτογαλία

Οι κύριες αντιδράσεις από την ευρύτερη κοινότητα για τη βία κατά των γυναικών στην Πορτογαλία είναι η συγκάλυψη, η συνενοχή και παραλείψεις. Πρόκειται για μια μάλλον υποτιμητική εικόνα. Η έλλειψη γνώσης είναι κοινή και υπάρχει μικρή συμμετοχή γενικά από την ευρύτερη κοινότητα. Υπάρχουν κάποιες ειδικευμένες υπηρεσίες, αλλά όχι αρκετές. Η εμπλοκή της ευρύτερης κοινότητας αποτελεί πρόκληση για το έργο FATIMA.

Πίνακας 6.15: Απαντήσεις της ευρύτερης κοινωνίας στην βία κατά των γυναικών στην Πορτογαλία

Αριθμοί σε παρενθέσεις = αριθμός των ΜΚΟ που έδωσαν αυτήν την απάντηση Χωρίς αριθμό = 1. ΣΕ= σεξουαλική επίθεση

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
Συνενοχή (8) λόγω κουλτούρας	Συνενοχή/ συγκάλυψη (10) λόγω κουλτούρας	Συνενοχή (4)	Καταγγελία (4)
Παράλειψη (3)	Έλλειψη γνώσης (4)	Αγνόηση των καταγγελιών	Συνενοχή (3)
Έλλειψη λογοκρισίας στις κοινότητες (2)	Παράλειψη (3)	Μη-εμπλοκή (3)	Αδιαφορία
Καταγγελίες	Καταγγελίες	Καταγγελίες (3)	Παροχή βοήθειας στα θύματα, ενημέρωση και ειδοποίηση των αρμόδιων αρχών
Εξειδικευμένες υπηρεσίες	Εξειδικευμένες υπηρεσίες	Μικρή εμπλοκή (2)	Σεμινάρια για να συζητηθεί η ΣΕ
Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινότητας	Ενημέρωση για το θέμα (2)	Έλλειψη καταγγελιών (3)	Μικρή εμπλοκή (5)
Ενημέρωση για το θέμα	Δημιουργία άτυπων υποστηρικτικών ομάδων για τα θύματα	Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των αρχών (αστυνομία, πυροσβέστες, νοσοκομεία).	Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των αρχών (αστυνομία, πυροσβέστες, νοσοκομεία).
Εκπαίδευση στο θέμα		Ενημέρωση για το θέμα	Ενημέρωση στο θέμα (2)
		Εκπαίδευση για την ενδοοικογενειακή βία	Έλλειψη παραπόνων (3)
		Ειδοποίηση των αρχών	

6.3.4.7 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινότητας στον εξαναγκασμό σε γάμο, ΑΓΕ, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στην Σουηδία

Τα σουηδικά ερωτηματολόγια σε αυτό το θέμα ήταν κενά, εκτός από ένα που δήλωνε "θεός". Η απάντηση έχει ερμηνευτεί ως λανθασμένη. Το αποτέλεσμα πιθανώς οφείλεται στο γεγονός ότι το δείγμα των Σουηδών αποτελούνταν σκόπιμα από μικρές μεταναστευτικές ΜΚΟ που δεν ήταν απαραίτητα ενεργές στον τομέα της βίας εναντίον των γυναικών και που χρειάζονται να αναπτύξουν γνώσεις και ικανότητες.

Το συμπέρασμα από τις συζητικές απαντήσεις είναι ότι το πρόγραμμα FATIMA έρχεται να καλύψει ένα κενό, τόσο από άποψη παραγωγής γνώσης όσο και στην μεταφορά γνώσης. Η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση είναι το κλειδί.

Πίνακας 6.16: Ανταπόκριση της ευρύτερης κοινωνίας στη βία κατά των γυναικών στην Σουηδία

Αναγκαστικός γάμος (FGM)	Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
-	-	-	-

6.3.4.8 Απαντήσεις της ευρύτερης κοινότητας στον εξαναγκασμό σε γάμο, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο

Κοινή απάντηση αποτελεί η άγνοια της ευρύτερης κοινότητας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι θέμα συγκάλυψης και προστασίας των δραστών, αλλά στην πλειονότητα των απαντήσεων φαίνεται να είναι η άγνοια και η έλλειψη γνώσης και ευαισθητοποίησης, για παράδειγμα, αναφορικά με την υπάρχουσα νομοθεσία και την πολιτική. Υπάρχει ανάγκη για πιο εξειδικευμένες υπηρεσίες EMM στην περίπτωση του ΗΒ. Υπάρχει επίσης έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων εδώ, δεδομένου ότι οι κοινότητες είναι συχνά κλειστές. Η συμμετοχή της ευρύτερης κοινότητας είναι μια πρόκληση για το έργο FATIMA.

Πίνακας 6.17 Ανταπόκριση της ευρύτερης κοινωνίας στη βία κατά των γυναικών στο Ηνωμένο Βασίλειο

Αριθμοί σε παρενθέσεις = αριθμός των ΜΚΟ που έδωσαν αυτήν την απάντηση Χωρίς αριθμό = 1

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
Συγκάλυψη των δραστών/ απροθυμία αποκάλυψης για λόγους ντροπής/ τίθεται θέμα άρνησης - λεπτή γραμμή μεταξύ κανονισμένου/ αναγκαστικού γάμου· έλλειψη επίκρισης μέσα στην κοινότητα. Οι γυναίκες σιωπούν παρά την ποινικοποίηση.	Έλλειψη ενημέρωσης και ο φόβος για την δράση της αστυνομίας / κυβέρνησης ενάντια στο ζήτημα, αλλά σιγά-σιγά όλο και ευαισθητοποίησης Θρησκευτικοί ηγέτες που σε πρώτο στάδιο έχουν θετική ανταπόκριση, όμως, χρειάζονται περισσότερο.	Άγνοια (η τοπική αυτοδιοίκηση δεν αναγνωρίζει την ανάγκη να χρηματοδοτήσει ειδικές υπηρεσίες για τις EMM γυναίκες, ή τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν όταν σπάνε τη σιωπή τους και ζητούν βοήθεια από εξειδικευμένες υπηρεσίες.	Δεν γνωρίζουμε γιατί οι κοινότητες είναι κλειστές. Οι γυναίκες συμβουλευονται να μην κάνουν καταγγελία στην αστυνομία - έχουν ακούσει για ένα περιστατικό που οι γυναίκες που έκαναν καταγγελία δέχθηκαν απόρριψη από όλη την κοινότητα.
Έλλειψη γνώσης (της διαφοράς μεταξύ κανονισμένου και αναγκαστικού γάμου που δεν είναι εύκολα κατανοητή, της νομοθεσίας) (3)	Συγκάλυψη των δραστών, βοήθεια να κρύψουν το έγκλημα, υπόκοσμος, έλλειψη επίκρισης από τις κοινότητες (4)	Μερικές γυναίκες ψάχνουν για σημάδια ότι συμβαίνει στην κοινότητά τους και πληροφορούν τις γυναίκες ότι υπάρχει υποστήριξη για αυτές.	Φοβούνται να αποκαλύψουν λόγω της κοινότητας.
Η πίεση από την κοινότητα, δεν θα μιλήσουν γι 'αυτό από φόβο.	Περισσότεροι άνθρωποι στην κοινότητα ανοίγονται για το θέμα των αναγκαστικών γάμων Αλλά πολλοί βρίσκονται ακόμα σε άρνηση και σύγχυση σχετικά με την νομοθεσία - υπάρχει σύγκρουση μεταξύ του τι θέλει η κοινότητα και τις νομικές απαιτήσεις	Θεωρείται προσωπικό οικογενειακό θέμα	Σε άρνηση, δεν είναι πρόβλημά τους
Δεν γνωρίζουν την	Το θέμα έχει περάσει στην	Φοβούνται να μιλήσουν	Κατηγορούν το θύμα (το

ποινικοποίηση του αναγκαστικού γάμου	παραιομία - υπάρχουν λίγες διώξεις	λόγω της κοινότητας/ εθελουφλουόν/ αποδέχονται την κουλτούρα τους	θύμα "τα ήθελε")
Ο αναγκαστικός γάμος θεωρείται φυσιολογικός στην κουλτούρα τους. Ιστορικά, δεν θεωρείται πρόβλημα. Πολύ κρυμμένο πρόβλημα, αλλά δεν πιστεύουν ότι υπάρχει συγκάλυψη ή μομφή.	Σιωπή.	Πρωθείται η διαμεσολάβηση και η συμφιλίωση, αντί να υπάρχει βοήθεια στις γυναίκες να φύγουν, κρύβουν το πρόβλημα	Μικρή γνώση, ωστόσο χρειάζεται να γίνει πολύ περισσότερη δουλειά. Συνήθως κατηγορείται η γυναίκα, προκαλεί την ατίμωση της οικογένειας.
Πρωθείται η διαμεσολάβηση και η συμφιλίωση, αντί να υπάρχει βοήθεια στις γυναίκες να φύγουν, κρύβουν το πρόβλημα (2)	Δεν γνωρίζουν την ποινικοποίηση του ΑΓΟ	Καλύτερη ενημέρωση, οι αστυνομικοί να είναι καλύτερα εκπαιδευμένοι - ωστόσο, υπάρχει μεγάλο περιθώριο για βελτίωση Προσωπικό ζήτημα Προσωπικό ζήτημα	Επονείδιστο/ καλύτερα να το κρατήσουν μυστικό.
Το πρόβλημα αγνοείται στην Λατινοαμερικάνικη κοινότητα (1) και το θέμα υποθάλπεται (1)			
Άγνοια της υπάρχουσας νομοθεσίας			
Η κοινότητα βρίσκεται σε άρνηση			
Υποστήριξη σημαίνοντων προσώπων της κοινότητας			

6.3.4.9 Απαντήσεις για τις ενέργειες της κυβέρνησης στον εξαναγκασμό σε γάμο, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στην Ελλάδα

Η βασική ενέργεια της πολιτείας στην βία εναντίον των γυναικών στην Ελλάδα είναι η νομοθεσία και η ποινικοποίηση. Η αστυνομία, επίσης, αποκρύπτει την βία. Πρόβλημα αποτελεί, επίσης, ότι οι νόμοι δεν εφαρμόζονται κατάλληλα. Οι γυναίκες δεν προχωράν σε καταγγελία και τα θύματα στιγματίζονται. Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, η πολιτεία δεν προβλέπει για την ύπαρξη νομοθεσίας στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, γεγονός το οποίο είναι πραγματικά λάθος: υπάρχει νομοθεσία για την ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα.

Πίνακας 6.18: Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα

Αριθμοί σε παρενθέσεις = αριθμός των ΜΚΟ που έδωσαν αυτήν την απάντηση Χωρίς αριθμό = 1

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση και βιασμός
Νομοθεσία (5)	Νομοθεσία (5)	Σιωπή (9)	Νομοθεσία (17)
Ποινικοποίηση (2)	Ποινικοποίηση (2)	Απόρριψη τέτοιων πράξεων (5)	Συμβουλευτική (γραμμή βοήθειας)
Περιστατικά που αποκρύπτονται	Περιστατικά που αποκρύπτονται	Ξενώνες (2)	Εφαρμογή προγραμμάτων πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς πρόληψης
Υπάρχουν νόμοι που δεν εφαρμόζονται για την υπεράσπιση των θυμάτων		Νομική, ψυχοκοινωνική και κοινωνική υποστήριξη (2)	Περιστατικά που αποκρύπτονται
		Συμβουλευτικά κέντρα	Ποινικοποίηση
		Επίκριση εντός των κοινοτήτων	Η νομοθεσία υπάρχει, ωστόσο οι

νομικές διαδικασίες δεν είναι γνωστές και δεν εφαρμόζονται για την υπεράσπιση των θυμάτων.

Στιγματισμός των θυμάτων.
Τέτοια περιστατικά καταγγέλλονται σπάνια.
Περιστατικά που αποκρύπτονται
Αδιαφορία
Δισταγμός και διστακτικότητα
Οι τοπικές κοινότητες δεν ενδιαφέρονται και λένε ότι δεν είναι δική τους ευθύνη

6.3.4.10 Απαντήσεις για τις ενέργειες της κυβέρνησης στον εξαναγκασμό σε γάμο, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, την ενδοοικογενειακή βία και τις σεξουαλικές επιθέσεις στην Πορτογαλία

Οι κύριες απαντήσεις για τις ενέργειες της κυβέρνησης στην Πορτογαλία περιλαμβάνουν την νομοθεσία, την ποινικοποίηση και αυξημένες ποινές για τους δράστες. Υπάρχει έλλειψη επαρκούς εφαρμογής σε όλες τις μορφές της βίας, εκτός από την ενδοοικογενειακή βία, όπου η έλλειψη εμπλοκής υπογραμμίζεται ως κύριο πρόβλημα.

Πίνακας 6.19: Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στην Πορτογαλία

Αριθμοί σε παρενθέσεις = αριθμός των ΜΚΟ που έδωσαν αυτήν την απάντηση Χωρίς αριθμό = 1.

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
Νομοθεσία (14)	Νομοθεσία (10)	Η κοινότητα βρίσκεται σε εγρήγορση και υπάρχουν περισσότερες αναφορές (3)	Νομοθεσία (10)
Ποινικοποίηση (6)	Εφαρμογή του νόμου	Συνενοχή (4)	Αυστηρότερες ποινές
Εφαρμογή της νομοθεσίας	Αυστηρότερες ποινές	Μικρή εμπλοκή (5)	Εφαρμογή του νόμου
Εφαρμογή του νόμου	Διαπολιτισμικός διάλογος		Διάδοση των μέτρων που ποινικοποιούν το έγκλημα·
Εντολές προστασίας	Ευαισθητοποίηση	Έλλειψη παραπόνων (3)	Χρηματοδότηση
Ευαισθητοποίηση σε αυτά τα θέματα		Εκπαίδευση σε αυτά τα θέματα	Καμπάνιες ευαισθητοποίησης
Ακύρωση		Αγνόηση της καταγγελίας	
Συνεχόμενα και πολύ αυστηρά πολιτιστικά εμπόδια		Ευαισθητοποίηση των αρχών (αστυνομία, πυροσβέστες, νοσοκομεία), παροχή εκπαίδευσης	
Έλλειψη λογοκρισίας στην κοινότητα		Ειδοποίηση των αρμόδιων αρχών	

6.3.4.1.1 Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στην Σουηδία

Τα σουηδικά ερωτηματολόγια σε αυτό το θέμα ήταν κενά, εκτός από ένα που δήλωνε "θεός". Η απάντηση έχει ερμηνευτεί ως λανθασμένη. Το αποτέλεσμα πιθανώς οφείλεται στο γεγονός ότι το δείγμα των Σουηδών αποτελούνταν σκόπιμα από μικρές μεταναστευτικές ΜΚΟ που δεν ήταν απαραίτητα ενεργές στον τομέα της βίας εναντίον των γυναικών και που χρειάζονται να αναπτύξουν γνώσεις και ικανότητες.

Το συμπέρασμα από τις συζητικές απαντήσεις είναι ότι το πρόγραμμα FATIMA έρχεται να καλύψει ένα κενό, τόσο από άποψη παραγωγής γνώσης όσο και στην μεταφορά γνώσης. Η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση είναι το κλειδί.

Πίνακας 6.20: Πολιτική ανταπόκριση στη βία κατά των γυναικών στην Σουηδία

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
-	-	-	-

6.3.4.1.2 Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στο Ηνωμένο Βασίλειο

Αν και υπάρχει μια καλή προσέγγιση της πολιτικής προστασίας και πρόνοιας, στο Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχει, από πλευράς πολιτείας, ένας σαφής προσανατολισμός στο έγκλημα και την τιμωρία. Οι διάφορες υπηρεσίες είναι διαχωρισμένες καθώς και οι οργανισμοί διαιρούνται για τις επιπτώσεις της ποινικοποίησης του αναγκαστικού γάμου. Από τη μία πλευρά, η ποινικοποίηση στέλνει ένα πολύ σαφές μήνυμα, αλλά από την άλλη πλευρά υπάρχει ο φόβος ότι οι γυναίκες δεν θα καταγγείλουν τα εγκλήματα, ότι τα εγκλήματα θα «μείνουν άρρητα» και όταν επικεντρωθούμε στο έγκλημα αποτρέπουμε την αλλαγή της νοοτροπίας των ανθρώπων.

Πίνακας 6.21: Απαντήσεις για το ρόλο της πολιτείας στη βία κατά των γυναικών στο Ηνωμένο Βασίλειο

Αριθμοί σε παρενθέσεις = αριθμός των ΜΚΟ που έδωσαν αυτήν την απάντηση Χωρίς αριθμό = 1 ΜΚΟ

Δικαστική Εντολή για την Αποτροπή του Αναγκαστικού Γάμου (ΔΕΑΑΓ)

Αναγκαστικός γάμος	ΑΓΟ	Ενδοοικογενειακή βία	Σεξουαλική επίθεση
Ποινικοποίηση (3) Νομοθεσία (3)	Ποινικοποίηση (6) Νομοθεσία (Νόμος 2003 για τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων)	Νομοθεσία	Ποινικοποίηση Νομοθεσία (Νόμος Σεξουαλικών Εγκλημάτων 2003)
Η ποινικοποίηση δεν λειτουργεί: κανείς δεν μιλάει· έλλειψη υπηρεσιών υποστήριξης· τα κορίτσια γυρίζουν πίσω στο σπίτι - πιθανό να μετατραπεί σε πρόβλημα ενδοοικογενειακής βίας: η έλλειψη αναγνώρισης του προβλήματος αναγκαστικού γάμου στο εξωτερικό που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες άσυλο· δεν στοχεύει στην κοινότητα της Λατινικής Αμερικής· η ποινικοποίηση έχει διχάσει τις γνώμες· τα θύματα εμφανίζονται απρόθυμα να προχωρήσουν σε δίωξεις	Μεγάλο βάρος δίνεται στη δίωξη, χρειάζεται συνεργασία φορέων για να αλλάξει ο τρόπος σκέψης· η Λατινοαμερικάνικη κοινότητα δεν λαμβάνεται υπόψη· η ποινικοποίηση θα θάψει το πρόβλημα		
Παράβαση δικαστικών εντολών (3)	Ανάπτυξη πλαισίων, πολιτικών και αναγκαστικής καταγγελίας	Καλύτερη πληροφόρηση, καλύτερη εκπαίδευση των αστυνομικών	Προβλήματα στην εφαρμογή στην μαύρη κοινότητα
Μονάδα Αναγκαστικού Γάμου	Προβλήματα εφαρμογής: Η κυβέρνηση δεν γνωρίζει πως να εφαρμόσει τις πολιτικές μέσα στην κοινότητα	Η τοπική κυβέρνηση δεν κατανοεί την ανάγκη χρηματοδότησης ειδικών υπηρεσιών για ΜΜΕ γυναίκες.	Ανεξάρτητοι Σύμβουλοι Σεξουαλικής Βίας
Η κυβέρνηση δεν χρηματοδοτεί αρκετές υπηρεσίες.	Ειδικές υπηρεσίες.	Φοβούνται να μιλήσουν λόγω της κοινότητας	Φτώχη ανταπόκριση, μικρή υποστήριξη, λίγες καταδίκες, η γυναίκα ενοχοποιείται ακόμα.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί δεν αντιμετωπίζουν τον αναγκαστικό γάμο ως παιδική κακοποίηση.	Χρηματοδότηση για εκστρατείες αλλαγής του τρόπου σκέψης.	Προωθείται η διαμεσολάβηση και η συμφιλίωση, αντί να υπάρχει βοήθεια στις γυναίκες να φύγουν, κρύβουν το πρόβλημα	Έλλειψη κατανόησης/ ενσυναίσθησης προς τα θύματα σεξουαλικών επιθέσεων, αυτό αντανακλάται στη νομική διαδικασία που ευνοεί τον δράστη.
	Καυτό θέμα: εκστρατείες στα ΜΜΕ, η αστυνομία ενδιαφέρεται περισσότερο για τον ΑΓΟ παρά για τα εγκλήματα τιμής.	Ιδιωτικό οικογενειακό θέμα (2)	
	Το τοπικό νοσοκομείο ασχολείται με τον ΑΓΟ- οι μαιείς		
	Σύνοδοι κορυφής για την ευαισθητοποίηση για τα κορίτσια		

6.3.4.1.3 Αναγνωρισμένα κενά ως απάντηση στους αναγκαστικούς γάμους, στον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων και την ενδοοικογενειακή βία

Τα ερωτηματολόγια αναγνώρισαν περιοχές όπου υπήρχαν κενά σε αποτελεσματικές πολιτικές για τον αναγκαστικό γάμο, τον ΑΓΟ και την ενδοοικογενειακή βία, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης πόρων, της εφαρμογής και της κατάλληλης νομοθεσίας στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Πίνακας 6.22: Αναγνωρισμένα κενά και ελλείψεις στην πολιτική για την βία τιμής σε κάθε χώρα

Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο
Ανεπαρκής νομοθεσία	Ανεπαρκής νομοθεσία	-	Έλλειψη χρηματοδότησης Έλλειψη νομοθεσίας για την βία τιμής
Δικαιώματα των γυναικών	Ανεπαρκείς κυρώσεις	-	Έλλειψη κοινοτικών χώρων, εμπλοκή, κ.λπ.
Καμπάνιες ενημέρωσης	(Κατάλληλες) πηγές για εφαρμογή	-	Έλλειψη εφαρμογής
Έλεγχος και αξιολόγηση Ξενώνες	Προστασία των θυμάτων	-	Διαφορετικότητα, κουλτούρα
		-	Στιγματισμός
		-	Επικρατούσα τάση
			Πηγές

6.4 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ

Το συνολικό ζήτημα της γενικής κατάστασης και της μορφής των διαδικασιών παραγωγής και μεταφοράς γνώσης περιλαμβάνει ερωτήματα όπως: ποιες μεθόδους χρησιμοποιούν οι ΜΚΟ· είναι ενήμερες για τα ανθρώπινα δικαιώματα ως πόροι· και αν ναι, πώς τα ανθρώπινα δικαιώματα χρησιμοποιούνται ως πόρος. Ποιες μεθοδολογίες χρησιμοποιούνται, και πού είναι τα κενά; Ποιες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν; Ποια είναι η ομάδα-στόχος; Ποιες είναι οι ανάγκες της ομάδας-στόχου;

Οι παρακάτω ενότητες χαρτογραφούν, συγκρίνουν και αναλύουν τις δυνατότητες και τους πόρους των ΜΚΟ μειονοτήτων και την εκπαίδευση που έχουν λάβει και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που οι ίδιες δηλώνουν ότι έχουν. Οι πόροι όσον αφορά το μέγεθος, το προσωπικό, τη χρηματοδότηση και την έρευνα συζητούνται στο κεφάλαιο 6.1.

6.4.1 Κατάρτιση του προσωπικού και των εθελοντών

Η πλειοψηφία των ΜΚΟ έχουν λάβει κάποια εκπαίδευση στην οργάνωση ή τη διαχείριση έργου (project management), αλλά είναι άνιση ανάμεσα στις τέσσερις χώρες. Η δυνατότητα οργάνωσης και συντονισμού εργαστηρίων είναι επίσης άνιση. Το 55% των ερωτηθεισών ΜΚΟ μειονότητας λένε ότι το προσωπικό ή/ και οι εθελοντές τους, έχουν λάβει εκπαίδευση σχετικά με τη διαχείριση έργου, γεγονός που σημαίνει ότι το 45% δεν έχουν.

Η εκπαίδευση έχει λάβει χώρα κυρίως στην Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Στην Ελλάδα, υπάρχει μία αναφορά και στη Σουηδία οι ΜΚΟ της έρευνας δεν έχει λάβει καθόλου εκπαίδευση. Αυτό δηλώνει μία τεράστια ανισότητα μεταξύ των ΜΚΟ στις τέσσερις χώρες.

6.4.1.1 Υπάρχουσα εκπαίδευση στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο: μορφές και επίπεδα

Στην Ελλάδα, μία οργάνωση δηλώνει ότι έχει λάβει εκπαίδευση στη διαχείριση έργου.

Στην Πορτογαλία, οι 14 από τις 25 ΜΚΟ έχουν λάβει κάποια εκπαίδευση στη διαχείριση έργου. Δηλαδή, το 56% των 25 ΜΚΟ έχει λάβει εκπαίδευση στη διαχείριση έργου, σε σύγκριση με το 55% και στις τέσσερις χώρες. Η εκπαίδευση αφορά στα παρακάτω θέματα:

- Σχεδιασμός έργου
- Οργάνωση και διαχείριση έργου
- Υλοποίηση προγραμμάτων
- Διαχείριση συγκρούσεων

Στη Σουηδία, καμία οργάνωση δεν έχει λάβει εκπαίδευση στη διαχείριση έργου.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η πλειοψηφία των ΜΚΟ έχουν λάβει κάποια εκπαίδευση σε επίπεδο διοίκησης, αλλά υπάρχει ανάγκη για εκπαίδευση εις βάθος και περισσότερο ενημερωμένη κατάρτιση.

Πίνακας 6.23: Εκπαίδευση στην διαχείριση έργου στις συμμετέχουσες χώρες

Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο
Διαχείριση έργου	Υλοποίηση προγραμμάτων		Σε επίπεδο διεύθυνσης - η διευθυντική ομάδα
	Σχεδιασμός έργου		Σε όλα τα επίπεδα της οργάνωσης
	Διοίκηση, οργάνωση έργου		Σε ανώτερο επίπεδο
	Διαχείριση προγραμμάτων		Βασική
	Διαχείριση θεσμών		Επίπεδο διοίκησης και βασικές γνώσεις σε αυτούς που λαμβάνουν βοήθεια από προγράμματα
	Ανάπτυξη της Κοινότητας		Κάποια εκπαίδευση σε διαφορετικά επίπεδα
			Ανάγκη για πιο ενημερωμένη και εις βάθος εκπαίδευση

τα ανθρώπινα δικαιώματα", "χρήση νέων μεθοδολογικών εργαλείων» κ.λπ.). Εκφράστηκε, επίσης, η ανάγκη για συνεχή εκπαίδευση σχετικά με τη νομοθεσία και τις πολιτικές εξελίξεις. Κάποιες οργανώσεις ζητούν εκπαίδευση από απόσταση (e-learning).

Για τις **πορτογαλικές** ΜΚΟ, οι βασικές ανάγκες εκπαίδευσης σχετίζονται με τη διαχείριση και την οργάνωση (συμπεριλαμβανομένης της ηγεσίας) έργου. Υπάρχουν, επίσης, ανάγκες για κατάρτιση στην ανάπτυξη έργου, τη συγκέντρωση χρημάτων, τις συνεργασίες και την δικτύωση καθώς και την υποστήριξη των θυμάτων. Ορισμένες οργανώσεις αναφέρουν τη διαχείριση άγχους και χρόνου. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι αναφέρονται μόνο τρεις θεματικοί τομείς εκπαίδευσης: βία που σχετίζεται με την τιμή, μετανάστευση/ μετανάστες και πολιτισμός. Οι ΜΚΟ εκτιμούν κατά πολύ μεγάλη πλειοψηφία ότι οι ανάγκες κατάρτισής τους αφορούν στη διαχείριση και την οργάνωση έργου.

Οι **σουηδικές** οργανώσεις ξεχωρίζουν με το να μην ζητούν εκπαίδευση στη διαχείριση έργου ή την συγκέντρωση κεφαλαίων. Αντ' αυτού, οι σουηδικές οργανώσεις δηλώνουν ότι θα μπορούσαν να λειτουργήσουν πιο βιώσιμα και αποδοτικά, αν λάβουν εκπαίδευση σχετικά με τη βία για λόγους τιμής και αυξήσουν τις γνώσεις τους.

Οι οργανώσεις του **Ηνωμένου Βασιλείου** ζητούν κυρίως κατάρτιση στη διαχείριση (έργου) και τη συγκέντρωση πόρων. Με σοφία, μία οργάνωση αναφέρει την ανάγκη να μάθουν να ενισχύουν το επιχείρημα για την ανάγκη για εξειδικευμένες υπηρεσίες για τις μαύρες γυναίκες εθνικών μειονοτήτων.

Πίνακας 6.24: Εκπαιδευτικές ανάγκες για την πιο αποτελεσματική λειτουργία και τη βιωσιμότητα

Αριθμοί στις παρενθέσεις = αριθμός ΜΚΟ. Χωρίς αριθμό = 1 ΜΚΟ.

Ελλάδα	Πορτογαλία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο
Εργαλεία και μέθοδοι διαχείρισης έργου (10)	Διαχείριση έργου/ οργανωτικά σχέδια (7)	Θεματική: βία που σχετίζεται με την τιμή	Εξεύρεσης Πόρων/ ασφαλής χρηματοδότηση/ βιώσιμη στρατηγική χρηματοδότησης/ προμήθειες (15)
Συγκέντρωση κεφαλαίων και εργαλεία (8)	Ανάπτυξη έργων και προτάσεις (3)	Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας	Διαχείριση έργου (για το προσωπικό, τους εθελοντές και τους ωφελούμενους) (5)
Περιεχόμενο υπάρχουσας νομοθεσίας (2)	Διαχείριση άγχους και χρόνου (3)	Κοινές συζητήσεις για τις γυναίκες ²⁴	Μάρκετινγκ (social media, κοινωνικός αντίκτυπος και αύξηση της επικοινωνίας) (4)
e-learning (2)	Δικτύωση/Συνεργασίες (3)		Παρακολούθηση και αξιολόγηση των έργων, συστήματα αξιολόγησης αντίκτυπου (3)
Εργαλεία συμβουλευτικής	Συγκέντρωση κεφαλαίων/ βιώσιμη χρηματοδότηση (2)		Επιχειρηματικότητα, επιχειρηματική γλώσσα (2)
Διαπροσωπική επικοινωνία	Διαπροσωπική επικοινωνία (2)		Ενδυνάμωση νομικής εκπροσώπησης
Διαχείριση συγκρούσεων	Εξυπηρέτηση πελατών (2)		Ενδυνάμωση
Ηγεσία	Ηγεσία (2)		Ηγεσία
Καλές πρακτικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό	Κοινωνικό Αρετι		Πώς ενισχύουμε το επιχείρημα για εξειδικευμένες υπηρεσίες για τις μαύρες γυναίκες εθνικών μειονοτήτων
Εργαστήρια	Εργαστήρια		Διαχείριση συμβολαίων

²⁴ Δεν είναι σαφές τι σημαίνουν οι «κοινές συζητήσεις για τις γυναίκες»

Θεματική: Ανθρώπινα Δικαιώματα	Κινητοποίηση ομάδων (κίνητρα) Υποστήριξη θυμάτων Εξειδικευμένη εκπαίδευση σε επίπεδο κουλτούρας Θεματική: Βία τιμής (2)	Οικονομική διαχείριση
	Θεματική: Ανθρώπινα Δικαιώματα	
	Θεματική: μετανάστευση	

6.4.2 Εκπαίδευση στη βία για λόγους τιμής

Στο 36% των ΜΚΟ του δείγματος, το προσωπικό/ εθελοντές έχουν λάβει κάποια μορφή κατάρτισης σε βία για λόγους τιμής. Το 64% δεν έχουν λάβει εκπαίδευση. Αυτό είναι ένα μεγάλο κενό στον τομέα της κατάρτισης. Από όσους είχαν λάβει εκπαίδευση σε βία για λόγους τιμής, το 74% πιστεύουν ότι η εκπαίδευση ήταν αποτελεσματική. Το 26% δηλώνει ότι η εκπαίδευση δεν ήταν αποτελεσματική. Οι λόγοι που η εκπαίδευση θεωρείται αποτελεσματική ποικίλλει μεταξύ των χωρών.

Στην **Πορτογαλία**, 17 από τις 25 (68%) μη κυβερνητικές οργανώσεις δεν έχουν λάβει καμία εκπαίδευση για βία για λόγους τιμής, αριθμός που πρέπει να συγκριθεί με το 36% μεταξύ των τεσσάρων χωρών. Από τις οκτώ (32%) που έχουν λάβει εκπαίδευση σχετικά με τη βία για λόγους τιμής, τέσσερις λένε ότι δεν ήταν αποτελεσματική. Οι λόγοι είναι οι εξής:

- Η εκπαίδευση δεν έδωσε βάση σε πρακτικά θέματα
- Η εκπαίδευση παρείχε πολλές πληροφορίες/ ήταν πολύ περιεκτική / υπερβολικά λεπτομερής

Η επιτυχία της πορτογαλικής εκπαίδευσης επιτυγχάνεται όταν η εκπαίδευση επικεντρώνεται σε πρακτικά ζητήματα και παρέχει μια ολοκληρωμένη και θεματική επισκόπηση των θεμάτων. Οι πορτογαλικές ΜΚΟ υπογραμμίζουν την έλλειψη γεωγραφικής εξάπλωσης της κατάρτισης και δηλώνουν ότι κατά κύριο λόγο προσφέρεται στην περιοχή της Λισσαβόνας.

Στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, οι οργανώσεις λένε ότι η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης σχετίζεται στο βασικό επίπεδο ευαισθητοποίησης - ο καθένας μπορεί να μάθει. Οι ΜΚΟ του Ηνωμένου Βασιλείου ζητούν περισσότερη σε βάθος εκπαίδευση.

Δεν υπάρχουν απαντήσεις από την Ελλάδα και τη Σουηδία για τους λόγους για τους οποίους η εκπαίδευση ήταν ή δεν ήταν αποτελεσματική.

6.4.2.1 Περιεχόμενο εκπαίδευσης

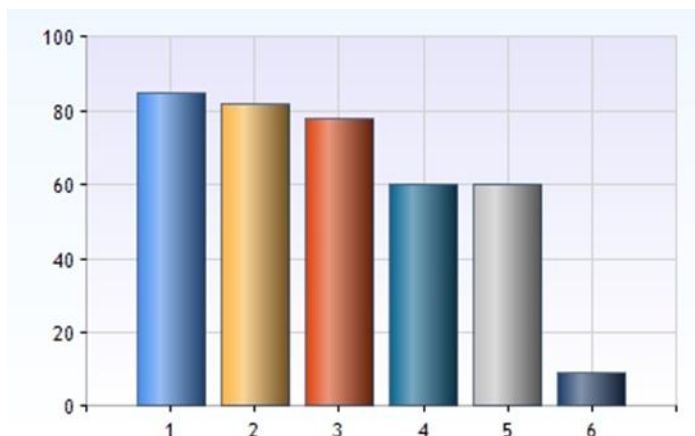
Το περιεχόμενο και η έκταση και τα θέματα που καλύπτει η κατάρτιση ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό. Οι σουηδικές ΜΚΟ ουσιαστικά αναφέρουν καμία εκπαίδευση, σε αντίθεση με τις βρετανικές που παραθέτουν έναν μακρύ κατάλογο εκπαιδεύσεων:

- Στην **Ελλάδα**, οι ΜΚΟ έχουν εκπαιδευτεί στα ανθρώπινα δικαιώματα· στα εγκλήματα τιμής, στην εθνική νομοθεσία, τις διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στο διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα, τις ποινικές υποθέσεις, τα στοιχεία δημοσίου δικαίου, εθνική νομοθεσία, βία και αρχές για την προστασία των ατόμων με ψυχικές ασθένειες, ισότητα, στοιχεία δημοσίου δικαίου, εθνική νομοθεσία, βία. Μία ΜΚΟ οργανώνει ετήσιες εκπαιδεύσεις, το περιεχόμενο των οποίων καθορίζεται από εξειδικευμένους γιατρούς και εξωτερικούς θεραπευτές. Αναφέρεται, επίσης η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Η αξιολόγηση της ποιότητας της κοινωνικής πρόνοιας και της προστασίας των δικαιωμάτων, η ενδυνάμωση της ψυχικής υγείας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους ανθρώπους και τις οικογένειές τους.
- Στην **Πορτογαλία**, από τις οργανώσεις που έχουν λάβει εκπαίδευση για την βία για λόγους τιμής, δηλαδή το 32%, η πλειοψηφία της εκπαίδευση περιλαμβάνει πέρα από την κατάρτιση στην ίδια την βία για λόγους τιμής και θέματα όπως: ενδοοικογενειακή βία (τρεις οργανώσεις), σεξουαλική κακοποίηση, καταδίωξη, βασικές γνώσεις, τα ανθρώπινα δικαιώματα και βία για λόγους τιμής.
- Οι **σουηδικές** ΜΚΟ της έρευνας έχουν λάβει εκπαίδευση σχετικά με τις γνώσεις και την κατανόηση της βίας για λόγους τιμής (δύο ΜΚΟ).
- Στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, η εκπαίδευση επικεντρώθηκε σε βασικές γνώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πολλές από τις βρετανικές ΜΚΟ έλαβαν την εκπαίδευσή τους από την φεμινιστική οργάνωση IMKAAN, η οποία προσφέρει ένα πιστοποιημένο πρόγραμμα εκπαίδευσης δύο ημερών. Η ΚΜΕΩΟ αναφέρεται επίσης, και ένα DVD για την βία για λόγους τιμής, που ασχολείται με τον αναγκαστικό γάμο και τον γυναικείο ΑΓΟ- εξηγεί τη φύση του προβλήματος, τον αντίκτυπό του και πού μπορούν να ζητήσουν βοήθεια. Υπάρχουν πολλά θέματα που καλύπτονται, αλλά ένα βασικό συμπέρασμα από την έρευνα είναι ότι οι βρετανικές ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων θέλουν και χρειάζονται περισσότερο σε βάθος κατάρτιση. Το γενικό επίπεδο γνώσης τους είναι υψηλό, αλλά επιφανειακό. Τα θέματα που περιλαμβάνονται στην εκπαίδευση τους είναι προγράμματα e-learning για την βία για λόγους τιμής, για τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων και τον εξαναγκασμό σε γάμο. Επίσης, περιλαμβάνονται ο ορισμός της βίας για λόγους τιμής, οι παραδοσιακές πεποιθήσεις που υπάρχουν γύρω τον εξαναγκασμού σε γάμο και τη σημασία του. Υπήρξε, επίσης, εκπαίδευση σχετικά με το νόμο, την καθοδήγηση, την κοινότητα και τις επαγγελματικές απαντήσεις, τις ανάγκες των νέων γυναικών, το πλαίσιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μία οργάνωση είχε εκπαιδευτεί σχετικά με τις εμπειρίες των επιζώντων, τις αιτίες και πώς πρέπει να ανταποκριθεί.

Εικόνα 6.3: Περιεχόμενο εκπαίδευσης (αγγλική γλώσσα)

6.4.2.2.1 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στην Ελλάδα

Τα ευρήματα από την έρευνα των ελληνικών οργανώσεων δείχνουν ότι, προκειμένου να επιτευχθούν πιο αποτελεσματικές υπηρεσίες στη βία για λόγους τιμής, οι ΜΚΟ ζητούν κατάρτιση σε θέματα κυρίως που σχετίζονται με την παροχή συμβουλευτικών εργαλείων.

Από τις 18 ελληνικές οργανώσεις που απάντησαν στο ερώτημα αυτό, επτά λένε ότι χρειάζονται εργαλεία και τεχνικές συμβουλές, 2 θέλουν εργαλεία για να λειτουργούν καλύτερα με τα ανθρώπινα δικαιώματα και δύο ζητούν εκπαίδευση σχετικά με την ηλεκτρονική μάθηση και τα εργαστήρια. Δύο οργανώσεις λένε ότι για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών στους ωφελούμενούς τους, χρειάζονται εκπαίδευση σε αποτελεσματικούς τρόπους προσέγγισης των γυναικών – θυμάτων βίας.

Μία οργάνωση αναφέρει ότι χρειάζεται πληροφόρηση, κατάρτιση και περαιτέρω εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια πρόληψη.

6.4.2.2.2 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στην Πορτογαλία

Τα ευρήματα από την έρευνα των πορτογαλικών οργανώσεων δείχνουν ότι, προκειμένου να επιτευχθούν πιο αποτελεσματικές υπηρεσίες για την βία για λόγους τιμής, οι ΜΚΟ ζητούν κατάρτιση σε θέματα κυρίως που σχετίζονται με το περιεχόμενο και το νόημα της βίας για λόγους τιμής. Μόνο μία οργάνωση αναφέρει την ανάγκη για εκπαίδευση στην θεσμοθετημένες διαδικασίες που αφορούν την βία για λόγους τιμής.

Από τις 16 οργανώσεις της Πορτογαλίας (64%) που απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση, μία είπε: «δεν υπάρχει εκπαιδευτής» και μία άλλη «δεν είναι το αντικείμενο της δουλειάς μας». Από τις υπόλοιπες δεκατέσσερις οργανώσεις, μία οργάνωση ζήτησε ενέργειες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την βία μεταξύ ερωτικών συντρόφων, μία για την εκπαίδευση σχετικά με την ταυτότητα, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις και μία για περισσότερες τεχνικές και κοινωνικές πληροφορίες που εφαρμόζονται στη μετανάστευση.

Δύο οργανώσεις (12,5%) ζήτησαν κατάρτιση στην ενδοοικογενειακή βία και τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων (συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής και της νομοθεσίας), δύο δήλωσαν ότι οποιαδήποτε εκπαίδευση είναι ευπρόσδεκτη, υποδεικνύοντας ότι δεν λαμβάνουν επί του παρόντος καμία ειδική εκπαίδευση.

Οκτώ οργανώσεις (50%) ζήτησαν εξειδικευμένη κατάρτιση στην βία για λόγους τιμής, που θα συμπεριλαμβάνει τόσο γενικές, βασικές γνώσεις και τρόπους ευαισθητοποίησης αλλά και πιο λεπτομερείς πληροφορίες όπως πώς αναγνωρίζουμε τα θύματα για να τα βοηθήσουμε.

Οι οργανώσεις πρέπει χρειάζονται εκπαίδευση στις αντιλήψεις και τους ορισμούς της έννοιας της «τιμής», που βασίζονται σε διαφορετικές θρησκείες και παραδόσεις, προκειμένου να προσφέρουν πιο αποτελεσματικές υπηρεσίες στη βία για λόγους τιμής.

Επιλογές που αναφέρονται υπό τον τίτλο «Άλλο» περιλαμβάνουν: διαδικασίες, ορθές πρακτικές και εκφοβισμός.

6.4.2.2.3 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στη Σουηδία

Τα ευρήματα από την έρευνα των σουηδικών οργανώσεων δείχνουν μία πολύ ομοιογενή ανάγκη κατάρτισης: 19 από τις 22 οργανώσεις που έχουν απαντήσει στην ερώτηση, λένε ότι, προκειμένου να επιτευχθούν πιο αποτελεσματικές υπηρεσίες στη βία για λόγους τιμής, που χρειάζονται κατάρτιση στις συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών και στις εθνικές πολιτικές για τα δικαιώματα των γυναικών. Επτά (7) οργανώσεις ζήτησαν κατάρτιση σχετικά με τις συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών και των εθνικών πολιτικών για τα δικαιώματα των παιδιών. Άλλες επτά (7) οργανώσεις θέλουν/ χρειάζονται κατάρτιση (γνώση και κατανόηση) στη βία για λόγους τιμής.

6.4.2.2.4 Εκπαιδευτικές ανάγκες στο θέμα της βίας για λόγους τιμής στο Ηνωμένο Βασίλειο

Τα ευρήματα από την έρευνα στις οργανώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου, δείχνουν ότι, προκειμένου να επιτευχθούν πιο αποτελεσματικές υπηρεσίες στον τομέα της βίας για λόγους τιμής, οι ΜΚΟ ζητούν κατάρτιση σε θέματα κυρίως που συνδέονται με την εμβάθυνση των γνώσεων σχετικά με βία για λόγους τιμής. Από τις 20 απαντήσεις, 7 οργανώσεις χρειάζονται εκπαίδευση στην ίδια την βία που σχετίζεται με την τιμή, τόσο σε βάθος κατάρτιση και επανεκπαίδευση-κατάρτιση. Η εκπαίδευση θα μπορούσε να είναι τόσο για το προσωπικό αλλά και για την κοινότητα στο σύνολό της.

Οι οργανώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου ζητούν εκπαίδευση στη νομοθεσία και την ποινικοποίηση της βίας που σχετίζεται με την τιμή, την επίδραση του νόμου και πώς να εφαρμόσουν εθνικά και τοπικά πρότυπα.

Μια άλλη μορφή εκπαίδευσης που θα επιτρέψει μια πιο αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με την βία για λόγους τιμής, είναι η εκπαίδευση σε συγκεκριμένους τομείς, όπως: εκστρατείες, άσκηση πίεσης, αύξηση κεφαλαίων και διαχείριση έργου.

Υπάρχει επίσης ένα αίτημα να διεξάγουν την εκπαίδευση εμπειρογνώμονες.

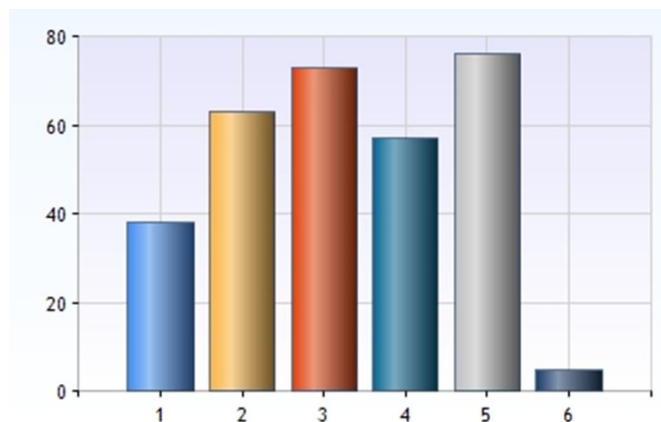
6.4.3 Εκπαίδευση: πώς και σε ποιόν

Η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι με φυσική παρουσία. Το 76% των ΜΚΟ της έρευνας προτιμούν τις παρουσιάσεις και η αμέσως επόμενη μέθοδος εκπαίδευσης, το 73% έδωσε αυτήν την απάντηση, θεωρούνται οι ομαδικές συζητήσεις. Ακολουθούν οι μελέτες περίπτωσης με 63% και το παιχνίδι ρόλων με 57%. Το 38% ζητάει

εκπαίδευση μέσω DVD. Στην κατηγορία «Άλλο» περιλαμβάνονται: εργαστήρια εκπαίδευσης (Ελλάδα), σεμινάρια και εκδηλώσεις δικτύωσης (Πορτογαλία), ανοιχτές συζητήσεις και δίγλωσση λογοτεχνία (Ηνωμένο Βασίλειο).

Γράφημα 6.9: Παροχή κατάρτισης

1	DVD	37 (38%)
2	Μελέτες περίπτωσης	62 (63%)
3	Ομαδικές συζητήσεις	72 (73%)
4	Παιχνίδι ρόλων	56 (57%)
5	Παρουσιάσεις	74 (76%)
6	Άλλο, παρακαλώ διευκρινίστε:	5 (5%)

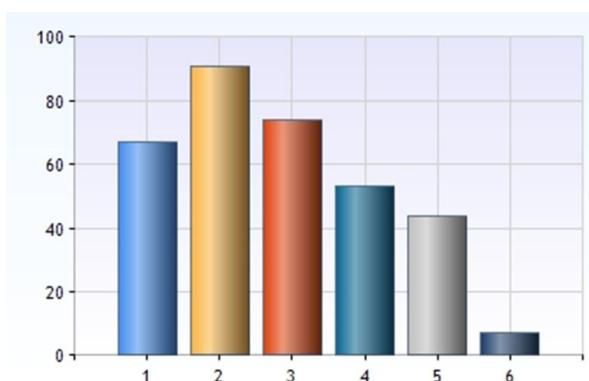

Εκπαιδύοντας άλλους

Από το 82% των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων θα ήθελαν να εκπαιδεύσουν άλλους στα ανθρώπινα δικαιώματα και/ή στην βία για λόγους τιμής και το 18% δεν θα ήθελαν να εκπαιδεύσουν άλλους. Από το 82%, οι περισσότερες θέλουν να εκπαιδεύσουν τους ανθρώπους στις δικές τους κοινότητες (91%), συμπεριλαμβανομένων μελών της κοινότητας (δηλαδή άτομα, όπως ενδιαφερόμενοι πολίτες, δημόσιοι υπάλληλοι) και πολλοί θέλουν να εκπαιδεύσουν τους κοινωνικούς λειτουργούς, τους εθελοντές, δηλαδή, τους ανθρώπους που ξεκινούν ή υποστηρίζουν παρεμβάσεις που στοχεύουν σε μια συγκεκριμένη ομάδα στην κοινότητα (74%). Στην κατηγορία «άλλο» καταγράφηκαν : πολιτικοί, φοιτητές, ΜΜΕ, πανεπιστημιακά τμήματα και μικρές ομάδες γυναικών στην τοπική κοινωνία.

Γράφημα 6.10: Ομάδες/φορείς στις οποίες οι μεταναστευτικές ΜΚΟ θα παρείχαν εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και/ή την βία τιμής

1	Ομάδες/ωφελοούμενοι της οργάνωσης	58 (67%)
2	Κοινότητες	78 (91%)
3	Σημειώνοντα πρόσωπα της κοινότητας*	64 (74%)
4	Τοπικοί / Θρησκευτικοί φορείς	46 (53%)
5	Κυβερνητικοί φορείς	38 (44%)
6	Άλλο	6 (7%)

*Σημαινόντα πρόσωπα είναι ιδιώτες για παράδειγμα ευαισθητοποιημένοι πολίτες, δημόσιοι υπάλληλοι, κοινωνικοί λειτουργοί και εθελοντές – που ξεκινούν/ υποστηρίζουν παρεμβάσεις για την βελτίωση της ποιότητας ζωής μίας συγκεκριμένης ομάδας ή κοινότητας.

6.4.4. Γλώσσες πραγματοποίησης της εκπαίδευσης στην ευρύτερη κοινότητα

Τα αγγλικά είναι η πιο συχνά αναφερόμενη γλώσσα που απαιτείται για την παροχή κατάρτισης στην ευρύτερη κοινότητα (42 οργανώσεις), ακολουθούμενη από την ελληνική (26 οργανώσεις), Αραβικά (18 οργανώσεις), Πορτογαλικά (14), Ουρντού (13) και Ριηζαβί (13). Οι γλωσσικές ανάγκες είναι όμως διαφορετικές μεταξύ των διαφόρων οργανώσεων στις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες, όπου η Ελλάδα και η Πορτογαλία είναι αρκετά ομοιογενείς σε αντίθεση με τη Σουηδία, και ιδίως με το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο είναι μάλλον ετερογενές από την άποψη των γλωσσικών αναγκών.

Στην **Ελλάδα**, οι δύο πρώτες γλώσσες είναι ελληνικά (όλες εκτός από δύο οργανώσεις αναφέρουν τα Ελληνικά) και αγγλικά (20 οργανώσεις). Μία οργάνωση αναφέρει τα γαλλικά, μία Ρομά και μία ρωσικά.

Στην **Πορτογαλία**, οι δύο βασικές γλώσσες που ζητούνται για την παροχή κατάρτισης είναι τα πορτογαλικά (13 οργανώσεις) και τα αγγλικά (8 οργανώσεις). Δύο οργανώσεις χρειάζονται εκπαιδευτικό υλικό στα γαλλικά

Στη **Σουηδία**, οι δύο πρώτες γλώσσες που αναφέρονται είναι τα αραβικά (8 οργανώσεις) και τα σομαλικά (6 οργανώσεις). 3 οργανώσεις ζητούν Φαρσί και 3 Κουρδικά.

Στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, οι τέσσερις βασικές γλώσσες που χρειάζονται είναι τα αγγλικά (22 οργανώσεις), Ουρντού (13 οργανώσεις), Ριηζαβί (13 οργανώσεις) και Αραβικά (10 οργανώσεις). 8 οργανώσεις ζητούν εκπαιδευτικό υλικό σε Μπενγκάλι, 5 οργανώσεις στα σομαλικά και 3 στα Χίντι. Δύο οργανώσεις ζητούν εκπαιδευτικό υλικό στα γαλλικά, τα σουαχίλι και στην κουρδική γλώσσα (διαλέκτους Sorani και Krmanje). Οι γλώσσες Τιγκρινιακά, Τουρκικά, Ισπανικά, Χάουσα ζητούνται η καθεμία από μία οργάνωση.

Πίνακας 6.26: Αριθμός οργανώσεων που χρειάζονται ειδική γλώσσα για την πραγματοποίηση της εκπαίδευσης

	Ελλάδα	Πορτογαλ ία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Σύνολο
Αγγλικά	20	8	0	22	42
Ελληνικά	26	-	-	-	26
Αραβικά	-	-	8	10	18
Πορτογαλικά	-	13	-	1	14
Ουρντού	-	-	-	13	13
Παντζάμπι	-	-	-	13	13
Σομ	-	-	6	5	11
Μπενγκάλι	-	-	-	8	8
Γαλλικά	1	2	1	2	6
Χίντι	-	-	-	3	3
Φαρσί	-	-	3	-	3
Κουρδικά (Sorani)	-	-	2	1	3
Κουρδικά (Krmancje)	-	-	1	1	2
Σουαχίλι	-	-	-	2	2
Tigrinya	-	-	1	1	2
Ρομά	1	-	-	-	1
Ρωσικά	1	-	-	-	1
Τουρκικά	-	-	-	1	1
Ισπανικά	-	-	-	1	1
Χάουσα	-	-	-	1	1

6.6 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Αυτή η ενότητα αναγνωρίζει και συνοψίζει τις προτάσεις πολιτικής των οργανώσεων σε καθεμία από τις τέσσερις χώρες.

6.6.1. Προτάσεις πολιτικής για την Ελλάδα

1. Προστασία και υποστήριξη θυμάτων

Η πρόταση πολιτικής εδώ είναι η δημιουργία αποτελεσματικών προγραμμάτων παρέμβασης (άμεσων και έμμεσων), αποτελεσματικής παρέμβασης, προστασίας και ενσωμάτωσης των θυμάτων. Θα πρέπει να γίνουν καμπάνιες για προγράμματα ψυχο-κοινωνικής υποστήριξης των θυμάτων.

2. Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση

Η πρόταση πολιτικής εδώ είναι η αύξηση της ευαισθητοποίησης μέσω δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης στο επίπεδο της κοινωνίας.

3. Ισότητα των φύλων

Η πρόταση πολιτικής εδώ είναι η προώθηση της ισότητας των φύλων και η καταπολέμηση των διακρίσεων και των στερεοτύπων.

4. Προγράμματα για τους δράστες

Η πρόταση πολιτικής εδώ είναι η δημιουργία προγραμμάτων ειδικά για τους δράστες και η εξασφάλιση ότι οι δράστες λαμβάνουν θεραπεία

5. Το κράτος

Η πρόταση πολιτικής εδώ είναι η αναγνώριση της ευθύνης και του ρόλου του κράτους στην αντιμετώπιση της βίας. Ειδικά, το κράτος θα πρέπει: α. Να ενημερώνει το κοινό και τα θύματα βίας για την υποστήριξη του και το πως θα πρέπει να καταγγέλλουν τα περιστατικά βίας, β. Να ενημερώνεται για φορείς και οργανώσεις που υποστηρίζουν τα θύματα βίας. Αυτή η δράση θα πρέπει να βελτιωθεί. Τέλος γ. Να οργανώνει σεμινάρια και προγράμματα που θα στοχεύουν στην πρόληψη της βίας, την υλοποίηση προγραμμάτων για επανένταξη των δραστών.

6.5.2 Προτάσεις πολιτικής για την Πορτογαλία

1. Πηγές

Η πρόταση εδώ είναι ότι θα πρέπει να υπάρχουν πολιτικές για την παροχή πόρων για μακροπρόθεσμες και βιώσιμες παρεμβάσεις.

2. Ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση

Η πρόταση εδώ είναι ότι η πολιτική θα πρέπει να ενθαρρύνει και να υποστηρίζει εκστρατείες ευαισθητοποίησης που απευθύνονται στο κοινό, να υλοποιεί έργα ορατά σε όλες σε αυτό το πλαίσιο που να παρέχουν πρακτικά παραδείγματα εφαρμογής.

Υπάρχει ανάγκη για ευαισθητοποίηση γενικά για το θέμα της βίας, για την νομοθεσία και την εφαρμογή της.

3. Προστασία και υποστήριξη θυμάτων και ποιινές

Η πολιτική θα πρέπει να εξασφαλίσει μεγαλύτερη προστασία για τα θύματα και πιο αποτελεσματικό περιορισμό των δραστών. Μία ΜΚΟ συνιστά βαρύτερες ποινές για τα εγκλήματα.

4. Νομοθεσία και εφαρμογή

Η πρόταση εδώ είναι να δημιουργηθεί νομοθεσία που τώρα δεν υπάρχει για όλες τις μορφές βίας. Δεύτερον, η νομοθεσία πρέπει να εξασφαλίζει την προστασία της ακεραιότητας των ανθρώπων, ανεξάρτητα από το φύλο ή τη φυλή ή τη θρησκεία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό τους. Η νομοθεσία και η πολιτική πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις πολιτισμικές διαφορές και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

6.5.3 Προτάσεις πολιτικής για την Σουηδία

Οι σουηδικές ΜΚΟ δεν έχουν προτείνει οποιαδήποτε πρόταση πολιτικής.

6.5.4 Προτάσεις πολιτικής για το Ηνωμένο Βασίλειο

1. Φωνή και επιρροή

Η πολιτική θα πρέπει να αναπτυχθεί σε συνεργασία με φορείς μαύρων μειονοτικών γυναικών που διαθέτουν εξειδικευμένη γνώση. Η πολιτική και οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να κάνουν χρήση των ειδικών γνώσεων που υπάρχουν ήδη στις μαύρες και μειονοτικές εθνοτικές κοινότητες. Θα πρέπει να ακουστεί η φωνή αυτών που επηρεάζονται κατά κύριο λόγο από αυτές τις μορφές βίας κατά την δημιουργία των πολιτικών και των κατευθυντήριων γραμμών. Τα θύματα βίας για λόγους τιμή θα πρέπει να συμπεριληφθούν στις διαδικασίες διαβούλευσης. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει ενδυναμώνουν τις γυναίκες – να τις τοποθετούν στο κέντρο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

2. Ανθρώπινα δικαιώματα και ισότητα των φύλων

Η πολιτική και οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει σαφώς να αποδείξουν ότι η βία που σχετίζεται με την τιμή είναι μια μορφή βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών (πρέπει να υπάρξει μια ολιστική και όχι αποσπασματική πολιτική). Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι ισότητες. Η πολιτική θα πρέπει να αναγνωρίσει την καταπίεση των γυναικών στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε άλλες χώρες και να εφαρμόσει μια φεμινιστική προσέγγιση. Θα πρέπει να αναγνωριστούν οι επιπτώσεις για τις γυναίκες που αιτούνται άσυλο στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε άλλες χώρες- όπου οι γυναίκες εγκαταλείπουν τη βία. Θα πρέπει να περιλαμβάνει υπόψη την πλευρά των γυναικών αιτούντων άσυλο και να βλέπουν τη συνολική εικόνα.

3. Καλές πρακτικές, προδιαγραφές και λίστες ελέγχου

Η πολιτική και οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις ελάχιστες προδιαγραφές (πολιτικές για την υπεράσπιση, τη διαφύλαξη των παιδιών και των ευάλωτων ενηλίκων) και βέλτιστων πρακτικών, ιδιαίτερα για τις τοπικές αρχές. Οι βέλτιστες πρακτικές πρέπει να περιλαμβάνουν μια σαφή χρήση του πλαισίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα ένδικα μέσα και πλαίσια που βάζουν το θύμα στο κέντρο.

Αναφορικά με τις καλές πρακτικές, τα σημαντικά θέματα που πρέπει να εξεταστούν είναι η ασφάλεια, το απόρρητο, τι πρέπει να γίνεται σε θέματα όπως οι παραβάσεις, τα επαγγελματικά όρια, οι κίνδυνοι δημιουργίας εξάρτησης, ειδικά με τις ευάλωτες ομάδες.

Για τους επαγγελματίες της πρώτης γραμμής παροχής υποστήριξης προς τα θύματα θα πρέπει να έλεγχος για να διαπιστώνεται αν έχουν διερευνήσει σωστά την ύπαρξη βίας για λόγους τιμής. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να εξετάζουν τις θετικές επιπτώσεις για το θύμα και να λαμβάνουν υπόψη τις καλές πρακτικές. Τέλος, θα πρέπει να υπάρχει ένα θετικό τεστ για τα θύματα, ώστε να μην έρχονται σε μειονεκτική θέση λόγω της κατάστασής τους.

4. Ορισμός και σαφήνεια

Η πολιτική και οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να είναι σαφείς και να ορίζουν σαφώς τις διάφορες μορφές βίας για λόγους τιμής. Η πολιτική θα πρέπει επίσης να ενημερώνει με ακρίβεια ποιες είναι οι πολιτικές και οι διαδικασίες. Η πολιτική και οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες για τις κοινότητες. Είναι δύσκολο να γίνουν γνωστές οι πολιτικές στις κοινότητες.

5. Εκπαίδευση και ειδική κατάρτιση

Η εκπαίδευση στη βία για λόγους τιμής πρέπει να συμπεριληφθεί στα σχολικά προγράμματα σπουδών (από 10-11 χρονών και μετά).

Θα πρέπει να αναπτυχθούν προγράμματα για τις γονικές δεξιότητες, την δημιουργία καλής επικοινωνίας μεταξύ των γονέων και των παιδιών- για την πρόληψη της ρήξης στις σχέσεις και αργότερα της κακοποίησης. Μαίες, επισκέπτες/τριες υγείας, η αστυνομία και όλες οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να λαμβάνουν εκπαίδευση στη βία για λόγους τιμής, ως μέρος της εργασίας τους, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία της χώρας προέλευσης. Η κατάρτιση θα πρέπει να περιλαμβάνει τις επαγγελματικές προδιαγραφές, τα πρότυπα ποιότητας, να στοχεύει σε περισσότερες κοινότητες και να αποφεύγει τα στερεότυπα.

6. Πόροι

Η πολιτική πρέπει να εξασφαλίσει χρηματοδότηση για τους ξενώνες και τις υπηρεσίες για τις γυναίκες και ειδική χρηματοδότηση για τις ομάδες μαύρων γυναικών εθνικών μειονοτήτων, για να δημιουργηθούν ξενώνες και υπηρεσίες με μαύρη φεμινιστική προοπτική.

Προτά σεις

6. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Αύξηση της ευαισθητοποίησης του προσωπικού και των εθελοντών στο θέμα της βίας για λόγους τιμής, πέραν της κοινότητας και των επαγγελματιών - στο Ηνωμένο Βασίλειο, αυτό περιλαμβάνει περισσότερο σε βάθος γνώση. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την μακροπρόθεσμη, χρηματοδοτούμενη κατάρτιση ανοικτή για όλους·
2. Αύξηση της κατάρτισης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδιαίτερα σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών και τα δικαιώματα των παιδιών, των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων που δραστηριοποιούνται τόσο στον τομέα της βίας και εκτός του τομέα της βίας. Η εκπαίδευση αυτή πρέπει να είναι συγκεκριμένη·
3. Ενδυνάμωση των ΜΚΟ εθνικών μειονοτήτων στην μετάδοση της γνώσης για τα δικαιώματα των γυναικών και την βία για λόγους τιμής καθώς το κενό στην γνώση και την μετάδοση της γνώσης είναι τεράστιο·
4. Παροχή κατάρτισης για την ενδυνάμωση, ιδίως στη διαχείριση έργου και την εύρεση κεφαλαίων·
5. Παροχή πρακτικής εκπαίδευσης με κατάλληλες γνώσεις και εργαλεία·
6. Τα εργαλεία που θα αναπτυχθούν θα πρέπει να περιλαμβάνουν πρακτικό υλικό, παρουσιάσεις, συζητήσεις και μελέτες περιπτώσεων·
7. Τα εργαλεία που θα αναπτυχθούν πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ευαισθησία του θέματος της βίας που σχετίζεται με την τιμή·
8. Το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να είναι ευέλικτο ώστε να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες και τα προφίλ των ατόμων στα οποία απευθύνεται·
9. Η μάθηση ανάλογα με το κράτος με ένα συγκεκριμένο προβάδισμα από το Ηνωμένο Βασίλειο θα συμβάλει στην αύξηση των γνώσεων σχετικά με την βία για λόγους τιμής και πώς να την αντιμετωπίσουμε σε οργανωτικό επίπεδο ενδυνάμωσης, κατάρτισης και πολιτικής·
10. Χρειάζεται να υπάρχουν οικονομικές συνεργασίες και συνεργασίες ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ χωρών, επιστημονικών τομέων και δυνατοτήτων.

ΒΙΒ

ΛΙ

ΟΓ

ΡΑ

ΦΙ

Α

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Andersson Jona, Pernilla and Wadensjö, Eskil (2011) *Rekrytering av utländsk arbetskraft: Invandrares arbetsmiljö och anknytning till arbetsmarknaden i Sverige*. Rapport 2011:1. Stockholms universitets Linnécentrum för integrationsstudier (SULCIS).

Baldwin-Edwards, Martin (2014) *Immigrants, Racism and the New Xenophobia of Greece's Immigration Policy*. Mediterranean Migration Observatory Working Paper, No 11, July 2014.

Bennett, Jane (1999) *A preliminary assessment of current South African research being undertaken (or completed) on connections between gender-based violence, peacebuilding and development initiatives in South Africa*. Cape Town: African Gender Institute.

Brownmiller, Susan (1975) *Against our will: Men, women and rape*. New York: Simon and Schuster.

Council of Europe (2011) *Draft Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence*. Document prepared by the Directorate General of Human Rights and Legal Affairs. Strasbourg.

Crenshaw, Kimberley W. (1989) 'Demarginalizing the intersection of race and sex: A black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory, and antiracist politics', *University of Chicago Legal Forum* 14: 538-54.

Crenshaw, Kimberley W. (1991) 'Mapping the margins: Intersectionality, Identity politics, and violence against women of color', *Stanford Law Review* 43(6): 1241-99.

Crompton, Rosemary, and Michael Mann (1986) *Gender and stratification*. London: MacMillan.

Dobash, Russell P. and Dobash, Emerson R. (1977) *Violence against wives: A case against patriarchy*. New York: The Free Press.

Dustin, Moira, and Phillips, Anne (2008) 'Whose agenda is it? Abuses of women and abuses of "culture" in Britain', *Ethnicities* 8(3): 405-24.

Gill, Aisha, and Radford, Lorraine (2007) 'Domestic violence policies under New Labour: Wasted years?' In *Social Justice and criminal Justice*, pp. 105-120 in Roberts, Rebecca and McMahon, Will (eds). London: Centre for Crime and Justice Studies.

Hancock, Agne-Marie (2007) 'When multiplication doesn't equal quick addition', *Perspectives on Politics* 5(1): 63-79.

Hankivsky, Olena, and Renee Cormier (2011) 'Intersectionality and public policy: some lessons from existing models', *Political Research Quarterly* 64(1): 217-29.

Hartmann, Heidi (1976) 'Capitalism, patriarchy and job segregation by sex', *Signs* 1: 137-70.

Hearn, Jeff (2011) 'Neglected intersectionalities in studying men: Age/ing, virtuality, transnationality', in *Framing Intersectionality: Debates on a Multi-faceted Concept in Gender Studies. The Feminist Imagination-Europe and Beyond*, ed. Helma Lutz, Maria Teresa, Herrera Viovar, and Linda Supik, 89-104. Ashgate: Farnham.

Hellgren, Zenia, and Barbara Hobson (2008) 'Cultural dialogues in the good society: The case of honour killings in Sweden', *Ethnicities* 8(2): 385-404.

Kelly, Liz (1988) *Surviving sexual violence*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Koss, Mary P, Lisa A. Goodman, Angela Browne, Louise F. Fitzgerald, Gwendolyn Puryear Keita, and Nancy Felipe Russo (1994) *No safe haven: Male violence against women at home, at work, and in the community*. Washington, DC: American Psychological Association.

Citizen in Deed (Ergo Polition)(2008) *Study on the Legislative and Fiscal Framework of Civil Society Organisations in Greece*.

Patel, Pragna and Siddiqui, Hannana (2010) 'Shrinking secular spaces: Asian women at the intersect of race, religion and gender', in Thiara, R.K. and Gill, A.K. (eds) *Violence against Women in South Asian Communities: Issues for Policy and Practice*, London: Jessica Kingsley Publishers.

Rolandsen Augustin, Lise (2011) *Gender equality and diversity at the transnational level*. Aalborg: Aalborg university press.

Russo, Nancy (2006) 'Violence against women: a global health issue', *Proceedings of the 28th International Congress of Psychology*, Beijing, 2004. New York: Psychology Press.

Russo, Nancy, and Pirlott, Angela (2006) 'Gender-based violence: Concepts, methods, and findings', *Annals of the New York Academy of Science* 1087(1): 178-205.

SCB (Statistics Sweden) (2008) *Integration: en beskrivning av läget i Sverige. Integration: Report 1*. Stockholm: SCB. Available at: http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0105_2008A01_BR_BE57BR0801.pdf

SCB (Statistics Sweden) (2015) 'Största folkökningen någonsin', Pressrelease 2015-02-19. http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Behallare-for-Press/385509/

SCB (Statistics Sweden) (no date) *Utrikesfödda efter födelseland*. SCB Database (retrieved 2015-06-30) available at: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101E/UtrikesFoddaR/?rxid=4c1437f3-0ae2-4028-af30-4f6285298f7a

SCB (Statistics Sweden) (no date) *Invandringar och utvandringar efter medborgarskapsland*. SCB Database (retrieved 2015-06-30) available at: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101J/ImmiEmiMedb/?rxid=0818ba82-45d1-40e3-8b51-6d405cc820b6

SiddiquiHannana (2005) 'There is no "honour" in domestic violence, only shame! Women's struggles against 'honour' crimes in the UK', in Welchman, L. and Hossain, S. (eds) *'Honour' Crimes, Paradigms and Violence Against Women*, London: Zed Books.

Siddiqui, Hannana (2008) 'Making the grade?: meeting the challenge of tackling violence against ethnic minority women', in Mossa, Z. (ed) *Seeing Double: Race and Gender in Ethnic Minority Women's Lives*, London: Fawcett.

Strid, Sofia (2015) *Gendered interests in the European Union. The European women's lobby and the organisation and representation of women's interests*. Saarbrücken: GlobeEdit.

UNHCR (2010) *High Commissioner speaks out against domestic violence and 'honour killing' on occasion of International Women's Day*. Office of the High Commissioner for Human Rights. Available at: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?LangID=E&NewsID=9869>

Walby, Sylvia and Olive, Philippa (2015) *Estimating the costs of gender based violence in the EU*. Vilnius: EIGE. Available at: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/MH0414745ENC.pdf>

Watts, Charlotte and Zimmerman, Cathy (2002) 'Violence against women: global scope and magnitude', *Violence against Women* 1. Available at: http://www.researchgate.net/profile/Cathy_Zimmerman/publication/11410834_Violence_against_women_global_scope_and_magnitude/links/02bfe50f46628b0469000000.pdf

Woodward, Alison (2004) 'Building velvet triangles. In Informal Governance in the European Union', ed. T. Christiansen, and S. Piattoni, Cheltenham: Edward Elgar.

Yuval-Davis, Nira (2006) 'Intersectionality and feminist politics' *European Journal of Women's Studies* 13(3): 193-210.

WHO (World Health Organization) (2013) *Global and Regional Estimates of Violence against Women*. WHO: Geneva. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85239/1/9789241564625_eng.pdf, p. 2.

Πα ρτή ματα

8. Παραρτήματα

1: Ερωτηματολόγιο

Fatima Project

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ προς ΜΚΟ

Ιανουάριος 2015

Ελλάδα

ΟΝΟΜΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΚΤΗ

Ημερομηνία συνέντευξης

ΓΛΩΣΣΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1- ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΚΟ

Όνομα ΜΚΟ

Όνομα ερωτώμενου

Εθνικότητα ερωτώμενου

Γλώσσες

Στοιχεία επικοινωνίας

Θέση στη ΜΚΟ

1.1 Οργανωτική δομή

Έτος ίδρυσης

Αριθμός προσωπικού

Αριθμός εθελοντών

Διοικητική Οργάνωση

Νομικό καθεστώς οργανισμού

Αρ. Καταχώρησης _____

Αρ. Μητρώου _____

Μη εγγεγραμμένος _____

1.2 Χρηματοδότηση

Ετήσιο ποσό χρηματοδότησης

Παρακαλώ συμπληρώστε με X φορέα χρηματοδότησης

Περιφερειακό

Εθνικό

Ευρωπαϊκό

Παρακαλώ συμπληρώστε με X πηγή χρηματοδότησης

Περιφερειακή διακυβέρνηση

Εθνική Διακυβέρνηση

Φιλανθρωπίες

Ιδιώτης

1.3 Ωφελούμενοι

1.3.1 Συνολικός αριθμός ατόμων που έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες σας ετησίως

1.3.2 Ηλικιακή κατηγορία ωφελουμένων (Συμπληρώστε αριθμό)

0-16

16-25

25-60

60+

1.3.3 Θρήσκευμα & Εθνικότητα ωφελουμένων

Παρακαλώ συμπληρώστε αριθμό σε κάθε κατηγορία:

Χώρα/κράτος προέλευσης	Αρ. ΜΚΟ	Πληθυσμός στην περιοχή	Θρήσκευμα	Αρ. ΜΚΟ	Πληθυσμός στην περιοχή
Αφρική (Ερυθραία/ Νιγηρία/Σομαλία / Σουδάν/ Ουγκάντα/άλλο: παρακαλώ αναφέρετε:					
Αραβία			Αθεϊσμός		
Μπαγκλαντές			Βουδισμός		
Κίνα			Χριστιανισμός		
Δυτική Ευρώπη			Ινδουισμός		
Μαλαισία			Ισλαμισμός		
Πακιστάν			Τζαϊνισμός		
Ινδία			Ιουδαϊσμός		
Ιράν			Σιχισμός		
Ιράκ			Άλλο: Παρακαλώ περιγράψτε		

Κουρδιστάν					
Σρι Λάνκα					
Άλλο: Παρακαλώ περιγράψτε					

1.3.4 Είδος υπηρεσιών που παρέχονται από τη ΜΚΟ
(Παρακαλώ συμπληρώστε με X)

Διαμονή (καταφύγιο)		Υγεία (σωματική και ψυχική)	
Καθοδήγηση		Γραμμή βοήθειας	
Υπεράσπιση - Συνηγορία		Οικιακή υποστήριξη	
Καμπάνιες (εκστρατείες ενημέρωσης)		Μετανάστευση και άσυλο	
Θέματα Υπηκοότητας		Κοινωνική Πρόνοια	
Κοινοτική εργασία		Κοινωνική εργασία	
Συμβουλευτική υποστήριξη		Ομάδες γυναικών	
Εκπαίδευση και κατάρτιση		Εργασία με παιδιά	
Θέματα θρησκείας		Εργασία με νέους	
Οικογενειακές συγκρούσεις		Εργασία με ηλικιωμένους	

1.3.5 Επίπεδο συνεργασίας με διάφορες κοινότητες

Παρακαλώ υπογραμμίστε: Τοπικό Περιφερειακό   Εθνικό

1.3.6 Συνεργασία και Δικτύωση

Παρακαλώ συμπληρώστε με Χ και διευκρινίστε με ονόματα:

Συνεργασία		Δικτύωση	
Συνεργασία με τοπικές ΜΚΟ		Μέλος τοπικού δικτύου ΜΚΟ	
Συνεργασία με εθνικές ΜΚΟ		Μέλος εθνικού δικτύου ΜΚΟ	
Συνεργασία με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης		Μέλος δικτύου τοπικής αυτοδιοίκησης	
Συνεργασία με Εθνικούς Κυβερνητικούς Οργανισμούς		Μέλος δικτύου Οργανισμών Εθνικής Κυβέρνησης	
Συνεργασία με ιδιωτικό τομέα		Άλλο: <i>Παρακαλώ αναφέρετε</i>	

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 ΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

2.1 Ασχολείστε επαγγελματικά με θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τους ωφελούμενους; Ναι / Όχι

2.2 Εάν ναι, παρακαλώ συμπληρώστε με Χ:

Εκστρατείες Ενημέρωσης	
Σεμινάρια	
Εκπαίδευση	
Παροχή Πληροφοριών	
Ψυχολογική στήριξη θυμάτων	
Συμβουλευτική θυμάτων	
Συμβουλευτική σε αστικά / ποινικά θέματα	
Συμβουλευτική σε θέματα μετανάστευσης	

2.3 Γνωρίζεις τη Διεθνή σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των γυναικών και παιδιών; Ναι / Όχι

2.4 Είσαι ενήμερος για τη νομοθεσία περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα σου; Ένα ναι, γνωρίζεις τι περιλαμβάνει;

2.5 Πιστεύεται ότι υπάρχουν περιστατικά γυναικείας κακοποίησης στην κοινωνία που εργάζεστε; Ναι / Όχι

Εάν ναι, παρακαλώ συμπληρώστε με X τη μορφή κακοποίησης.

Παιδική Κακοποίηση		Αναγκαστικός Γάμος/Απαγωγή	
Θέματα παιδικής κατοικίας/απαγωγής		Έγκλημα Τιμής	
Ενδοοικογενειακή Βία		Παραδοσιακοί θεραπευτές (Μάγοι)	
Βία που σχετίζεται με την προίκα		Σεξουαλική κακοποίηση (ενδοοικογενειακή)	
Πρόωρος Γάμος		Σεξουαλική κακοποίηση (μη οικογενειακή)	
Οικογενειακά / Κοινωνικά Πρότυπα ελέγχου γυναικείου φύλου		Παρενόχληση	
Ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων		Άλλο: Παρακαλώ αναφέρετε	

2.6 Τι σημαίνει για τον οργανισμό σας ο όρος «Βία για θέματα τιμής»;

2.6.1 Ασχολείστε επαγγελματικά με ζητήματα βίας για θέματα τιμής με τους ωφελούμενους; Ναι / Όχι

Εάν ναι, παρακαλώ διευκρινίστε:

- a) Συμβουλευτική στήριξη θυμάτων – Ναι / Όχι
- b) Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης- Ναι / Όχι

2.6.2 Εργασίες Πρόληψης

Παρακαλώ διευκρινίστε σε ποιο επίπεδο ασχολείστε με θέματα βίας:

- Ανεπίσημα, μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων και συζητήσεων – Ναι / Όχι
Και / ή
- Επίσημα – Ναι / Όχι (παρακαλώ σημειώστε με X τις μεθόδους που χρησιμοποιείτε)

Τέχνη & Δράμα	
Σύμπραξη με τοπικούς/ θρησκευτικούς φορείς	
Τοπικές εκδηλώσεις	
Ραδιόφωνο	
Φυλλάδια	
Παρουσιάσεις	
Σεμινάρια	
Άλλο: Παρακαλώ περιγράψτε	

2.6.3 Με ποιο τρόπο ανταποκρίνονται σε περιστατικά βίας οι παρακάτω φορείς: α) ΜΚΟ, β) ευρύτερη τοπική κοινωνία και γ) κυβέρνηση;

Θέμα	Ενέργειες ΜΚΟ	Ενέργειες Τοπικής Κοινωνίας	Ενέργειες κυβέρνησης
<i>Παράδειγμα:</i> Ηνωμένο Βασίλειο Αναγκαστικός Γάμος	<i>Συμβουλευτική</i> <i>στήριξη</i> και <i>καθοδήγηση</i> <i>θυμάτων,</i> <i>εκστρατείες</i> <i>ενημέρωσης</i> με <i>τοπικούς φορείς</i>	<i>Συνωμοσία υπέρ</i> <i>των δραστών.</i> <i>Έλλειψη</i> <i>αποδοκιμασίας</i> <i>εντός της</i> <i>κοινότητας</i>	<i>Νομοθεσία</i> <i>Ποινικοποίηση</i> <i>πράξης</i> –
Αναγκαστικός Γάμος			
Ακρωτηριασμούς Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων			
Ενδοοικογενειακή Βία			
Σεξουαλική Κακοποίηση και Βιασμός			

(Άλλο: Παρακαλώ αναφέρετε)			
...			
...			

2.7 Πως αντιμετωπίζει η οικογένεια και η ευρύτερη κοινωνία θέματα βίας;

2.8. Ποιες ελλείψεις εντοπίζονται σε πολιτικές και αποτελεσματικές πρακτικές αντιμετώπισης ζητημάτων βίας;

2.10 Ποιες είναι οι εκπαιδευτικές σας ανάγκες, οι οποίες θα σας βοηθήσουν να διαχειριστείτε αποτελεσματικά θέματα βίας;

ΕΝΟΤΗΤΑ 3- ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ

**3.1 Το ανθρώπινο δυναμικό ή οι εθελοντές έχουν εκπαιδευτεί σε θέματα διαχείρισης προγραμμάτων;
Εάν ναι, σε τι βαθμό;
Όχι**

3.1.1 Τι είδους εκπαίδευση θα βοηθούσε την ομάδα σας και τον οργανισμό σας να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά και βιώσιμα;

3.2 Το ανθρώπινο δυναμικό ή οι εθελοντές σας έχουν εκπαιδευτεί σε θέματα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Ναι / Όχι

3.2.1 Ήταν αποτελεσματικό; Ναι / Όχι

Εάν όχι, γιατί;

3.2.2 Ποιο ήταν το περιεχόμενο της εκπαίδευσης;

3.3 Τι είδους εκπαίδευση θα βοηθούσε την ομάδα σας και τον οργανισμό σας να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά σε ζητήματα βίας για θέματα τιμής;

3.3.1 Τι θα πρέπει να περιλαμβάνει το περιεχόμενο της εκπαίδευσης;

Εθνικές Πολιτικές για τα δικαιώματα των παιδιών	
Εθνικές Πολιτικές για τα δικαιώματα των γυναικών	
Βία για θέματα τιμής	
Καμπάνιες ενημέρωσης	
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ευαισθητοποίηση	
Άλλο: Παρακαλώ περιγράψτε	

3.3.2 Ποια μέθοδος εκπαίδευσης θεωρείτε καταλληλότερη;

DVD	
Μελέτη περίπτωσης	
Ομαδική συζήτηση	
Παιχνίδι ρόλων	
Παρουσίαση	
Άλλο: Παρακαλώ περιγράψτε	

3.4 Θα επιθυμούσατε να εκπαιδευτείτε ως εκπαιδευτής; Ναι / Όχι

Εάν ναι, ποιους φορείς θα εκπαιδεύατε σε θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Βίας για θέματα τιμής;

Ομάδες/Ωφελούμενους της υπηρεσίας σας	
Κοινότητες	
Ιδιώτες (π.χ. πολίτες, δημόσιοι υπάλληλοι, κοινωνικοί λειτουργοί, εθελοντές)	
Τοπικοί / Θρησκευτικοί φορείς	
Κυβερνητικοί φορείς	
Άλλο: Παρακαλώ περιγράψτε	

3.5 Ποιο εκπαιδευτικό εργαλείο θεωρείται καταλληλότερο για την εκπαίδευση ευρύτερων φορέων (σειρά προτεραιότητας – όπου 1 το πιο σχετικό):

- Παιχνίδια με κάρτες
- Βιβλία

- Κινούμενα σχέδια
- Μελέτες περίπτωσης
- Ηλεκτρονικά Παιχνίδια
- Ραδιόφωνο
- Ομαδικές συζητήσεις
- DVD
- Διαφημιστικό πληροφοριακό υλικό
- Διαδίκτυο
- Παρουσιάσεις
- Εφαρμογές τηλεφώνου
- Παιχνίδι ρόλων
- Θέατρο
- Άλλο: Παρακαλώ περιγράψτε

3.5 Σε ποιες γλώσσες απαιτείται να πραγματοποιηθεί η εκπαίδευση ευρύτερων φορέων;

3.6 Ποιες κατευθυντήριες γραμμές θεωρείτε πως πρέπει να περιλαμβάνουν πολιτικές που σχετίζονται με βία σε θέματα τιμής;

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

Παράρτημα 2:

Ελλάδα

Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας

A21 “Καταργώντας την αδικία στον 21ο αιώνα”

ΑΝΤΙΓΟΝΗ – Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και τη Μη Βία

ΑΡΣΙΣ - Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων

FOUR ELEMENTS

Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑΠ)

ΚΕΑΝ - Κύτταρο Εναλλακτικών Αναζητήσεων Νέων

Ελληνικό Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού (ΕΚΤΠ)

Κέντρο Προάσπισης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΚΕΠΑΔ)

Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός - Κέντρο Ασύλου

Tact Hellas

Πολυδύναμο Κέντρο Κοινωνικής Στήριξης και Ενσωμάτωσης Προσφύγων

Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, τομέας κοινωνικής πρόνοιας/ κέντρο φιλοξενίας Βόλου

Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Ανθρωπομάνια Εθελοντική Ανθρωπιστική Δράση

Σύλλογος Οικογενειών και Φίλων για την Ψυχική Ασθένεια (ΣΟΦΨΥ)

Κοινωνική και Εκπαιδευτική Δράση - ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Κέντρο Έρευνας Θεσσαλίας (ΘΕΣΙΣ)

Φιλανθρωπικό Σωματείο "Άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων"

Ελληνικό Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού (ΕΚΤΠ)

Αποστολή

Πανελλήνια Ένωση Ασυριών

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

Το Χαμόγελο του Παιδιού

Η «Παγκόσμια Βοήθεια και Συνεργασία» (World Wide Aid and Cooperation- W.W.A.C.)

Εθνικό Επιμελητηριακό Δίκτυο Ελληνίδων Γυναικών Επιχειρηματιών (ΕΕΔΕΓΕ)

Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ψυχικής Υγείας (ΕΠΑΨΥ)

PRAKSIS

Πορτογαλία

Centro Social, Cultural e Recreativo Abel Varzim

Serviço de Apoio ao Cidadão Comunitário

Serviço de Ação Social do Município de Esposende

Fundação Bomfim

Gabinete de Atendimento e Acompanhamento Social de Famalicão

Equipa Multidisciplinar de Acompanhamento às Urbanizações Sociais

Centro Local de Apoio à Integração Imigrante

Comissão de Proteção De Crianças e Jovens de Famalicão

Gabinete Atendimento à Família

Associação Mais Brasil

Cruz Vermelha Portuguesa- Clai

Social Department Universidade do Minho

Support service for immigrants

Associação Fazer Mais
Centros Locais de Apoio à Imigração Claii- Câmara Municipal de Guimarães
Serviço de apoio ao emigrante e imigrante
CNAII
Altos
Municipality of Póvoa de Varzim - CLAI
Grupo Acção Social Cristã
Universidade Católica Portuguesa
CLAI - Viana de Castelo - Caritas Diocesana de Viana do Castelo
Cruz Vermelha Portuguesa - Delegação de Barcelos
Municipality of Barcelos (Office to support migrants)
CASFIG
KIBELE

Σουηδία

Women's Centre for Integration & Development (KCIU)
Uppsala compound
Örnsköldsvik Thaiförening
Selmagruppen
Selmagruppen
UN Women Örebro
IFK Stockholm
IFK Umeå
KIBELLE
Sudanese Association
Elektra lokalavdelning fryshuset Göteborg
Ordfronten
Tulpan uppsala
Kurdiska förening
FTS produktioner förening för film teater och specialproduktioner
Internationalla förening i Sundsvall
Svensk-kinesiska förening
Somaliska ungdomsförening Västerås
Somaliska förening i Uppsala
Afghanska förening Uppsala
Yari
Alborz Kulturförening
Sina kulturförening
Iranska Föreningen i Karlstad

The United Kingdom

Women Asylum Seekers Together (WAST)
New Step for African Community (NASTAC)
Middlesborough
Sheffield BE Network
BAWSO

Imece Women's Centre
Hopscotch Asian Women's Centre
Humraaz
Ashiana Sheffield
Amadudu
-
Amadudu
Apna Haq
Kurdish Middle East Women's Organisation (KMEWO)
Northern Ireland Council for Ethnic Minorities
Asha Projects
BME Network CIC
Sunderland Bangladesh International Centre
Halo project
Straightforward Community Organisation
Afruca (Africans Unite against Child Abuse)
Rochdale Women's Welfare Association
Saheli Asian women's Project
Roshni
Roshni Asian Women's Resource Centre
Shakti Women's Aid
Latin American Women's Rights Service (LAWRS)